

RELIGIOMETER

En religionssosiologisk studie av den offentlige debatt om behandlingsprosessen av konvertitters asylsøknader

Av Macumbe Abe'a Eninga

Med veiledning av professor Ulrika Mårtensson

INFORMASJON OM VERKET

Type verk: Masteroppgave i Religionsvitenskap

Problemstilling i verket: *Hvilke implikasjoner har funksjonell differensiering av det religiøse og det sekulære for menneskerettslige prinsipper i behandlingsprosessen av konvertitters asylsøknader?*

Antall ord: 30 675 ord

Antall sider: 80 sider

Semester: Vår 2015

Innleveringsdato: 16. april 2015

Universitet: Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet – NTNU

Fakultet: Det humanetiske fakultet – HF

Instituttet: Instituttet for arkeologi og religionsvitenskap

Student: Macumbe Abe'a Eninga

Studentens e-post: macumbee@stud.ntnu.no

Veileder: Ulrika Mårtensson

Veilederens e-post: ulrika.martensson@ntnu.no

SAMMENDRAG:

UDI og UNE behandler hvert år asylsøknader fra konvertitter asylsøkere som hevder å ha konvertert fra Islam til Kristendommen. Konvertitter søker om asyl i Norge fordi de mener at forlatelse av Islam setter deres liv i fare hvis de returneres til deres hjemland. De fleste slike saker ender med avslag og tvangsutsendelser fordi UDI og UNE ofte finner ut at konvertering ikke er troverdig og kun er et strategisk middel for å oppnå oppholdstillatelse. Kristne ledere er ikke enig i dette og de mener at konvertitter ikke får en rettferdig saksbehandling fordi dem som behandler konvertitters asylsøknader mangler i motsetning til kristne ledere kjennskap til konvertitters religiøse liv og formell kunnskap om religion og den kristne tro. Dette verket er en religionssociologisk studie av denne debatten og er basert på kvalitative data og en tolkende tilnærming. Data er skaffet gjennom nettartikler som er relevant for tema, samtaleintervjuer og e-postutvekslinger med parter i debatten. José Casanovas funksjonell differensieringsteori som går ut på at samfunnssfærer i moderne samfunn er opptatt av å være funksjonelt differensiert er den viktigste religionssociologiske teorien som er brukt i analysering av data. Med fokus på vern mot forfølgelse, ytringsfrihet, religionsfrihet og rettssikkerhet, er problemstillingen i verket *«hvilke implikasjoner har funksjonell differensiering av det religiøse og det sekulære for menneskerettslige prinsipper i behandlingsprosessen av konvertitters asylsøknader?»* Ifølge studiens funn, anbefaler UDI og UNE konvertitter å tilpasse seg begrensninger de måtte møte i hjemlandet ved en eventuell retur når det gjelder offentlig religionsutøvelse, dette for å slippe å bli forfulgt. En slik anbefaling viser at den norske staten representert ved UDI og Une ikke tar nok hensyn til artikkel 18 i FNs verdenserklæring for menneskerettigheter som sier at en har rett til privat eller offentlig å gi uttrykk for sin religion eller tro gjennom undervisning, utøvelse, tilbedelse og ritualer. Dette betyr også at konvertitter bes om å verne seg selv mot forfølgelse, noe som igjen vil si at deres religionsfrihet ikke vektlegges. På samme måte som ytringsfrihet og religionsfrihet, sviktes også rettssikkerhet i behandlingen av konvertitters asylsøknader når det er folk som mangler formell kunnskap om religion og den kristne tro som behandler konvertitters asylsøknader. Det man ser her er at menneskerettslige prinsipper i behandlingsprosessen av konvertitters asylsøknader undergraves og sviktes. Den norske staten har blitt kritisert for dette, men den har ikke gjort noe og går ikke med på at kristne ledere får ha det avgjørende ordet på religiøse spørsmål. Som konklusjon kan man si at funksjonell differensiering av det religiøse og det sekulære har undergraving og svikt som implikasjoner på menneskerettslige prinsipper i behandlingsprosessen av konvertitters asylsøknader.

FORORD:

Høsten 2012 begynte jeg på lektorutdanning i samfunnsfag ved NTNU, og hadde religionsvitenskap som andre fag. Jeg ble så interessert i religionsvitenskap at jeg la lektorutdanningen på hylla og fortsatt med religionsvitenskap. Ett av temaene faget går ut på og som i stor grad fanget min interesse er temaet «funksjonell differensiering» som er hovedtema i Peter Beyers bok *Religion in Global Society fra 2006*. Jeg ville at masteroppgaven min skulle fullt eller delvis fange opp dette temaet, men det ble ikke lett å finne en case det kunne knyttes til. I tillegg til hennes veiledning, vil jeg takke min veileder Ulrika Mårtensson, professor i religionsvitenskap ved NTNU, for å ha foreslått til meg casen som studeres i dette verket. Jeg vil samtidig benytte anledning til å svare familie, venner og kolleger på deres spørsmål om hvorfor dette verket heter Religiometer og hvorfor man studerer religion vitenskapelig. Casen som studeres i dette verket er en debatt mellom den norske staten og kristne ledere om behandlingsprosessen av konvertitters asylsøknader. Mens noen religionssociologer mener at bare den troende selv som vet meninger han eller hun danner seg med religion og i hvilken grad, ser det ut som parter i denne debatten mener at de kan ved å gjøre forskjellige målinger, tester og vurderinger vite hvilke meninger en person danner seg med religion og i hvilken grad. På samme måte som vi har speedometre og parkometre, kan det med dette forstås som at det også finnes noe som heter religiometer. Det vil si et måleinstrument som kan fortelle oss om i hvilken grad en person er religiøs eller ikke-religiøs. Jeg fant av denne grunnen ingen bedre tittel på dette verket enn «Religiometer». Når det kommer til spørsmålet om hvorfor man studerer religion vitenskapelig, henviser jeg til religionssociologen Meredith B. McGuire som mener at det er mange aspekter ved religion som er interessant for vitenskap, spesielt når det kommer til sosiale dimensjoner. For eksempel studerer de fleste sosiologer religion av to årsaker: For det første er det fordi religion er svært viktig for veldig mange mennesker i den forstand at religiøse praksiser er en viktig del av deres liv ved at de påvirker deres tanker og handlinger. Man ønsker derfor å se på religions betydning for de troende. Som andre årsak studerer man religion vitenskapelig for å se på religionens innflytelse på samfunn, og samfunnets innflytelse på religion. (McGuire, 2002:50-52). Casen som studeres i dette verket er et godt eksempel på McGuires poeng.

Trondheim, 16. april 2015

Macumbe Abe'a Eninga

INNHALDSFORTEGNELSE

INNHold:

SIDETALL:

RELIGIOMETER:	Side 1
INFORMASJON OM VERKET:	Side 2
SAMMENDRAG:	Side 3
FORORD:	Side 4
INNHALDSFORTEGNELSE:	Side 5-8
1. DEL 1 – INTRODUKSJON:	Side 9-11
1.1 Mistillit, uenighet og ulikhet:.....	Side 9
1.2 Et funksjonelt differensieringsproblem:.....	Side 9-10
1.3 Problemstilling:.....	Side 10
1.4 Formål med verket:.....	Side 10-11
2. DEL 2 – METODER, TEORIER OG FEILKILDER:	Side 11-18
2.1 Den metodiske debatten:.....	Side 11-12
2.2 Startvansker i forskningsprosessen:.....	Side 12-13
2.3 Informasjonskanaler og teorier:.....	Side 13-14
2.4 Intervjusamtaler:.....	Side 14-15
2.5 Antall informanter, type intervju og informasjonsavgrensning:.....	Side 15
2.6 Innvilgelse av asyl:.....	Side 15-16
2.7 Hypoteser:.....	Side 16-17
2.8 Valg av teorier:.....	Side 17-18
3. DEL 3 – NØKKELTERMEN DET OPERERES MED I VERKET:	Side 18-24
3.1 Konvertering:.....	Side 18-19
3.2 Religion og trossamfunn:.....	Side 19-20
3.3 En stat, UDI og UNE:.....	Side 20-21
3.4 Sekularisering og funksjonell differensiering:.....	Side 21-22
3.5 Et menneskerettslig prinsipp:.....	Side 22
3.6 Ytringsfrihet og religionsfrihet:.....	Side 22-23
3.7 Rettssikkerhet:.....	Side 23

4. DEL 4 – STATISTIKK OG NOEN SAKER OM KONVERTITTER

ASYLSØKERE:	Side 24-27
4.1 Statistikk over asylsøkere konvertitter:.....	Side 24
4.2 Manglet kunnskap om sin religion:.....	Side 24-25
4.3 De ble ikke trodd:.....	Side 25-26
4.4 De ble tvangsutsendt:.....	Side 26
4.5 De ble innvilget asyl:.....	Side 26-27

5. DEL 5 - BEHANDLINGSPROSESSEN AV KONVERTITTERS

ASYLSØKNADER:	Side 27-30
5.1 Flyktningkonvensjon og religionsforståelse:.....	Side 27-28
5.2 UDI om Iran og Afghanistan:.....	Side 28-29
5.3 UNE om Iran og Afghanistan:.....	Side 29-30

6. DEL 6 – DEBATT OM BEHANDLINGEN AV KONVERTITTERS

ASYLSØKNADER:	Side 30-41
6.1 Ingeborg S. Midttømme:.....	Side 30
6.2 Lode, Bjerga, Bakke, Hareide og Pettersen:.....	Side 30-31
6.3 Kristne lederes løsninger:.....	Side 31-32
6.4 Staten er uenig:.....	Side 32-33
6.5 Samtaleintervju med Anonym 1:.....	Side 33-35
6.5.1 Konvertering alene er ikke nok:.....	Side 33
6.5.2 Troverdighetsvurdering:.....	Side 34
6.5.3 Etterprøving av konvertitters indre overbevisning:.....	Side 34-35
6.6 Samtaleintervju med Anonym 2:.....	Side 35-36
6.7 Samtaleintervju med Anonym 3:.....	Side 36-38
6.7.1 Konvertering og dåp:.....	Side 36-37
6.7.2 Vurdering av troverdighet:.....	Side 37
6.7.3 Kritikk og spørsmål om hvem som skal vurdere troverdighet:.....	Side 37-38
6.8 Samtaleintervju med Anonym 4:.....	Side 38-41
6.8.1 Konvertering, dåp og vurdering av troverdighet:.....	Side 38-39
6.8.2 Misbruk av konverteringssystemet:.....	Side 39-40
6.8.3 Kritikk og indikatorer i troverdighetsvurdering:.....	Side 40-41

7. DEL 7 – STUDIENS FUNN: VERN MOT FORFØLGELSE, YTRINGSFRIHET OG RELIGIONSFRIHET:	Side 41-49
7.1 Kilder om situasjon i konvertitters hjemland:	Side 41
7.2 Konvertittforfølgelser i Iran og i Afghanistan:	Side 41-42
7.3 Kriminalisering av apostasi i Iran og i Afghanistan:	Side 42-43
7.4 H1 versus H2:	Side 43-44
7.5 Kristendommen blir til:	Side 44-45
7.6 Kristendommen organiseres:	Side 45-46
7.7 Ytringsfrihet i sterke islamske stater:	Side 46-47
7.8 H3 versus H4:	Side 47
7.9 Konvertitter og religionsfrihet:	Side 47-48
7.10 H5 versus H6:	Side 48-49
8. DEL 8 – STUDIENS FUNN: DEN NORSKE STATEN OG EGNE INTERESSER:	Side 49-56
8.1 Hypotesene H1, H3 og H5:	Side 49
8.2 Teorien om rasjonelle valg:	Side 49-50
8.3 Erving Goffmans dramaturgiske metafor:	Side 50-51
8.4 Staten som et system:	Side 51-52
8.5 Den såkalte statsorganisasjonen:	Side 52-53
8.6 Statens meningssystemer om religion og konvertering:	Side 53
8.7 Konvertitters meningssystemer om religion og konvertering:	Side 53-54
8.8 Statens manglende kunnskap:	Side 54-55
8.9 Staten beskytter egne interesser:	Side 55-56
9. DEL 9 – STUDIENS FUNN: DET FUNKSJONELLE DIFFERENSIERINGSPROBLEMET:	Side 56-59
9.1 Funksjonell differensiering i moderne samfunn:	Side 56-57
9.2 Bruk av kristne ledere i behandlingen av konvertitters asylsøknader:	Side 57-58
9.3 Bodins suverenitetsprinsipp:	Side 58-59
9.4 Den tapte orden:	Side 59
10. DEL 10 – STUDIENS FUNN: RETTSIKKERHET:	Side 59-65
10.1 Rettssikkerhetsidealet:	Side 59-60

10.2	McGuires religionsforståelse:.....	Side 60-61
10.3	McGuire om den vitenskapelige studien av religion:.....	Side 61
10.4	McGuire om metode i den vitenskapelige studien av religion:.....	Side 62
10.5	Staten versus kristne ledere:.....	Side 62-63
10.6	McGuires oppskrift - H7 versus H8:.....	Side 63-64
10.7	Jensens religionsforståelse:.....	Side 64
10.8	Jensen om metode og kvalifisering i studie av religion:.....	Side 64-65
10.9	Jensens oppskrift - H7 versus H8:.....	Side 65

11. DEL 11 – STUDIENS FUNN: RETTSSIKKERHET I BEHANDLING

	AV KONVERTITTERS ASYLSØKNADER:.....	Side 65-68
11.1	Akseptabilitetsvurdering i behandlingsprosessen:.....	Side 65-66
11.2	Pålitelighet (reliabilitet):.....	Side 66-67
11.3	Pålitelighet i vurdering av konvertitters asylsøknader:.....	Side 67
11.4	Gyldighet (validitet):.....	Side 67-68
11.5	Gyldighet i vurdering av konvertitters asylsøknader:.....	Side 68
	KONKLUSJON:.....	Side 69
	ENGLISH SUMMARY:.....	Side 69-70
	KILDER:.....	Side 71-80
	Bokkilder:.....	Side 71-72
	Nettkilder:.....	Side 72-78
	Andre kilder:.....	Side 79
	ILLUSTRASJONSFORKLARING:.....	Side 80

DEL 1 – INTRODUKSJON

1.1 Mistillit, uenighet og ulikhet:

I Norge behandles det hvert år en god del asylsøknader der asylsøkere hevder å ha konvertert fra Islam til Kristendommen. Konvertitter søker om asyl i Norge fordi de mener at forlatelse av Islam setter deres liv i fare hvis de returneres til deres hjemland. Den største frykten de har er at det skal i deres hjemland bøttes med livet å forlate Islam slik som muslimske hellige skrifter befaler det. De fleste slike saker ender med avslag og tvangsutsendelser fordi den norske staten ofte finner ut at konvertering og trosutøvelse hos de fleste konvertitter ikke er troverdig og kun er strategiske midler for å oppnå oppholdstillatelse. Konvertitter på sin side føler seg udemokratisk og urettferdig behandlet av den norske staten og de har god støtte fra kristne ledere og det kristne miljøet i Norge. Med fokus på vern mot forfølgelse, ytringsfrihet, religionsfrihet og rettssikkerhet, lurer kristne ledere på i hvilken grad den norske staten tar hensyn til menneskerettslige prinsipper i dens behandling av konvertitters asylsøknader. Siden konvertitter asylsøkere ofte er medlemmer i kristne trossamfunn og at religiøse spørsmål er blant viktigste spørsmål som tas opp i behandlingen av deres asylsøknader, sees det som viktig av både staten og kristne ledere at de samarbeider med hverandre i behandlingsprosessen av konvertitters asylsøknader. Som det kommer frem i medier og av den informasjonen jeg fikk gjennom e-postutvekslinger og samtaleintervjuer med parter i debatten, har den norske staten og kristne ledere mistillit til hverandre når det gjelder nettopp denne saken. De er uenige om kriterier som opereres med i behandlingsprosessen av konvertitters asylsøknader og de har også ulike forståelser av sentrale begreper det opereres med. Denne mistilliten, uenigheten og ulikheten i forståelsen av sentrale begreper gjør det vanskelig for parter å samarbeide.

1.2 Et funksjonelt differensieringsproblem:

Kristne ledere mener som vi kommer til å se det videre frem i teksten at det er staten som ikke er samarbeidsvilje, en påstand som staten avviser da den mener at kristne ledere lyttes til når det gjelder behandlingen av konvertitters asylsøknader. Likevel kommer vi til å se at staten mener at meninger av kristne ledere ikke er bindende. Når meninger av kristne ledere ikke er bindende for staten, betyr det at staten sitter med hele ansvaret alene i behandlingsprosessen av konvertitters asylsøknader og det ønskede samarbeidet kan sies å være ikke-eksisterende. Samtidig som parter sliter med å samarbeide, sliter de også med å tåle at bare en av dem har

aleneansvar om behandling av konvertitters asylsøknader. Dette kommer av at uansett hvem av partene som får ha det avgjørende ordet på kriterier og sentrale begreper det skal opereres med i behandlingsprosessen av konvertitters asylsøknader, vil det føre til at den andre parten føler seg fratatt en oppgave vedkommende mener å ha autoritet og myndighet over. For eksempel lurer kristne ledere på hva det vil si at den norske staten vurderer religiøse spørsmål i behandlingen av konvertitters asylsøknader. For dem betyr dette at staten, som ikke er en religiøs autoritet og som mangler formell kunnskap om religion, definerer hva som skal godtas eller ikke godtas som religiøs. Staten på sin side har en liknende mening. I Norge er det staten som tar seg av spørsmål om hvem som får bli i landet eller ikke, samme hvilken grunn det gjelder. Staten føler av denne grunnen at kristne ledere vil være dem som bestemmer hvilken konvertitt som får bli i landet eller ikke hvis staten må forholde seg til kristne lederes meninger i behandlingen av konvertitters asylsøknader.

1.3 Problemstilling:

Statens grunn til å nekte å gjøre meninger av kristne ledere bindende er som vi kommer til å se det videre frem i teksten at staten frykter at kristne ledere har en holdning som kan føre til økt misbruk av konverteringssystemet i å oppnå oppholdstillatelse. For staten vil det av denne grunnen være det beste for ordens skyld at staten alene har hele ansvaret om behandlingen av konvertitters asylsøknader. Kristne ledere er ikke enig i dette og de mener at konvertitter ikke får en rettfærdig saksbehandling i den forstand at dem som behandler konvertitters asylsøknader mangler i motsetning til kristne ledere kjennskap til konvertitters religiøst liv og formell kunnskap om religion og den kristne tro. Kristne lederes ønske er av denne grunnen at dem får ha det avgjørende ordet på religiøse spørsmål i behandlingen av konvertitters asylsøknader. Kristne ledere har ikke fått ønsket deres innfridd og de mener at det er på grunn av at den norske staten har egne innvandringspolitiske interesser å beskytte og dette skjer ved at den norske staten ikke tar nok hensyn til menneskerettslige prinsipper. Siden den norske staten ikke tar nok hensyn til menneskerettslige prinsipper i behandlingsprosessen av konvertitters asylsøknader for å oppnå dens ønsker, ønsker den ikke press fra andre aktører som i denne tilfelle er kristne ledere. For religiøse ledere betyr dette at funksjonell differensiering av det religiøse (kristne ledere) og det sekulære (den norske staten) har negative implikasjoner for menneskerettslige prinsipper i behandlingsprosessen av konvertitters asylsøknader. Eneste måte å finne ut om dette stemmer eller ikke er å forske på selve saken. Det er nettopp av denne grunnen at «*hvilke implikasjoner funksjonell*

differensiering av det religiøse og det sekulære har for menneskerettslige prinsipper i behandlingsprosessen av konvertitters asylsøknader» ble valgt som problemstilling.

1.4 Formål med verket:

Når det kommer til religion har vi sett at det tviles av kristne ledere at staten er kvalifisert til å forstå hva det er. Man har et liknende problem i den vitenskapelige studien av religion. Hva er religion egentlig? Kan man forstå religion fra et ikke-religiøst ståsted? Er den kunnskapen om religion man skaffer seg fra et ikke-religiøst ståsted riktig kunnskap om religion? Det er slike spørsmål man i den vitenskapelige studien av religion lurer på. I motsetning til parter i denne debatten om behandlingsprosessen av konvertitters asylsøknader, har man i den vitenskapelige studien av religion diskutert seg frem til forskjellige løsninger om hvordan religion og religiøse fenomener skal tilnærmes. Diskusjon er i kontinuitet. Å reflektere over denne debatten fra et religionsvitenskapelig perspektiv kan av denne grunnen bidra til ny kunnskap om hvordan begrepet religion og religiøse fenomener bør tilnærmes hos parter i debatten. Funksjonell differensiering er blant viktigste kjennetegnene ved vårt moderne samfunn. Alle samfunnsområder som vitenskap og økonomi og institusjoner som stat og kirke er opptatt av å være funksjonelt differensiert i forhold til hverandre. Fra flere hold blir denne funksjonelle differensieringen opplevd som positiv med tanke på maktbalanse, toleranse, demokrati og valgfrihet, men den fører også til en del utfordringer. Problematikk i behandlingsprosessen av konvertitters asylsøknader er et godt eksempel på slike utfordringer. Siden det på forhånd ble planlagt at dette verket skulle handle om tema funksjonell differensiering, kan det sies at det også er en personlig fordypning innen tema funksjonell differensiering i moderne samfunn og utfordringer knyttet til den. I tillegg til å vise kunnskaper og ferdigheter man forventes å ha for å bestå en masteroppgave, er det de to siste nevnte punktene som er formålene med dette verket og dets utforming.

DEL 2 – METODER, TEORIER OG FEILKILDER

2.1 Den metodiske debatten:

En av de meste betydningsfulle debattene om metodologi innen vitenskapelig studie av religion er bruk av kvalitative versus bruk av kvantitative forskningsmetoder. I en forenklet versjon, benytter kvantitative metoder numeriske målinger mens kvalitative metoder ikke gjør det. Tilhengere av kvalitative metoder hevder at visse temaer og fenomener ikke kan forstås eller forklares med tall. Tilhengere av kvantitative metoder kritiserer på sin side kvalitative

metoder fordi i dem er tolkning av data basert på forskerens subjektive meninger. Andre igjen hevder at det beste er å kombinere de to metodene. I motsetning til samfunnsvitenskap, er kvantitative forskningsmetoder foreløpig ikke så populære i vitenskapelig forskning av religion. Grunn til det er at kvalitative metoder viser seg å være best egnet i forskning av religiøse fenomener og temaer. Dette skal i midlertidig ikke bety at man bør overse de avgjørende fortolkende dimensjoner av kvantitative forskningsarbeid som for eksempel bygging av variabler for å måle begreper. Man må med andre ord være innstilt på at ingen metode er bedre enn andre og ingen metode garanterer suksess. Det viktigste man bør gjøre er å velge type metode etter type studieobjekt, formål med forskning og sammenheng forskning er gitt i. (Pitchford et al, 2001, gjengitt i Stausberg & Engler, 2011:6-7). Det er nettopp dette som er gjort i dette verket. Tema som er forsket på i dette verket krevde bruk av kvalitative forskningsmetoder. Det kunne ikke brukes kvantitative forskningsmetoder fordi i kvantitative forskningsmetoder er man opptatt av kausalforrang (det samme som forårsaker). (Ringdal, 2013:24-26). Det jeg var ute etter i denne studien var forståelse av temaet og måtte av denne grunnen velge kvalitative forskningsmetoder. Grunn til det er at kvalitative forskningsmetoder går på forståelse snarere enn forklaring. (Tjora, 2012:14-18). Siden kvalitative forskningsmetoder går på forståelse, vil man som regel behøve å være i nærhet av studieobjekter. Dette gjelder ikke i kvantitative forskningsmetoder for i kvantitative forskningsmetoder er man opptatt av teorier og man trenger nødvendigvis ikke å møte studieobjekter. Som oftest tar man variabler som er arbeidet og finner ut deres årsakssammenhenger. (Ringdal, 2013:24-26).

2.2 Startvansker i forskningsprosessen:

Professoren Flick Uwe ved Freie Universität Berlin mener at det ofte er en oppfatning om at en kvalitativ forskning ikke trenger å starte med gjennomgang av eksisterende litteratur. Et slikt syn kan stamme fra det faktum at kvalitativ forskning er nært knyttet til ideen om å oppdage områder som er nye for den vitenskapelige verdenen. Dette fører til at mange lærebøker om kvalitative forskningsmetoder ikke inkluderer et kapittel med anbefaling om å søke på eksisterende litteratur (teorier og forskning) på område eller tema man vil gjøre forskning på. Flick mener at med alle de hundreårene med vitenskapelige forskninger, er det nesten ikke noe nytt område eller tema å forske på, og det vil da alltid lønne seg å finne tidligere teorier og forskningsarbeid på område eller tema man vil gjøre forskning på før man kommer i gang. Flick ser på dette som viktig fordi for å utføre en god forskning bør man vite

hva som allerede er kjent, hvilke teorier og metoder som er brukt og diskutert på dette området eller temaet, og om det er noen åpne spørsmål og teoretiske eller metodiske debatter og kontroverser rundt forskning av dette området eller temaet. (Flick, 2009:48-54). Flick har et viktig poeng her, ikke bare på grunn av det han hevder, men også fordi å starte forskning på et tema, område eller fenomen uten å se på dens tidligere forskningsarbeid eller litteratur kan by på veldig mange utfordringer. Selv om behandlingsprosessen av konvertitters asylsøknader har blitt debattert mye og har preget medier i det siste både i Danmark og i Norge, er den ikke forsket på før. Med tanke på hva som skulle brukes som forskningsmetode og innfallsvinkel, ble det utfordrende å gjøre forskning på behandlingsprosessen av konvertitters asylsøknader. For eksempel tok det tid å lage intervjuguider fordi det måtte brukes mye tid på å reflektere rundt metoder og innfallsvinkler som kunne brukes. At et komparativt grunnlag ikke var der, gjorde heller ikke startfasen i forskningen lett.

2.3 Informasjonskanaler og teorier:

I tillegg til nettartikler som er relevante for debatt-tema, sendte både UDI og UNE lenker med artikler om deres praksiser i behandlingsprosessen av konvertitters asylsøknader. Det er kun de viktigste punktene i disse artiklene som blir lagt fram, og disse vi vil komme før materialer fra intervjusamtaler. Utvelgelsen av informanter til intervjusamtaler skjedde ved at det ble sendt e-poster til UDI og UNE med spørsmål om det var noen ansatte som er kjent med debatt-tema som kunne være interessert i å stille opp til intervju. UDI kunne ikke stille opp med noen ansatte til intervju da de mente at det stort sett er UNE som behandler konvertitters asylsøknader. UDI var til tross for dette villig til å svare på noen av spørsmålene gjennom e-post. To ansatte i UNE og to kristne ledere ville gjerne stille opp til intervju. Tema i dette verket er preget av kontroversielle spørsmål, følelser og sterke uenigheter, noe som gjorde at asylsøkere ikke ble intervjuet da de allerede er i en sårbar situasjon. Av sammen grunn, var det kanskje det beste og en lettelse for informanter som stilte opp til intervju at de ble anonyme. I fremlegging av materialer fra intervjusamtaler er det noen deler som ikke er med da det er kun de viktigste delene som legges fram i form av oppsummeringer. Generelt er det gjennom nettartikler som er relevante for debatt-tema, e-postutvekslinger og intervjusamtaler med parter i debatten data i dette verket er skaffet. I analysering av dataene brukes det teorier fra både sosiologi og religionssosiologi at verket nærmest er en tverrfaglig studie. Av sosiologiske teorier brukes teorien om rasjonelle valg, Erving Goffmans dramaturgiske analyse og Luhmanns systemteori. Til tross for at det brukes teorier fra sosiologi, heter verket

likevel en religionssosiologisk studie fordi det er religionssosiologiske teorier som for det meste brukes i analysering. José Casanovas funksjonell differensieringsteori, Peter Beyers funksjonssystemteori, Meredith B. McGuires religionsteori og Jeppe S. Sendings religionsteori er religionssosiologiske teoriene som er brukt i analysering. Av de teoriene, er det José Casanovas funksjonell differensieringsteorien som er den viktigste teorien.

2.4 Intervjusamtaler:

Samtaleintervjuene ble utført i form av semistrukturerte intervjuer. Denne intervjumetoden ble valgt fordi den anses som en god måte å samle en kvalitativ data på. Grunn til det er at et semistrukturert intervju ikke har spørsmål og svaralternativer nøyaktig nedtegnet slik som man gjør i et strukturert intervju. Istedenfor har man kun stikkord eller beskrivelser intervju spørsmål tar utgangspunkt i. Dette regnes som positivt siden det gir rom for en god samtale mellom informant og forsker, og at informant får rom til å komme med innspill. (Malt, 12.02.2013). Det er viktig å nevne at intervjuguidene som ble brukt i denne forskningen inneholdt spørsmål som var nøyaktig nedtegnet at de minnet om intervjuguidene for et strukturert intervju. Samtaleintervjuene for denne forskningen kan til tross for dette regnes som semistrukturerte fordi spørsmål som ble stilt ikke hadde svaralternativer nøyaktig nedtegnet, dette i tillegg til at selve spørsmålene ikke ble brukt til noe annet enn utgangspunkter for å holde samtaler i gående. I kontakt med både UDI og UNE, var det to ting som var viktig. Det første var å bli kjent med deres praksiser i behandlingsprosessen av konvertitters asylsøknader med vurdering av troverdighet i konvertering og i trosutøvelse som fokuspunkter. Andre viktig punkt var å høre deres meninger rundt ønsker, meninger og kritikk kristne ledere kommer med. Når det gjelder kontakt med kristne ledere var det to ting der også som var viktig å kartlegge. Det første var å vite hva de mener om UDIs- og UNEs praksiser i behandlingen av konvertitters asylsøknader og de kritikkene UDI og UNE har kommet med til kristne ledere. Andre og viktigste punktet var å høre hva kristne ledere mener bør gjøres når det gjelder behandlingsprosessen av konvertitters asylsøknader, spesielt når det kommer til vurdering av troverdighet i konvertering og i trosutøvelse. Det er ved å vite hva som er dagens praksiser i behandlingsprosessen av konvertitters asylsøknader, hva som menes om disse praksisene og hva de praksisene og meningene har resultert eller kan resultere til i forhold til det som skal oppnås med behandlingsprosessen av konvertitters asylsøknader at man i det hele tatt kan si noe som helst om implikasjoner funksjonell differensiering av det religiøse og

det sekulære har for menneskerettslige prinsipper i behandlingsprosessen av konvertitters asylsøknader.

2.5 Antall informanter, type intervju og informasjonsavgrensning:

Når det snakkes om feilkilder, snakkes det om preg som kan føre til at en observasjon eller en forskning inneholder feil. (Svardal, 22.10.2013). Siden disse ikke er uvanlige, vil det alltid være viktig for en forsker å reflektere over kvalitet i egen forskning. Det finnes mange indikatorer man kan benytte i refleksjon over kvalitet i egen forskning. I dette verket er det mest relevant å snakke om reliabilitet. Med reliabilitet eller pålitelighet i kvalitativ forskningsmetode tenker man først og fremst på om det har vært noe som har påvirket resultater at man kunne ha fått annerledes resultater uten de påvirkningene. (Tjora, 2012:203-206 & Flick, 2009:385-386). Antall informanter og type intervju kan være relevante momenter å ta opp når det gjelder reliabilitet for forskningsarbeid i dette verket. Det er som allerede nevnt at det er til sammen fire personer som ble intervjuet, to UNE-ansatte og to kristne ledere. Selv om det ble brukt enkelt tilfeldig treningsmetode (ETT) ved utvelging av informanter at det var lik stor sannsynlighet for hvilken som helst UNE-ansatt eller kristen leder å bli utvalgt som informant, er ikke fire personer nok dersom man skal få med seg mest mulig informasjon og meninger om alle sider ved debatten. Selv om informanter fikk stor mulighet til å komme med innspill under intervjusamtaler, er det likevel viktig å påpeke at hvis en forsker har laget stikkord og beskrivelser spørsmålsstilling skal ta utgangspunkt i, har forskeren på en måte bestemt hvilken type informasjon han eller hun blir gitt av informanter, på hvilken måte den informasjonen blir gitt på og i hvilken rekkefølge. (Tjora, 2012:203-206). Dette kan også regnes som en feilkilde i dette forskningsarbeidet fordi informantene fikk intervjuguidene tilsendt på e-poster før intervjusamtalene fant sted. Informantene kunne da ha dannet seg meninger om hvilken informasjon som var ønsket og lot dermed være å komme med andre innspill, meninger eller synspunkter som kunne ha vært avgjørende for en bedre forståelse av forskningstemaet.

2.6 Innvilgelse av asyl:

Det ble støttet på én utfordring som gjør at man kan stille spørsmål om troverdighet i informasjon fra staten om behandlingsprosessen av konvertitters asylsøknader. Utfordringen var å finne svar på spørsmål om hva som er grunner for at en konvertitt kan bli innvilget asyl med religion eller konvertering som motiv. Når det gjelder Iranske konvertitter kommer vi til

å se at UNE mener at de risikerer forfølgelser dersom de lar seg ordinere til prester eller driver med misjonerende virksomhet med sikte på å omvende muslimer. Av denne grunnen anbefales Iranske konvertitter av UNE å tilpasse religionsutøvelse til de sosiale og kulturelle rammebetingelser i Iran når de returneres slik at de ikke blir forfulgt. I Afghanistan vil en konvertitt ofte oppleve å bli ustøttet fra resten av samfunnet mener UNE som likevel slår fast at slike begrensninger i religionsfrihet i Iran og utstøtelser i Afghanistan, inkludert andre reaksjoner som følge av konvertering, herunder diskriminering av religiøse minoriteter og forbudet mot å misjonere, ikke anses som forfølgelse i konvensjonens forstand. (UNEs praksisnotat, 09.10.2009). Samtidig hører man at andre konvertitter blir innvilget asyl av nettopp disse grunnene som etter UNE ikke anses som forfølgelse i konvensjonens forstand. Er ikke dette en selvmotsigelse? Vi kommer for eksempel til å se at det ble i en pakistansk sak innvilget asyl fordi klageren blant annet ikke kunne påregne støtte fra sitt familienettverk. I en annen pakistansk sak ble det også innvilget asyl fordi konvertitten hadde profilert seg som aktiv og drev med forkynnelse og måtte da gis vern mot utsendelse. (ibid). Det vi ser her er at mens noen asylsøkere blir innvilget asyl av bestemte grunner, får andre avslag av samme grunner. I denne forskningen lyktes det ikke å klargjøre hvorfor det er slik fordi bortsett fra at «det varierer fra sak til sak», ble det ikke gitt andre svar på hvorfor det er slik.

2.7 Hypoteser:

Analyser av dataene i verket har åtte følgende hypoteser som utgangspunkt:

H1: Funksjonell differensiering av det religiøse og det sekulære gir den norske staten mulighet til ikke å verne konvertitter mot forfølgelse for å beskytte egne interesser i innvandringspolitikk.

H2: Funksjonell differensiering av det religiøse og det sekulære har ingen negativ implikasjon for konvertitters menneskerettighet om vern mot forfølgelse.

H3: Funksjonell differensiering av det religiøse og det sekulære gir den norske staten mulighet til å undergrave konvertitters ytringsfrihet for å beskytte egne interesser i innvandringspolitikk.

H4: Funksjonell differensiering av det religiøse og det sekulære har ingen negativ implikasjon for konvertitters menneskerettighet om ytringsfrihet.

H5: Funksjonell differensiering av det religiøse og det sekulære gir den norske staten mulighet til å undergrave konvertitters religionsfrihet for å beskytte egne interesser i innvandringspolitikk.

H6: Funksjonell differensiering av det religiøse og det sekulære har ingen negativ implikasjon for konvertitters menneskerettighet om religionsfrihet.

H7: Funksjonell differensiering av det religiøse og det sekulære svikter rettssikkerhet i saksbehandling av konvertitters saker.

H8: Funksjonell differensiering av det religiøse og det sekulære har ingen negativ implikasjon for konvertitters menneskerettighet om rettssikkerhet i saksbehandling av deres saker.

Det er som tidligere nevnt at det ikke er gjort noen annen forskning før på temaet det jobbes med i dette verket. På bakgrunn av dette kunne man på forhånd ikke gjøre klar noen hypoteser eller formeninger om implikasjoner funksjonell differensiering av det religiøse og det sekulære har eller ikke har for menneskerettslige prinsipper i behandlingsprosessen av konvertitters asylsøknader. Det var først etter å ha samlet data at man kunne utforme hypoteser. Hypoteser er med andre ord basert på meninger av parter i debatten slik som de fremkommer av nettartikler og intervju samtaler.

2.8 Valg av teorier:

Som allerede nevnt, er det teorien om rasjonelle valg, Erving Goffmans dramaturgiske analyse, Luhmanns systemteori, José Casanovas funksjonell differensieringsteori, Peter Beyers funksjonssystemteori, Meredith B. McGuires religionsteori og Jeppe S. Sendings religionsteori som er brukt i analysering av dataene. Luhmanns systemteori ble valgt fordi den gjør det mulig å forstå hvorfor moderne stater som Norge regulerer samfunn og enkeltindivider slik som de gjør i dag i den forstand at Luhmann viser at moderne staters utøvende makter (regjeringer) baserer sine praksiser på funksjonssystemet politikk. Siden politikk er i konkurranse med andre funksjonssystemer, for eksempel religion, vil politikk alltid komme ut som vinneren eller den sterkeste av alle funksjonssystemer ved at den gjennom lover og regler håndhever kollektive og bindende beslutninger. (Luhmann, ikke datert [2012:20]). Dette i tillegg til at det er staten som har monopol på bruk av tvangsmakt. (Østerud, 2007:44-46). Beyers teori er interessant fordi den viser at alle funksjonssystemer som politikk, religion og jus har egne måter å kommunisere på. (Beyer, 2006:85-97). Av

nettopp dette som grunnen kan man stille spørsmål om staten er den riktige kandidaten til å behandle religiøse spørsmål slik som den gjør i behandlingsprosessen av konvertitters asylsøknader. McGuire- og Jensens teorier om religion er interessante analyseverktøy fordi noen av spørsmålene de behandler i disse teoriene er de samme spørsmålene man behandler i vurderingsprosessen av troverdighet hos konvertitter. For eksempel definerer både McGuire og Jensen begrepet religion og går deretter videre til å si hva som er religions forhold til vitenskap og hvordan religiøse fenomener bør forstås eller studeres. (McGuire, 2008 og Jensen, 2013). At McGuire og Jensen motsetter seg gjør deres teorier enda mer interessant som analyseverktøy i den forstand at det er motsetninger som også preger konvertittdebatten. Casanova kan kalles funksjonell differensieringsteoriens far. Det er hans analyse av sekulariseringsprosesser som er det viktigste analyseverktøy i dette verket. Casanova mener at hver samfunnssfære (funksjonssystem) i moderne samfunn er opptatt av å spille de rollene den mener er ment å spille uten påvirkning av andre sfærer. I demokratiske samfunn der menneskerettigheter skal tas hensyn til, fører dette til utfordringer. Når det kommer til samfunnssfærene religion og politikk for eksempel er det slik at religiøse spørsmål behandles i den politiske sfæren samtidig som den politiske sfæren forsøker å holde religion og religiøse virkeligheter på avstand da man i moderne samfunn forbinder religion med irrasjonalitet. (Casanova, 1994&2011). Goffmans dramaturgiske metafor viser at hverdagen er preget av dramaturgi og at mennesker oppfører seg som skuespillere på en scene fordi de bestemmer hvilke inntrykk de vil gi i forskjellige situasjoner. (Ritzer, 2011:444-452). I teorien om rasjonelle valg fremstilles mennesker som rasjonelle individer som tar rasjonelle valg når de handler. (Ritzer, 2011:373-382). Felles for Goffmans dramaturgiske analyse og teorien om rasjonelle valg slik som de er fremlagt av Ritzer er at de på en eller annen måte mener at mennesker alltid har motiver bak de valgene de tar. Goffmans teoretiske analyse og teorien om rasjonelle valg er er interessante analyseverktøy fordi de har det samme menneskesynet som den norske staten har når det gjelder konvertitter og konvertering.

DEL 3 – NØKKELTERMER DET OPERERES MED I VERKET

3.1 Konvertering:

De viktigste nøkkeltermer det opereres med i dette verket er konvertering, religion, trossamfunn, stat, UDI, UNE, sekularisering, funksjonell differensiering, menneskerettslig prinsipp, ytringsfrihet, religionsfrihet og rettsikkerhet. For å forstå dette verkets innhold på

en best mulig måte, er man avhengig av å vite hva disse termene betyr og hvilken sammenheng de brukes i. La oss begynne med begrepet konvertering eller religiøs konvertering. Med dette menes det en innføring av et sett av forestillinger som karakteriserer et bestemt trossamfunn til utelukkelse av andre. Religiøs konvertering eller religiøs omvendelse vil dermed bety det å slutte med en bestemt religiøs overbevisning og starte med en annen. Det kan være å gå fra en religiøs retning til en annen religiøs retning, fra Islam til Kristendommen for eksempel. Det kan også være å bytte posisjon innen samme religiøse retning, fra den katolske kirken til den norske kirken eller fra Sjia Islam til Sunni Islam for eksempel. I noen tilfeller markerer religiøs omvendelse en transformasjon av religiøs identitet som symboliseres ved spesielle ritualer. (Kværne, 19.02.2015). I dette verket snakkes det om troverdighet i konvertering og troverdighet i trosutøvelse. Grunn til det er at konvertering er en ting i seg selv og det å utøve eller praktisere tro er en annen ting i seg selv. En kan for eksempel konvertere for å oppnå oppholdstillatelse, men velge å fortsette med å praktisere den nye troen man har konvertert til av helt andre grunner. Det kan for eksempel være at man har funnet andre meninger med livet med den nye troen eller at man har funnet seg et sosialt nettverk man liker. Det kan også være at man likevel innser at den nye troen er å foretrekke i forhold til den gamle. Når det snakkes om troverdighet i konvertering i dette verket, snakkes det om troverdighet i ens egne påstander om motiver eller grunner som førte til at omvendelse fant sted. Når det gjelder troverdighet i trosutøvelse, går dette på om man er en reell troende eller ikke og dette har ingen sammenheng med motiver eller grunner for omvendelse.

3.2 Religion og trossamfunn:

I dette verket brukes begrepet religion for å betegne at religioner (i flertall) har mye til felles på tross av alle tilsynelatende forskjeller. Det overnaturlige og supermennesker er det vi blant annet finner i alle religioner. (Jensen, 2013:2). Det er som Stausberg og Engler beskriver det at som begreper økonomi og politikk brukes for å avgrense et sett av fenomener som kan bli klassifisert som økonomisk og politisk, brukes også begrepet religion både i forskning og i hverdagen for å avgrense et sett av fenomener som kan beskrives som religiøs. (Stausberg & Engler, 2011:10). Begrepet trossamfunn på sin side betegner en gruppe individer med felles religiøs tro. I dagligtale brukes begrepet trossamfunn om en menighet, et kirkesamfunn eller en fast organisert religiøs gruppe. (Trossamfunn, 15.02.2014). Selv om debatten om behandlingsprosessen av konvertitters asylsøknader for det meste går mellom den norske staten og den norske kirken, brukes begrepet trossamfunn istedenfor den norske kirken eller

bare kirke i dette verket fordi også andre kristne retninger er innblandet og ikke alle retninger innen Kristendommen kaller deres organisasjon eller samlingshus for kirke. Vi har for eksempel Jehovas vitner som kaller deres samlingshus for Rikets sal og at de selv som organisasjon er Jehovas vitner. Med den dagligtale definisjonen, ble begrepet trossamfunn av denne grunnen sett som riktig begrep å bruke i å beskrive religiøse organisasjoner konvertitter asylsøkere er medlemmer av. I et trossamfunn er det dets ledelse som tar seg av tros- og religiøse spørsmål, og spørsmål om det praktiske ved selve trossamfunnet som en organisasjon. I den norske kirken er det for eksempel menighetsrådet som har ansvar for å vedta strategier og organisere aktiviteter slik som gudstjenesteliv, dåps- og konfirmantundervisning, diakoni, samtalegrupper, misjon og evangelisering. (Den norske kirken, ikke datert).

3.3 En stat, UDI og UNE:

I motsetning til et ikke-suverent land, har et suverent land makter som heter statsmakter. Statsmaktene er statlige organer med styringsfunksjon i et politisk system. I Norge og i de fleste landene er det stortinget (parlament) det viktigste lovgivende organ, regjeringen den viktigste administrerende organ og domstolene utgjør den dømmende makten. (Berg, 23.05.2014). Til sammen utgjør de statsmaktene det vi kaller en stat. En stat må ha full kontroll på sitt landområde og befolkning og må ha alle statlige enheter for at det skal være snakk om en stat. Det at en stat har full kontroll på sitt landområde og befolkning vil si at staten styrer landområde og befolkning uavhengig av eksterne krefter. Et av viktigste kriteriene en stat må oppfylle er at den må ha monopol på bruk av tvangsmakt. (Østerud, 2007:44-52 & Globalis, ikke datert & Rosenberg, ikke datert & Global policy forum, ikke datert). I behandlingsprosessen av konvertitters asylsøknader og i denne debatten som gjelder selve prosessen, er staten representert ved Utlendingsdirektoratet (UDI) og Utlendingsnemda (UNE). Grunn til det er at det er UDI som har ansvar for å gjennomføre statens innvandringspolitikk. Dette går blant annet på å gjennomføre asyl- og flyktningpolitikk. Behandling av søknader om visum, oppholdstillatelse, arbeidstillatelse, statsborgerskap og asyl etter utlendings- og statsborgerskapslovgivningen er UDIs viktigste oppgaver. (Tvedt, 18.10.2013). Opprettet i 2001, er Utlendingsnemda (UNE) et politisk uavhengig organ under forvaltningsorgan av Justis- og beredskapsdepartementet. UNEs viktigste oppgave er å behandle klagesaker på alle vedtak etter utlendingsloven som er truffet av Utlendingsdirektoratet. Når en asylsøker har fått avslag av UDI på sin asylsøknad, kan saken

gå videre til UNE for klagebehandling. (Utlendingsnemnda, 19.10.2013). Etter at asylsøkeren har fått avslag av UNE, har vedkommende mulighet til å åpne en sak i domstol.

3.4 Sekularisering og funksjonell differensiering:

Til tross for at begrepet sekularisering ble tatt i bruk allerede på 1600-tallet, er det fram til i dag problematisk å teoretisere. Det er til tross for det stor enighet om at sekularisering i det moderne samfunn omfatter flere prosesser som igjen drives av forskjellige faktorer. Hvilke prosesser og faktorer det er snakk om varierer fra teoretiker til teoretiker, noe som gjør at det finnes et hav av teorier og analyser om sekularisering, dens prosesser og faktorer. (Norris & Inglehart, 2004:1-8). I dette verket foretrekkes det José Casanovas tredeling av sekulariseringsprosesser. Casanova mener i sin bok *Public Religions in Modern World fra 1994* at sekularisering ikke refererer til et enhetlig fenomen, men at den består av tre grunnleggende prosesser. Den første er funksjonell differensiering av religion fra sekulære sfærer av samfunn, den andre er svekkelse av religion og den tredje er privatisering av religion. I boka vurderer Casanova de tre prosessene med religionssituasjon i Spania, Polen, Brasil og USA som utgangspunkt. Studiens hovedkonklusjon er at religion ikke svekkes. Privatisering av religion er heller ikke til å se. Som et eksempel mener Casanova at mens noen sekulære stater som Frankrike forsøkte å holde religion på avstand fra det offentlige, kan man se at det motsatte skjedde i andre land i 1980. Dette vil ikke si at sekularisering ikke eksisterer for ifølge Casanova, eksisterer sekularisering, men at dens kjerne ligger i funksjonell differensiering. (Casanova, 1994:211-234). Hva er det? Casanova mener at i diskusjon eller analyse av sekulariseringsprosesser må man først begynne med å skille mellom det sekulære, sekularisering og sekularisme. Det sekulære er ifølge ham de ikke-religiøse sfærer, altså stat, vitenskap og økonomi, osv. Moderne kjennetegn av sekulære sfærer er at de forstår og opplever verden og virkelighet parallelt med religion. Det vil si at de forstår og opplever verden og virkelighet fra en differensiert måte i forhold til det religion gjør. Sekulære sfærer skiller seg også mer og mer fra hverandre og de får hver sine spesifiserte oppgaver og et eget rom å fylle i samfunnet. Det er dette som menes med funksjonell differensiering. Sekularisering på sin side refererer ifølge Casanova til den angivelig faktiske empirisk - historiske mønstre av transformasjon og differensiering av det religiøse og det sekulære. Skille mellom kirke og stat for eksempel. Til slutt refererer sekularisme til en type sekulært livssyn der man bevisst inviterer til sekulære ideer til konstruering av moderne virkelighet. (Casanova 2011, gjengitt i Calhoun, Juergensmeyer & VanAntwerpen, 2011:54-74). Selv om

det finnes delte meninger om Norge er et sekulært samfunn eller ikke, er det stor enighet om at Norge, som mange andre land i Vesten, er et sekulært samfunn. (Taule, 25.02.2014). Den norske staten ble til tross for dette ikke oppfattet som en sekulær stat før avskaffelse av statskirkeordning i 2012.

3.5 Et menneskerettslig prinsipp:

Menneskerettigheter er de grunnleggende rettigheter alle mennesker har uavhengig av kjønn, religion, alder eller nasjonalitet. Disse står listet og definert i FNs verdenserklæring for menneskerettigheter. Menneskerettigheter deles som regel i to grupper. Vi har politiske og sivile rettigheter. Disse handler om rettssikkerhet, frihet fra overgrep, og rett til å delta politisk i samfunnet. Ytringsfriheten og prinsippet om likhet ovenfor lov er eksempler på slike menneskerettigheter. I den andre gruppen har man økonomiske, sosiale og kulturelle rettigheter. Disse handler om at man har rett til å få dekket grunnleggende behov. Rett til arbeid, utdanning og en tilfredsstillende levestandard er eksempler på slike rettigheter. (Menneskerettigheter, 14.08.2014). I mange ordbøker blir begrepet prinsipp definert som en øverst grunnsetning for en tenkning eller en handling, eller som en leveregel rett og slett. Se for eksempel <http://no.thefreedictionary.com/prinsipp>. Et menneskerettslig prinsipp kan med dette forstås som en regel, handling eller en praksis som må leves, praktiseres eller satt i virke for at det skal være snakk om menneskerettigheter. Det finnes mange menneskerettslige prinsipper, men i dette verket fokuseres det på de samme prinsippene som parter i debatten fokuserer på. Disse er vern mot forfølgelse, ytringsfrihet, religionsfrihet og rettssikkerhet.

3.6 Ytringsfrihet og religionsfrihet:

I NOU 1995:3 defineres ytringsfrihet som «den enkeltes rett til å gi uttrykk for sin mening offentlig. Spørsmålet om hvordan ulike samfunnsgrupper, og særlig minoriteter, klarer å få fram sine meninger står også sentralt fordi det har betydning for enkeltindividets muligheter for ytringer. Ytringsfrihet innebærer ikke bare en rett til å ytre seg, men også en rett til å motta ytringer og informasjon.» (NOU 1995:3, s. 16). Ifølge samme kilde, påpeker Helge Rønning 1994 at ytringsfriheten omfatter fem dimensjoner. Den første dimensjonen er at ytringsfrihet i egentlig forstand vil si retten til å ytre seg om hva som helst uten innblanding fra staten. Den andre dimensjonen er trykkefrihet, noe som betyr retten til å trykke og distribuere skrifter uten noen form for sensur. Tredje dimensjon er pressefrihet, og det vil si retten til å utgi og distribuere aviser og andre former for publikasjoner. Informasjonsfrihet er den fjerde

dimensjonen. Dette vil si retten til å velge mellom tilgjengelige medier, samtidig retten til å skaffe seg informasjon som angår forhold knyttet til samfunnet og den enkeltes ve og vel. Den siste dimensjonen er kommunikasjonsfrihet. Dette vil si retten til å kommunisere med andre. (NOU 1995:3, s. 17). SNL defineres religionsfrihet som «den retten til personlig trosfrihet og til å utøve den religion man bekjenner seg til.» (Religionsfrihet, 14.02.2009). Etter FNs verdenserklæringen om menneskerettighet, er religionsfrihet angitt som «frihet til enten alene eller sammen med andre, offentlig eller privat, å gi uttrykk for sin religion eller tro i lære, gjerning, utøving og etterleving». (FN, 10.12.1948). I utlendingsloven § 30 heter det også at frihet til å skifte religion eller annet livssyn skal legges vekt på i behandlingen av asylsøknader der religion blir brukt som motiv. (Utlendingsloven, kapittel 4 paragraf 30).

3.7 Rettssikkerhet:

I NOU 2009:15 knyttes rettssikkerhetsbegrepet til «krav om at enkeltindividet skal være beskyttet mot overgrep og vilkårlighet fra myndighetenes side, samtidig som vedkommende skal ha mulighet til å forutberegne sin rettsstilling og forsvare sine rettslige interesser.» (NOU 2009:15, s. 62). Ifølge samme kilde, tar rettssikkerhetsbegrepet sikte på å beskytte borgerne mot vilkårlige inngrep fra statsmakten og å sikre den enkeltes rettigheter i forhold til det offentlige. På samme måte som for personvernreglene, kan også rettssikkerhet stilles opp som et ideal som alltid bør søkes opprettholdt og som en lovgiver bør strekke seg etter. Dette skal gjøres uavhengig av hvilke motstridende hensyn som måtte gjøre seg gjeldende.

Rettssikkerhet er faktisk et hovedelement i ivaretagelse av enkeltindividets menneskerettigheter og er på mange måter en menneskerett i seg selv. (ibid). I Norge har man ingen generell lov om rettssikkerhet, men man har en lang rekke bestemmelser som ivaretar rettssikkerheten. Bestemmelsene kan være mer generelt utformet, som for eksempel politiloven § 1 annet ledd om at «politiet skal fremme og befeste borgernes rettssikkerhet og sikkerhetsloven § 1 bokstav b og § 6 annet ledd om at det ved utøvelsen av forebyggende sikkerhetstjeneste særlig skal tas hensyn til den enkeltes rettssikkerhet. Eller bestemmelsene kan ivareta mer konkrete rettssikkerhetsinteresser, som for eksempel straffeprosessloven § 100a om at det skal oppnevnes offentlig advokat for mistenkte ved bruk av skjulte tvangsmidler som skal ivareta vedkommendes interesser.» (NOU 2009:15, s. 64). Selv om det ikke finnes generelle lover om rettssikkerhet i Norge, er det klart at rettssikkerhet er et sentralt hensyn som reflekteres over i mange saker og lovgivning, og særlig på strafferettens og straffeprosessens område. (I NOU 2009:15, s. 62-69).

DEL 4 – STATISTIKK OG NOEN SAKER OM KONVERTITTER ASYLSØKERE

4.1 Statistikk over asylsøkere konvertitter:

Ifølge Statistikk Sentralbyrå, leveres det i Norge rundt 10 000 asylsøknader hvert år, men tallet varierer stort fra år til år. (Statistisk årbok, 2013). Akkurat hvor mange av disse som bruker konvertering som grunnen i asylsøknad, finnes det ingen oversikt over. UDI opplyste til NRK og gjennom e-postutveksling at de ikke fører slik statistikk. Til NRK, opplyser UNE at de fra 2010 til 2013 mottok 150 klagesaker fra afghanske konvertitter. (E-post fra UDI & Abdli, 30.11.2013). Siden det er enda flere iranske asylsøkere som konverterer til Kristendommen, kan man på bakgrunn av dette tallet regne med at det hvert år leveres mellom 100 og 150 asylsøknader der konvertering blir brukt som motiv. Sammenlignet med hvor mange asylsøknader som leveres hvert år i Norge, viser dette tallet at det ikke er så mange som bruker konvertering som grunnen i asylsøknaden. I en e-post fra UDI står det også nevnt at «på bakgrunn av informasjon fra vedtaksenhetene i Asylavdelingen har vi imidlertid grunn til å tro at det i løpet av de siste årene kun har vært et lite antall iranske søkere, noen få afghanske søkere og enkelte søkere fra noen andre land som har opplyst at de har behov for beskyttelse som følge av konvertering.» (E-post fra UDI). De heter konvertitter fordi de påberoper seg konvertering, ofte fra Islam til Kristendom. De fleste konvertitter er fra muslimske land, først og fremst Iran og Afghanistan. Noen kommer også fra land som Marokko, Algerie, Jordan, Libanon, Irak, Usbekistan, Kosovo og Bangladesh ifølge UNE. UNE har behandlet saker der konvertitter mener at de har konvertert fra Hinduisme til Kristendom, Buddhisme til Kristendom, fra et kristent trossamfunn til et annet og fra en retning innen Islam til en annen. Det dreier seg med andre ord ikke bare om Islam og Kristendommen, men også om andre religioner. (UNE, ikke datert). I dette verket er det iranske og afghanske muslimer som konverterer til Kristendommen det er lagt vekt på. Grunn til det er som vi allerede har sett at de danner flertallet av konvertitter som bruker konvertering som grunnen i asylsøknaden.

4.2 Manglet kunnskap om sin religion:

Vårt Land skrev om konvertitten Arif Akbari som fikk avslag av UNE på sin asylsøknad, blant annet fordi han kunne lite om bibelen, forklarte seg vagt om sin tro og dåp, og kunne lite om Kristendommen generelt. Fortell om din konvertering til Kristendommen. Hvorfor valgte du å konvertere? Hva tenkte du om konsekvensene av å konvertere? Hva slags kristen er du?

Fortell om den kristen ortodokse troen. Fortell om oppbyggingen av bibelen. Fortell om de fire evangeliene. Hva heter de fire evangelistene? Hvilke høytider har man i Kristendommen? Fortell om påsken. Fortell om julefeiringen i Kristendommen. Når leste du sist i bibelen? Fortell om dåpen din. Hva er Den hellige ånd? Hvem var Moses? Dette er noen av spørsmålene Akbari ble spurt ifølge Vårt Land. Hvorfor Akbari ikke ble trodd av UNE, skriver UNE i avslaget ifølge Vårt Land at Akbaris beslutning om å konvertere må forventes å være veloverveid og kunnskapsbasert, ettersom det må antas å være et stort skritt for en afghaner å foreta en reell konvertering fra Islam. Troverdigheten blir svekket når Akbari for eksempel ikke vet navnet på alle de fire evangelistene mener UNE ifølge Vårt Land. Ifølge Vårt Land, la UNE også stor vekt på at Akbari svarte 1.januar på spørsmålet om når Jesus ble født. Det undres også av UNE over Akbaris forklaring om at ankomsten til Jesus Kristus er fra jødernes bok og at det er skrevet om Jesus åpenbaring i Moses bok står det også i UNES avslaget til Akbari ifølge Vårt Land. (Blystad, 13.03.2014).

4.3 De ble ikke trodd:

Den 30.11.2013 skrev NRK om iranerne Muhammad Rouzeh Dalari, Ali Shahri og Kareem Sandraee som fikk avslag på sine asylsøknader med konvertering til Kristendommen som motiv. Som i de fleste slike saker, mente UNE ifølge NRK at deres konvertering ikke er reell, og er kun et strategisk middel for å få oppholdstillatelse i Norge. Selv mente Dalari, Shahri og Sandraee ifølge NRK at de konverterte av religiøse grunner. Til NKR sa de at de jevnlig misjonerte både på Karl Johan og på asylmottak. At de nå har fått avslag på ulike nivåer, gjør dem veldig bekymret fordi de vil bli torturert eller fengslet hvis de blir sendt tilbake til Iran. Dalari, Shahri og Sandraee er ikke alene. (Abdli, 30.11.2013). I Aftenbladet hører vi om konvertitten Jemal. Jemal ble kristen etter at han kom til Norge og er et aktivt medlem i IMI-kirken. Jemal fikk det endelige avslaget på sin asylsøknad og lever i skjul for å unngå tvangsutsendelse. Selv er han sikker på at han vil bli fengslet i det han ankommer Iran. I UNES avslag til Jemal heter det at «en iransk konvertitt kan returnere til Iran såfremt man kan anta at han/hun vil utøve sin religion innenfor de sosiokulturelle rammene i Iran. Det har ikke blitt ansett som forfølgelse at en konvertitt som returnerer til hjemlandet må finne seg i at den religiøse aktiviteten begrenses sammenliknet med i Norge som følge av de sosiokulturelle rammene i Iran.» (Eliassen, 03.10.2014, oppdatert den 06.10.2014). Jemal leverte sin sak i retten og tapte mot UNE. (Grimen, 30.01.2015 kl.15:14). Som man kan se her, er det som allerede nevnt at det er bare noen få konvertitter som blir trodd, men tallet er usikkert. Når det

gjelder for eksempel afghanske konvertitter opplyser Vårt Land at kun én av tre afghanske konvertitter blir trodd av UNE mens NRK opplyser at det er én av fire afghanske konvertitter som blir trodd. (Blystad, 13.03.2014 & 28.02.2014).

4.4 De ble tvangsutsendt:

Ingeborg S. Midttømme som var nemndmedlem i UNE i fire år og i dag er biskop på Møre forteller til Vårt Land om konvertitt Danial Hadi Kahlo fra Iran som fikk avslag på sin asylsøknad i Norge og ble returnert til Iran hvor han ble arrestert og torturert. (Norheim, 01.03.2011). Sommeren 2014 la Norsk Organisasjon for asylsøkere (NOAS) frem rapporten «Tro, håp og forfølgelse.» I den hører vi om blant annet 100 tilfeller NOAS har gjennomgått som gjelder retur av konvertitter til Iran mellom 2011 og 2014. Ifølge rapporten, blir en rekke returnerte konvertitter arrestert ved ankomst til Iran. I rapporten hører vi om en iransk borger som søkte asyl i Norge i 2008 med konvertering til Kristendommen som motiv. Mannen ble ikke trodd og ble tvangsutsendt til Iran i 2012. Ifølge NOASs rapport, ble mannen fengslet ved ankomst, torturert og truet, blant annet med falsk henrettelse. Han ble løslatt mot meldeplikt, men valgte å flykte til Tyrkia. Der ble han innvilget flyktningstatus av UNHCR, og i februar 2014 kom han tilbake til Norge som kvoteflyktning ifølge rapporten. (Eliassen, 07.10.2014 & NOAS, 2014). Gjennom forskjellige medier hører vi også om 21 år gamle Reza, en afghansk konvertitt som ikke ble trodd. Som 15-åring flyktet Reza til Norge etter å ha opplevd at begge foreldrene ble skutt på en åpen gate i Kabul. I juni 2011 ble han døpt i Varden kirke og han har siden da vært medlem av menigheten og har frivillig jobbet som kirketjener. På grunn av frykt for å bli forfulgt i Afghanistan som følge av konvertering, søkte Reza om klagebehandling av sin asylsak. Etter behandlingen av søknaden hans, konkluderte UNE med at Reza lyver for å få bli i Norge ifølge NRK og han fikk dermed avslag. Etter å ha fått avslag av UNE, gikk saken videre til Oslo tingrett. I retten fikk UNE medhold og Reza levert en anke. Den 02.februar.2015 ble Reza tvangsutsendt før ankesaken hans ble behandlet. (Norheim & Rognsvåg, 04.02.2015 kl.17:35, oppdatert 04.02.2015 kl.18:06).

4.5 De ble innvilget asyl:

Vårt Land snakker om konvertitten Ali Mosavi som ble innvilget asyl i Norge på grunn av konvertering til Kristendommen, men at han senere mistet den oppholdstillatelsen. Grunnen til å ha mistet oppholdstillatelsen er at Mosavi giftet seg med en muslimsk kvinne, noe som betydde at han likevel ikke ble kristen da en muslimsk kvinne ikke kan gifte seg med en som

ikke er muslim. Mosavi oppga flere forklaringer for hvorfor han søkte om asyl i Norge før han i 2007 påberopte seg å være konvertitt. Samme år som han fikk opphold, giftet han seg i Pakistan med en afghansk kvinne som han kjente fra barndommen. Da Mosavi søkte om familieinnvandring, svarte UDI og UNE med å trekke tilbake Mosavis arbeids- og oppholdstillatelsen. Konverteringen framstår ikke som reell når han har gifter seg med en muslimsk kvinne, mente UDI og UNE ifølge Vårt Land. I tillegg til dette reagerte UDI og UNE på at Mosavis muslimske svigerfar i Afghanistan ikke reagerte på at datteren giftet seg med en ikke-muslim. (Norheim, 04.10.2012). Ali Mosavi er ikke alene om å ha fått innvilget asyl i Norge på grunn av konvertering. I en sak som gjaldt en pakistansk borger ble det innvilget asyl. Grunn til det er at vedkommende hadde profilert seg som aktiv og drev med forkynnelse og måtte da gis vern mot utsendelse. I en annen sak la UNE vekt på at klageren både i Pakistan og i Norge hadde drevet på med aktiv misjonering. Klageren ble innvilget asyl fordi vedkommende lett ville ha kommet i konflikt med normer som til en hver tid vil gjelde i et muslimsk samfunn på grunn av evangelist og i kraft av sin personlige misjonerende stil. I andre saker har UNE lagt vekt på om konvertering har ført til det som kan beskrives som sterke menneskelige hensyn. For eksempel ble det i en sak innvilget asyl fordi klageren ikke kunne påregne støtte fra sitt familienettverk, men at dette var i kombinasjon med andre forhold som tilsa at retur ikke var lurt ifølge UNE. (UNEs praksisnotat, 09.10.2009). I Dagbladet hører vi om en afghansk familie fra Jørpeland som fikk avslag av UNE på sin asylsøknad der konvertering til Kristendommen var motiv, dette til tross for en bekreftet aktiv deltakelse i pinsemenigheten Klippen på Jørpeland. Familien leverte saken til domstolen der de fikk medhold. Retten la til grunn at familien hadde et sterkt bånd til menigheten og var aktive deltakere i menigheten. (Risholm, 09.03.2013).

DEL 5 - BEHANDLINGSPROSESSEN AV KONVERTITTERS ASYLSØKNADER

5.1 Flyktningkonvensjon og religionsforståelse:

Den norske staten behandler konvertitters asylsøknader i henhold til flyktningkonvensjonen artikkel 1 A som er gjengitt i utlendingsloven paragraf 28 første ledd bokstav A og de vilkårene som må være oppfylt. Slik går det frem av loven: «En utlending som er i riket eller på norsk grense, skal etter søknad anerkjennes som flyktning dersom utlendingen a) har en velbegrunnet frykt for forfølgelse på grunn av etnisitet, avstamning, hudfarge, religion, nasjonalitet, medlemskap i en spesiell sosial gruppe eller på grunn av politisk oppfatning, og

er ute av stand til, eller på grunn av slik frykt er uvillig til, å påberope seg sitt hjemlands beskyttelse, jf. flyktningkonvensjonen 28. juli 1951 artikkel 1 A og protokoll 31.januar 1967.» (Utlendingsloven, kapittel 4 paragraf 28). I en e-post opplyser UDI hvordan de forstår religion i behandling av asylsøknader følger av utlendingsloven paragraf 30 som lyder slik: «Ved anvendelsen av § 28 første ledd bokstav a skal følgende legges til grunn ved vurderingen av grunnlaget for forfølgelsen: a) Religion skal særlig anses å omfatte religiøse og andre typer livssyn, deltakelse i eller tilsiktet fravær fra formell gudsdyrkelse enten det skjer privat eller offentlig, alene eller sammen med andre, andre handlinger eller meningsytringer knyttet til vedkommende religion eller livssyn, individuelle eller kollektive handlemåter som er diktert av religiøs eller livssynsmessig overbevisning og frihet til å skifte religion eller annet livssyn.» (Artikkel 18 i Fns verdenserklæring om menneskerettigheter, gjengitt i utlendingsloven kapittel 4 paragraf 30).

5.2 UDI om Iran og Afghanistan:

Om en konvertitt asylsøker blir innvilget asyl eller ikke avhenger av hvordan UDI på individuelt grunnlag vurderer vedkommendes risiko for alvorlige reaksjoner i fremtid heter det av UDI. I behandlingsprosessen av iranske konvertitters asylsøknader er det for eksempel hvem som er forfølgeren som må vurderes først. Det kan være iranske myndigheter, enkeltpersoner, ens klan, familie eller noe liknende. Det vurderes også hva slags reaksjoner søkeren kan risikere. Det innvilges beskyttelse (asyl) etter utlendingsloven paragraf 28 første ledd og bokstav a, jf annet ledd dersom søkeren vil fremstå på en slik måte at han eller hun risikerer å komme i en særskilt utsatt posisjon i Iran. Det skal altså innvilges asyl dersom vurderingen viser at det foreligger et beskyttelsesbehov som følge av konvertering. Det kreves ikke at konvertitter har påbegynt sine religiøse aktiviteter i hjemlandet forut for utreisen heter det av UDI. Det kan imidlertid gjøres unntak fra denne regelen hvis det gjennom vurdering viser seg å være sannsynlig at formålet med handlingene har vært å oppnå oppholdstillatelse. Ifølge UDI, har de fleste konvertittssakene ikke endt med anerkjennelse som flyktning fordi det ofte viser seg at søkeren ikke vil komme i en spesielt utsatt posisjon ved retur til Iran. Dette skyldes blant annet at iranske myndigheter ikke har praktisert dødsstraff for konvertering siden midten av 1990-tallet. I tillegg til dette mener UDI at det ikke foreligger opplysninger som tilsier at iranske konvertitter generelt står i fare for forfølgelser eller straffereaksjoner. (PN 2010-009, siste endret 29.01.2014). Når det kommer til Afghanistan mener UDI at lovverket i Afghanistan ikke er entydig om tema frafall fra Islam (apostasi). På

den ene siden sier konstitusjonens artikkel 2 og 3 at ingen lov kan stride mot Islam som hardt sanksjonerer slikt frafall. På den andre side fremgår det av konstitusjonens artikkel 7 at staten skal følge internasjonale avtaler og konvensjoner vedrørende beskyttelse av religiøs frihet i landet. Selv om apostasi kan medføre dødsstraff ifølge noen muslimske hellige tekster, er det imidlertid ikke rapportert om tilfeller der slik straff er iverksatt av afghanske myndigheter i de senere årene mener UDI. Alle som ikke følger Islam vil kunne opptattes som frafalne og kan risikere utstøtelse og alvorlige overgrep fra familie og lokalmiljø dersom frafallet blir kjent mener UDI som henviser til Landinfos temanotat: «Afghanistan: Situasjonen for kristne og konvertitter» av 04.09.2013. Selv om UDI mener at afghanske konvertitter har en velbegrunnet frykt for forfølgelse ved retur, er det som vi allerede har sett at færre afghanske konvertitter som blir trodd i forhold til dem som ikke blir trodd. Hva kommer dette av? UDI sier at hvis de under vurderingen finner ut at en konvertitt konverterte for å oppnå oppholdstillatelse, risikerer vedkommende ingen reaksjoner ved eventuell retur til Afghanistan selv om frafallet er kjent på hjemsted fordi søkeren kan unngå reaksjoner ved å forklare at konvertering eller frafallet ble foretatt for å oppnå oppholdstillatelse. (PN 2014-004, siste endret 19.05.2014).

5.3 UNE om Iran og Afghanistan:

I likhet med UDI, foretar også UNE en individuell vurdering av klagernes beskyttelsesbehov. De fleste asylsøknader der religion og konvertering blir brukt som motiv har heller ikke blitt innvilget av UNE. Ifølge UNE, skyldes dette blant annet manglende troverdighet. I andre saker har UNE foretatt en drøftelse av realiteten. For eksempel forventer UNE at en konvertitt kan gi opplysninger som underbygger at konvertering har funnet sted. Kunnskap om Kristendommen og hvordan denne utøves i et organisert kristent miljø der klageren måtte være medlem av er et eksempel på dette heter det av UNE. Konvertitters egen refleksjon og kunnskap, og aktivitet er blant andre viktige momenter i vurderingen. UNE mener også å ha erfaring med at det er motstrid mellom klageres forklaringer og faktiske forhold på flere sentrale punkter. UNE vurderer også hvorvidt den religion man har konvertert til er lovlig eller ulovlig i hjemlandet, og i hvilken grad konvertering tolereres av myndighetene. I mange saker har UNE i henhold til dens landkunnskap konkludert med at konvertitter ikke risikerer forfølgelse på grunn av konvertering. På samme måte som i UDI, er også apostasi lovgivning et viktig moment i vurdering av konvertitters asylsøknader hos UNE. UNE mener at dødsstraff ikke har blitt praktisk, verken i Iran eller i Afghanistan de senere årene selv om dette er uavklart.

Men UNE har innvilget noen afghanske borgere asyl. UNE referer til UNHCR som mener at det foreligger risiko for forfølgelse for personer som har konvertert. Det kan være reaksjoner fra både egen familie, klan, myndigheter og det sivile samfunn. Siden misjonsvirksomhet er forbudt og belagt med fengselsstraff i noen land, er UNE også opptatt av å vurdere om klagere ved retur kan drive aktiv misjonering eller ikke. Sosiale og kulturelle rammebetingelser i hjemlandet og det som er opplyst om hvordan klagere utøver sin tro er også viktig for UNE å ta stilling til i vurdering av konvertitters asylsøknader. I Iran risikerer en konvertitt forfølgelser dersom vedkommende lar seg ordinere til prester eller driver med misjonerende virksomhet med sikte på å omvende muslimer. Dette fører til at man må tilpasse sin religionsutøvelse til de sosiale og kulturelle rammebetingelser. Slike begrensninger i religionsfriheten i Iran og utstøtelse i Afghanistan og andre reaksjoner som følge av konvertering, herunder diskrimineringen av religiøse minoriteter og forbudet mot å misjonere, anses ikke som forfølgelse i konvensjonens forstand ifølge UNE. (UNEs praksisnotat, 09.10.2009).

DEL 6 – DEBATT OM BEHANDLINGEN AV KONVERTITTERS ASYLSØKNADER

6.1 Ingeborg S. Midttømme:

En av kristne ledere som har vært aktiv i debatten om behandlingsprosessen av konvertitters asylsøknader er biskopen Midttømme som var nemndmedlem i UNE i fire år. Hun mener å ha opplevd at mange saker fra UDI var for dårlig utredet. Beslutningsgrunnlaget som ble presentert for nemnda var ikke grundig nok og hadde ikke tilstrekkelig bredde mener hun. Midttømme mener at religion sjelden var et tema i saksforberedelsene. Ifølge henne, så det ut som det var innvandringspolitikken det ble tatt mer hensyn til. Videre sier Midttømme til Vårt Land at UNE og Landinfo har den samme holdningen som nordmenn flest har der man tror at man kan tro hva man vil for tro er en privatsak. Midttømme mener at det er feil å tro at dette gjelder i alle samfunn fordi i noen land har man et helt annet forhold til religion. Det er overhodet ikke noen privatsak. Man kan like eller ikke like at religion har så stor betydning, og det må tas hensyn til i behandlingsprosessen av konvertitters asylsøknader. Midttømme stiller spørsmål ved UNEs kompetanse til å etterprøve forståelsen av religion og hva en personlig tilslutning til den kristne tro innebærer. Hun mener ifølge Vårt Land at forståelsen av hva det vil si å konvertere var svak i UNE. (Norheim, 01.03.2011).

6.2 Lode, Bjerga, Bakke, Hareide og Pettersen:

Kåre Lode som var nemndmedlem i UNE i 8 år i tillegg til å ha vært misjonær,

bistandsarbeider og fredsmekler i Afrika mener ifølge Vårt Land at UNE ikke har greie på hva det vil si å konvertere. Lode mener ifølge Vårt Land at en omvendelse kan skje på mange måter og at det finnes ulike varianter. Ifølge ham, tester UNE konvertitter på kunnskap, noe som etter ham blir direkte feil fordi det ikke er slik man finner ut om folk har blitt kristne. Med sin bakgrunn fra Kristent Inter-kulturelt Arbeid i Oslo, mener Odd- Fridtjov Bjerga det samme som Lode. Han slår fast at UNE mangler kompetanse i religiøse spørsmål. Kai Tore Bakke viser også sin støtte til Lode og mener at UNE har en typisk vestlig tilnærming til begrepet omvendelse. De vurderer konvertering fra utsiden, som om de ikke vet hva en omvendelse består av sier Kai Tore Bakke, rektor ved Høyskolen for ledelse og teologi på Stabekk til Vårt Land. (Nordahl, 26.02.2011). Mange kristne ledere, men også politikere, mener at det er noe galt ved rettssikkerhetsspørsmålet i behandlingsprosessen av konvertitters asylsøknader. For eksempel etter at Reza-saken ble kjent i medier, gikk KrF-leder Knut Arild Hareide personlig inn i saken med en direkte oppfordring til UNEs ledelse om å se på saken på nytt. Ifølge NRK, sa Hareide til NTB at «ut fra min kjennskap til saken er jeg sterkt i tvil om den er i tråd med instruksen om tvangsretur til Afghanistan som kom fredag. Jeg frykter at de to sakene har krysset hverandre, for Reza er uten noe støtteapparat i Afghanistan.» (NRK, 31.01.2015 kl.18:52). Videre sa Hareide at «det er meget spesielt at Reza absolutt skal returneres nå - etter planen mandag morgen - når saken mot UNE er berammet for Oslo tingrett 23. mars. Han har vært her i over seks år, og så skal han tvangsreturneres seks uker før saken kommer opp. Det er meget tvilsomt ut fra et rettssikkerhetsspørsmål.» (ibid). Biskopen Erling Pettersen som var sterkt involvert i Reza-saken sier til NTB ifølge NRK at «det nå er planer om å la Reza vitne i sin sak via Skype - en sak der han selv har sagt at han vil vitne til fordel for 21-åringen. For det første er det tvilsomt om det lar seg gjøre. For det andre er tilstedeværelse et grunnleggende prinsipp for rettssikkerheten.» (NRK, 31.01.2015 kl.18:52).

6.3 Kristne lederes løsninger:

Av de overnevnte grunner, gikk kristne ledere, den norske kirkens bispedømmer for å være mer spesifikk, hardt ut mot staten og mente at dem, ikke staten, må ha det avgjørende ordet i vurderingsprosessen av troverdighet hos konvertitter. På akkurat dette spørsmålet fikk kristne ledere rødt lys av justisministeren Anders Anundsen. (Holbek, 14.02.2014). Midtømmes subjektive mening er at Norge har gjennom forskjellige avtaler for menneskerettigheter forpliktet seg til ikke å returnere asylsøkere til områder hvor de risikerer dødsstraff, tortur eller umenneskelig behandling. Siden den norske staten har returnert noen asylsøkere til

umenneskelig behandling, bør det bli opprettet et ombud som skal sikre at asylpraksisen ikke strider mot menneskerettighetene. «Vi har jo noe som heter barneombud og et likestillingsombud», sier Midttømme til Vårt Land. (Norheim, 01.03.2011). På spørsmålet om hvilket mandat et slikt ombud bør ha, mener Midttømme at det må være noen som har sin lojalitet til lovgivningen og de internasjonale konvensjoner Norge har ratifisert. De må påpeke brudd på lovene og konvensjonene og sikre at disse blir fulgt. (Norheim, 01.03.2011).

6.4 Staten er uenig:

Staten stiller seg uenig i påstander og oppfatning kristne ledere har av den når det gjelder behandlingen av konvertitters asylsøknader. Hanne Jendal som jobber i asylavdelingen i Utlendingsdirektoratet (UDI) sier til Vårt Land at asylgrunnlaget i asylsøknader fra UDI er godt utredet og at muligheten er der for å sende tilbake saker som ikke er godt utredet. Når det kommer til spørsmålet om religion er et sjeldent tema, mener Jendal at i en del av sakene som dreier seg om religion er det ofte ikke et tema i asylsøknaden når den behandles hos dem. Grunnen til det er ofte at asylsøkeren selv ikke har opplyst religion som asylgrunn. Til Vårt Land sier hun videre at «vår erfaring er at en del konverterer til Kristendommen etter at de har kommet til Norge og i en del tilfeller etter at UDI har fattet sitt første vedtak. Hvis religion oppgis som asylgrunn til oss så behandler vi det like grundig og alvorlig som alle andre opplysninger som kan gi grunnlag for beskyttelse i Norge.» (Nordahl, 26.02.2011). I e-posten fra UDI står det også opplyst at «i tillegg erfarer vi at en del personer opplyser at de har behov for beskyttelse fordi de har konvertert etter avslag på asylsøknaden eller etter at UNE har avslått klagesakene. Disse sakene blir normalt kun behandlet av UNE og vi har grunn til å tro at dette utgjør en god del flere saker enn de som opplyser om konvertering med en gang de søker asyl.» (E-post fra UDI). Når det kommer til spørsmålet om hvem som skal ha det avgjørende ordet i om en er reell kristen eller ikke og om konvertering er reell eller ikke, mener staten at man skal lytte til kristne lederes innspill. Dette skal midlertidig ikke bety at kristne ledere skal bestemme. Justisdepartements kommunikasjonsenhet sier til Vårt Land at UDI og UNE er interessert i en god dialog med den norske kirken og har hatt flere møter med dem for å lytte til innspill. Det er imidlertid UNEs oppgave å vurdere og å fatte avgjørelser i den enkelte sak. (Holbek, 14.02.2014). Lars Eirik Andersen sier også det samme. Til NRK understreker han at uttalelser fra både prester, menigheter og andre som kjenner søkeren tas med i betraktning. (Abdli, 30.11.2013). Slike uttalelser er likevel ikke bindende for staten og

Grunn til det er som Andersen sier det til NRK at prester eller menigheter har et sterkt ønske om å tro at de har omvendt en person og at de ikke kan la seg påvirke av denne typen ønsker eller egeninteresse. (ibid). UDI og UNE frykter med andre ord at rom og mulighet for å misbruke konverteringssystemet i å få oppholdstillatelse kan bli større dersom kristne ledere får ha det avgjørende ordet i vurderingsprosessen av troverdighet hos konvertitter.

6.5 Samtaleintervju med Anonym 1:

6.5.1 Konvertering alene er ikke nok: Anonym 1 er UNE-ansatt. Vedkommende var villig til å svare på de fleste spørsmålene som gjaldt praksiser i vurderingsprosessen av troverdighet i konvertering og i trosutøvelse hos konvertitter asylsøkere. Når det gjelder vurdering av troverdighet i konverteringssaker sa Anonym 1 at det ikke er alltid UNE behøver å ta stilling til om konvertering er reell i alle saker, og i mange saker tar man ikke stilling til det fordi det man skal vurdere er hva klageren kan risikere hvis han må returneres til hjemlandet. I mange saker kan dette avgjøres uten at man tar stilling til om konvertering er reell, sier Anonym 1. Anonym 1 mener av den grunnen at det er risikovurdering av situasjonen vedkommende blir utsatt for i hjemlandet som er den viktigste vurderingen man gjør ved siden av troverdighetsvurdering. Anonym 1 ser på dette som en stor utfordring fordi man har et faktum som ofte er uklart, noe som igjen fører til mye vurderinger som blir lite eksakt. På spørsmålet om Anonym 1 på et detaljert nivå kunne forklare hva som er momenter i vurderingsprosessen av troverdighet i konvertering, svarte vedkommende med at «det vi vurderer er konkret hva den enkelte personen vil risikere i hjemlandet, og risiko kan være der for dem som ikke har konvertert eller som ikke blir trodd på konvertering. Men hvis vi nå forholder oss til konverteringssakene, så vil det ofte være viktig at man blir trodd på at man reelt har konvertert for å bli innvilget asyl og at det er den konvertering eller den nye troen som vil føre til at man blir utsatt for forfølgelser eller umenneskelig behandling i hjemlandet. Det er det siste som er vårt vurderingstema, ikke først og fremst om personen er ekte kristen eller ikke eller en reell konvertitt, men om han vil risikere forfølgelser eller umenneskelig behandling. Men det er konvertering et viktig spørsmål, men det behøver ikke å være det. I Iran blir for eksempel ikke alle kristne utsatt for forfølgelser og det har sammenheng med hvordan man framstår og hvordan man blir oppfattet av myndighetene. Noen avslag vil da kunne være en vurdering av at det ikke er nødvendig å ta stilling til om konvertering er reell.» (Samtaleintervju med Anonym 1, UNE-ansatt).

6.5.2 Troverdighetsvurdering: En del av samtalen med Anonym 1 gikk ut på hvordan man i UNE vurderer troverdighet i konvertering og i trosutøvelse når det viser seg at man behøver å gjøre det. På dette punktet sa Anonym 1 at de gjør en helhetsvurdering. For eksempel ser man blant annet på de aktivitetene en konvertitt har bedrevet. Slike aktiviteter blir oftest bekreftet ved uttalelser fra både ledere i menigheter, menighetsfeller, slektninger, naboer, men også fra andre personer som kan være en slags referanse, sa Anonym 1. I tillegg til bekreftelser, har UNE også opplysninger av klageren selv fra asylintervjuer gjennom politiforklaringer. Det blir da ifølge Anonym 1 en god del beviser som man skal se på og vurdere om de er tilstrekkelige. De sakene som byr på mest tvil, så har man også et nemndmøte. Dette vil si et møte med et personlig frammøte hvor man stiller spørsmål til konvertitt, og da blir det å sammenholde alle disse opplysningene. Ifølge Anonym 1, er de bekreftelsene bare en del av det som vurderes, men så er det viktig at man også gjør en vurdering av om bekreftelsene kommer i en situasjon som passer inn i saksopplysningene for øvrig og om de er troverdige for det er noen som kan ha andre motiver for å bekrefte eller utgi slike opplysninger. For eksempel mener Anonym 1 at selv om man alltid legger til grunn aktiviteter som er bekreftet og utført, er det også viktig å stille spørsmål om en konvertitt gjør disse aktivitetene bare for å framstå som at han har konvertert, men at han egentlig ikke har det. Anonym 1 er kjent med at UNE får kritikk om sitt arbeid i vurderingsprosessen av troverdighet i konvertering og i trosutøvelse hos konvertitter. Anonym 1 kom inn på dette tema og sa at «hvis man ser nærmere på kritikken, vil det nok gå på at vi ikke tar nok hensyn til de bekreftelsene som kommer ifra trossamfunn og ledere, og vi vil få kritikk for å gå inn og prøve hva den enkelte personen tenker inn i seg. Men vår vurdering går på en total vurdering. Det at man har tatt en ny tro vil jo innebære hva du tenker inn i deg, men det er jo uhyre vanskelig å si noe om, men det er en del av vurderingen vår.» (Samtaleintervju med Anonym 1, UNE-ansatt).

6.5.3 Etterprøving av konvertitters indre overbevisning: Ett av spørsmålene kritikere av UNE ofte spør er om UNE har den kompetansen som trengs for å etterprøve konvertitters indre overbevisning. Rundt dette temaet sa Anonym 1 at de ikke har noe formell kompetanse for å etterprøve konvertitters indre overbevisning. Det de har er kompetansen til å vurdere dette i en sammenheng med troverdighet og sakens øvre opplysninger for det er slik at konvertering ikke står alene i den forstanden at den er i sammenheng med en asylsak og en asylishistorie. Dette gir likevel ikke noen grunn til å mene at de ikke er stand til å etterprøve konvertitters indre overbevisning for det finnes indikasjoner i vurderingsprosessen som ikke

krever den formelle kompetansen. For eksempel sa Anonym 1 at «i noen saker, så har konvertitter påbegynt konvertering i hjemlandet og flyktet på grunn av problemene det har medført. Da er det noe å ta utgangspunktet i. Noen konverterer etter at de har fått avslag i UDI og konverterer veldig raskt og det vil jo kunne være en indikasjon på at det er en litt rask overbevisning. Så man har en slags tidslinje som vil være et moment. Hvis det blir et møte, så vil jeg spørre mange personlige spørsmål. Hva er det som har ført personen fram til å gi avkall på sin opprinnelige tro, og hva er det som har gjort at vedkommende har gått over til Kristendommen i Norge, og hva man har tenkt rundt det? Hva som gjorde at man så lyset?» (Samtaleintervju med Anonym 1, UNE-ansatt). Kristne ledere kritiserer UDI og UNE for å vektlegge den kunnskapen man har om sin religion i vurdering av troverdighet. Da Anonym 1 fikk mulighet til å si noe rundt dette, svarte vedkommende med at «kunnskap er nok en del av troverdigheten fordi det har noe med helhetsvurderingen, så man stiller også kunnskapsspørsmål. Det kan variere med en enkelt sak hvor det vil være forskjell med hva man kan forvente, men ofte vil kunnskapsspørsmål være en del av kontrollspørsmålene.» (Samtaleintervju med Anonym 1, UNE-ansatt). Etter nesten én times hyggelig prat, avsluttes spørringen med at Anonym 1 får komme med egne meninger om hva som kunne ha bli gjort annerledes i behandlingsprosessen av konvertitters asylsøknader. Det som kunne ha blitt gjort annerledes ifølge Anonym 1 er at flere saker havner i nemndmøter. Ifølge vedkommende, var det i 2014 ca. 7 % av saker som havnet i nemndmøter. Et nemndmøte kan foregå med eller uten personlig oppmøte av klageren. I et nemndmøte sitter det tre personer, to lekfolk og én nemndleder. De prosentene som er nevnt inkluderer begge møteformene og det er ganske lite synes Anonym 1. (Samtaleintervju med Anonym 1, UNE-ansatt).

6.6 Samtaleintervju med Anonym 2:

Før samtaleintervju med Anonym 1, var det allerede holdt et intervju med Anonym 2. Informasjon fra Anonym 2 som også er en UNE-ansatt skiller seg ikke stort med informasjon fra Anonym 1. Ett av temaene samtalen med Anonym 2 gikk ut på var hvordan konvertitters asylsøknader behandles. På dette punktet sa Anonym 2 at «det som på en måte er generelt utgangspunktet i alle asylsaker er at vi vurderer saker individuelt grundig bak om de bevisene som fremlegges, og da er det klagerens forklaringer vi tar utgangspunkt i. Dette vil si at vi ikke har noe allmenngyldig for hvordan vi skal vurdere en asylsak da det blir veldig konkret fra sak til sak.» Når det gjelder konkret hva som vurderes i vurderingsprosessen av troverdighet hos konvertitter, sa Anonym 2 at «vi er nødt til å vurdere beviser. Vi kan på en

måte ikke vurdere kun fra at en person sier at han er kristen. Det er på en måte ikke nok og man må på en måte vise forståelse, refleksjon, tanken og kunnskap rundt det å være kristen. Det er jo et ganske stort skritt å konvertere fra Islam til Kristendommen, så man må ha gjort seg en tanke som gjør at man har blitt kristen.» (Samtaleintervju med Anonym 2, UNE-ansatt). Med tanke på at kristne ledere klager på at de ikke blir hørt av UNE ved at deres uttalelser ikke blir tatt på alvor, fikk Anonym 2 spørsmål om hvilken tillitt UNE har på uttalelser av kristne ledere. På dette spørsmålet svarte Anonym 2 med at «det er noen menigheter som kan utstedte veldig mange attester, uten at det nødvendigvis er en realitet da. Attester og bekreftelser, legger vi stor vekt på og de har veldig stor betydning, både for avgjørelser når nemndledere fatter beslutninger eller om vi tar det i nemndmøte, og de har betydning for utfall, men de er ikke bindende. De binder oss ikke fordi vi må på en måte vurdere ut fra et helhetsbilde. Vi har for eksempel en rekke opplysninger og vi har jo informasjon om at konvertering har kommet veldig seint i prosessen. Da kan man stille spørsmål om hvorfor den har kommet nå, og ikke på et tidligere tidspunkt.» (Samtaleintervju med Anonym 2, UNE-ansatt).

6.7 Samtaleintervju med Anonym 3:

6.7.1 Konvertering og dåp: Anonym 3 er en leder i en pinsemenighet. Vedkommende ville gjerne møtes for å dele personlige synspunkter og meninger om behandlingsprosessen av konvertitters asyløknader. Siden kristne ledere ofte kritiserer staten for manglende forståelse om hva religion, konvertering og dåp er, var det relevant å begynne med spørsmål om hva Anonym 3 forstår med disse temaene. På spørsmålet om hva religion er svarte Anonym 3 med at «jeg vil for meg si at religion er relasjon med Gud for hele meningen med livet er relasjon. Vi i vår sammenheng, det handler ikke om religion, men om relasjon. Jeg kaller ikke meg selv for religiøs og jeg sier ikke at jeg tilhører en religion. Jeg sier også at Gud ikke er religiøs. Det er bare når vi kommuniserer på det nivået som vi gjør nå at jeg bruker dette begrepet.» (Samtaleintervju med Anonym 3, kristen leder). Når det gjelder konvertering og dåp, sa Anonym 3 at «som jeg forstår å konvertere og begrepet konvertering, så handler det om en forandring som inntreffer. Det er en forandring av livssyn, forandring av tro og forandring av livsanskuelse. Ordet omvendelse kan også brukes i den betydning at man snur. Å omvende handler jo om å snu. Konvertering begynner med noe som er en indre prosess, overbevisning, men som i vår sammenheng, i denne menigheten, synliggjøres ved en offentlig bekjennelse av tro, det at man lar seg døpe. Dåp eller det seremoniell er på en måte en ytre bekreftelse av den

indre overbevisning. Man blir altså ikke kristen ved å bli døpt. Man blir kristen ved å komme til tro. Man har egentlig konvertert i det man kommer til tro, å tro på Jesus. Den indre overbevisning, blir synlig bekreftet gjennom dåpen, det seremonielle. Vi praktiserer bare dåp av mennesker som har kommet til tro. Den dåpspraksisen kaller vi troendes dåp. Det vil si at vi ikke døper spedbarn og vi døper heller ikke voksne fordi de er voksne. Vi døper folk fordi de tror og ikke for at de skal begynne å tro.» (Samtaleintervju med Anonym 3, kristen leder).

6.7.2 Vurdering av troverdighet: Siden kristne ledere ser seg selv som de riktige til å vurdere troverdighet hos konvertitter, fikk Anonym 3 mulighet til å fortelle om hvilken kompetanse vedkommende som leder av et kristent trossamfunn har til å oppdage om en konvertering er reell eller ikke reell, og hvilke indikatorer eller momenter vedkommende kan bruke i en slik prosess. På disse punktene svarte Anonym 3 med at «uansett hvilket system man velger, finnes det ikke et system som er ufeilbarlig. Derfor er det best at man kjenner vedkommende man vurderer. Som en leder av en menighet, vet man om en har blitt døpt eller ikke. Dåp blir da en viktig indikator i vurdering av troverdighet hos konvertitter fordi den er et veldig sterkt uttrykk for overbevisning. Vi døper ikke folk uten å ha hatt samtale med dem for å finne ut om det er reelt for dem å la seg døpe. En annen ting som jeg kan gjenkjenne er bønnfellesskap. Når vi ber sammen, så merkerer jeg om det er fake eller om det er reelt. Jeg pleier å si at det er ingen mennesker jeg har så godt fellesskap med, som de mennesker jeg ber til Gud sammen med. Så, bønnfellesskap er en veldig sterk indikator på om en konvertering er reell eller ikke. At en konvertitt er med i det offentlige rom og deler sin tro med andre, er en sterk indikator på at troen er reell. At man faktisk forteller og vitner om sin tro på Jesus er en sterk indikator. Det å være med å bidra inn i menighetens liv, de praktiske tjenesteoppgaver, det forteller også at man har et engasjement mot den nye tro. Man kan også si at en persons interesse til å lære mer om den kristne tro er også en indikator. At vedkommende ønsker å motta undervisning om den kristne tro er også en indikator, men da er det ikke sånn at når de vet alt om den kristne tro kan vi anerkjenne deres tro. Grunn til det er at det ikke er masse teoretisk kunnskap som må ligge til grunn for deres tro. Det holder å vite at Jesus døde for mine synder og ta i mot ham og tilgivelse fra ham.» (Samtaleintervju med Anonym 3, kristen leder).

6.7.3 Kritikk og spørsmål om hvem som skal vurdere troverdighet: Når det gjelder den jobben UDI og UNE gjør i dag og kritikk UDI og UNE kommer med til kristne ledere, har Anonym 3 klare meninger om det. I forhold til utsagnet seksjonssjef i UNE Lars Erik

Andersen kom med ut i medier om at prester eller menigheter har et sterkt ønske om å tro at de har omvendt en person, sa Anonym 3 at «veldig interessant faktisk for det han mener blir da at prester og pastorer bevisst lurer seg selv fordi man ønsker å ha noen resultater å vise til. Jeg tror ikke det. For det første tror jeg ikke at jeg forandrer folk, jeg tror det er Gud som forandrer folk. Så, det er ikke jeg som person. UDI og UNE tar også feil hvis de mener at den som tror bare kan la være å fortelle andre om troen sin. De sier på en måte at vi returnerer deg til ditt hjemland, og det er ingen risiko knyttet til det, så lenge du tier stille om din tro. Dette blir på en måte selvmotsigelse fordi det å være kristen, er å være et vitne for Jesus. Det strider også mot ytringsfriheten å pålegge mennesker munnkurv om sin tro for at de skal kunne utvises. Vi lever i demokratisk Norge med ytringsfrihet, så sier man at vi returnerer en person til premisser hvor de ikke får til å praktisere ytringsfrihet? Vi returnerer altså mennesker på andre grunnlag og premisser enn dem vi bygger vår nasjon på. Ytringsfrihet er jo en av de største verdiene i det norske samfunn.» (Samtaleintervju med Anonym 3, kristen leder). På spørsmålet om hvem som bør vurdere troverdighet i konvertering og i trosutøvelse hos konvertitter i behandlingsprosessen av konvertitters asylsøknader svarte Anonym 3 med at «jeg mener at det er UNE og UDI som skal bestemme om en konvertitt skal få opphold eller ikke, men at teologer og kristne ledere, herunder pastorer og prester er bedre egnet enn UNE og UDI til å bekrefte eller eventuelt avkrefte ektheten i en konvertering.» (Samtaleintervju med Anonym 3, kristen leder). Anonym 3 minnet om at konvertering ikke er et politisk spørsmål, men et religiøst spørsmål, en tematikk religiøse ledere og teologer har mer innsikt i enn dem som jobber som fagfolk innenfor UNE og UDI. For Anonym 3, er det av denne grunnen viktig at UNE og UDI spiller på lag med kristne ledere. (Samtaleintervju med Anonym 3, kristen leder).

6.8 Samtaleintervju med Anonym 4:

6.8.1 Konvertering, dåp og vurdering av troverdighet: Anonym 4 er også en kristen leder. I motsetning til Anonym 3, er Anonym 4 leder i et kristent trossamfunn som er bygget på den lutherske troen. En del av samtalen med Anonym 4 gikk ut på hva konvertering er og hvilken sammenheng den har med dåp ifølge den lutherske troen. På de to punktene sa Anonym 4 at «konvertering er det å snu ryggen til den troen man har hatt, eventuelt til en tro som innebærer ingen religiøse overbevisning. Ifølge den lutherske troen tas alle som ønsker å bli medlemmer i våre kirker imot, og veien til medlemskap går via dåp. Når man ikke er et lite barn lenger kommer undervisning forut for dåp. Det vil si at vi døper barnet først, så kommer

undervisning etterpå. Vi lærer at Gud handler i dåpen. Dette vil si at den som er døpt har en annen status enn den som ikke er døpt.» (Samtaleintervju med Anonym 4, kristen leder). I likhet med Anonym 3, mente også Anonym 4 at det ikke er henne som gjør at folk konverterer, men at Gud gjør det. På spørsmålet om hvem som bør vurdere troverdighet hos konvertitter, sa Anonym 4 at «det er ingen som har større kompetanse om hva den kristne tro er enn oss som har det som vårt yrke eller vårt kall her i livet. Det er vi som leder menigheter og forkynner. Det jeg mener med dette er at vi som i dag er i ledelsen av kirken eller det kristne trossamfunn er de som er i stand til å vurdere om dette er en reell konvertering eller ikke. Utlendingsnemnda legger vekt på kunnskapsspørsmål og de legger vekt på refleksjon rundt det at man velger å skifte tro. I den kristne tro er det ingen krav til intellektuell kunnskap for å kunne kalles en kristen. Jeg har studert på universitet og kan svare en god del kunnskapsspørsmål om Islam. Tilsvarende tenker jeg om vurdering av den kristne tro. Man kan lære bibelen, man kan svare på mange kunnskapsspørsmål, men det gjør deg ikke til kristen for det handler om trospraksis.» (Samtaleintervju med Anonym 4, kristen leder).

6.8.2 Misbruk av konverteringssystemet: I forhold til statens frykt om at konverteringssystemet kan misbrukes i å oppnå oppholdstillatelse, sa Anonym 4 at «det at UNE tror at konvertitter deltar i gudstjenester bare for å virke som ekte kristne selv om de bare er ute etter oppholdstillatelse, avslører godt UDIs- og UNEs manglende respekt for hva tro er. Hvis jeg skal ta bibelen på alvor, og det gjør jeg, så tror vi at guds ord er levende og virkekräftig. Det gjør noe med mennesker og det kan forandre mennesker. Den hellige ånden for eksempel virker gjennom ordene som blir forkynt, gjennom salmesanger og gjennom bønn og rører ved mennesker. Men jeg er sikker på at det er noen som prøver å lure systemet og vi har erfaring med det. Det er to stykker som henvendte seg til en menighet. De syntes at ting gikk for langsomt fordi de ikke ble så raskt døpt som de hadde trodd. De trodde at dåpsattesten skulle være fribilletten til oppholdstillatelse. Men presten vår tok dette på alvor og vedkommende henvendte seg til en pinsemenighet der de ble døpt og kom tilbake igjen. Presten vår sa at jeg kan ikke gå god for det dere har gjort. Hvis dere ønsker å være en del av denne menigheten, så må vi gå gjennom de små stegene. Vi må gjennomføre undervisningen og jeg må se at dere fortsatt er en del av menigheten. Det er ikke bare å komme med en dåpsattest fra et annet sted hvor du faktisk ikke bor. Og presten, etter å ha kjent disse gjennom mange, mange måneder, endte det opp med en konfirmasjonshandling. Den ene klarte ikke presset og lever i skjul et annet sted i landet, mens den andre etter tre år fortsatt er jevnlig

deltaker i menigheten og går til gudstjenester og er en viktig kristen bror i denne menigheten. Vedkommende ble sendt ut av landet, til en islamistisk stat hvor vedkommende da ikke får lov til å leve som en kristen. Det kan da godt hende at noen kommer til kirken for å be om dåp på grunn av oppholdstillatelse. Derfor er det så viktig at vi går den lange veien med dem som ønsker å bli døpt ved å gi dem undervisning og være sikker på at de lever inn i menighetens liv før vi sier ja til å døpe dem. Jeg er altså ikke uenig i det at det er noen som prøver å lure systemet. Det jeg er uenig i er at Utlendingsnemnda sitter med kompetanse til å vurdere hva som er reell og ikke reell konvertering.» (Samtaleintervju med Anonym 4, kristen leder).

6.8.3 Kritikk og indikatorer i troverdighetsvurdering: Når det gjelder den jobben UDI og UNE gjør i dag fikk Anonym 4 mulighet til å fortelle hva vedkommende mener om den og hva vedkommende som leder av et kristent trossamfunn ville ha gjort annerledes dersom vedkommende fikk vurdere troverdighet i konvertering og i trosutøvelse hos konvertitter. På de punktene sa vedkommende at «det å være en kristen betyr at man skal slippe å leve som en muslim. Hvis man kommer til Norge som muslim og blir døpt som kristen, og når man blir sendt tilbake til Afghanistan, har Norge ikke gitt vedkommende beskyttelse mot å måtte leve sitt gamle liv. Dette er brudd på menneskerettigheter paragraf 18 fordi alle har rett til å skifte tro og rett til å utøve sin tro.» På samme måte som Anonym 3, fikk også Anonym 4 mulighet til å fortelle om hvilken kompetanse vedkommende som leder av et kristent trossamfunn har til å oppdage om en konvertering er reell eller ikke reell og hvilke indikatorer eller momenter vedkommende ville ha brukt i en slik prosess. På disse punktene svarte Anonym 4 med at «i Islam er det å leve et liv som en muslim som er avgjørende for om man er en god muslim eller ikke. Jeg vil tenke noe tilsvarende må være bedømmelseskriteriene for oss i kirken. Dem vi fører fram til dåp, de lever troende liv før de blir døpt og de fortsetter å gjøre det etter at de er døpt. Grunn til dette er at hvis en muslim som har konvertert til Kristendommen fortsetter å gå i moskeen, hvis vedkommende fortsetter å gå til fredagsbønn, hvis vedkommende fortsetter med islamske leveregler og hevder han har konvertert, så vil jeg stille spørsmål ved om vedkommende er en reell konvertitt. Det hjelper altså ikke bare å konvertere hvis man fortsetter å leve sitt gamle liv. I vurdering av troverdighet kan jeg heller ikke akseptere at det er kunnskap eller refleksjon som skal avgjøre om en person er kristen. Jeg tenker heller at en dokumentasjon fra menigheten er viktigere enn kunnskaps- og refleksjonsspørsmål. Jeg ville altså ha hatt dokumentasjon fra menigheten som mottok vedkommende og logg om det som er gjort. Dette i tillegg til dåpsattesten selvfølgelig. Jeg ville også ha hatt en bevitnelse fra noen

andre i denne menigheten om vedkommendes deltakelse i menighetens liv etter dåpen.»

(Samtaleintervju med Anonym 4, kristen leder).

DEL 7 – STUDIENS FUNN: VERN MOT FORFØLGELSE, YTRINGSFRIHET OG RELIGIONSFRIHET

7.1 Kilder om situasjon i konvertitters hjemland:

Vi har sett at staten mener at det generelt ikke er farlig å returnere konvertitter til deres hjemland. Med tanke på at det er staten som anklages for å beskytte egne innvandringspolitiske interesser på bekostning av konvertitters menneskerettighet til vern mot forfølgelse, bør staten bruke eller henvise seg til andre aktørers kilder enn dens egne. Det er som vi allerede har sett at staten, det vil si både UDI og UNE henviser ofte til Landinfo når de skal vise at det generelt ikke er så farlig å returnere konvertitter til deres hjemland. Spørsmålet man må da stille er hva som er forskjellen når vi snakker om Landinfo, UDI og UNE. Som UDI og UNE, er også Landinfo et statlig organ. På samme måte som UDI og UNE anklages for å beskytte statens interesser, vil det være naturlig for både kristne ledere og for konvertitter å tvile på den informasjonen Landinfo kommer med om situasjon i konvertitters hjemland da man vil tro at den informasjonen er utformet på en måte som vil komme staten til gode. En slik tankegang kan styrkes når man for eksempel leser det Landinfo skriver på deres nettside om at de er en enhet i utlendingsforvaltningen og at deres publikasjoner er utarbeidet for norske utlendingsmyndigheter. (Landinfo, 16.10.2015). Det finnes flere seriøse aktører som kartlegger humanitære kriser verden rundt. I tillegg til den informasjonen Landinfo kommer med, bør staten bruke også andre aktører og kilder slik at man har et komparativt grunnlag og styrker dermed troverdighet i påstandene om at det ikke er farlig for konvertitter å bli returnert til deres hjemland. Å bruke flere aktører og kilder gjør dessuten at man blir sikrere på hva som egentlig kan skje med konvertitter ved retur enn hvis man bruker bare én aktør eller kilde. Når det for eksempel gjelder konvertittforfølgelser kan man av andre aktører og kilder se at noen av Landinfos påstander ikke stemmer og at det er stor risiko for konvertitter i landene som Iran og Afghanistan å bli forfulgt.

7.2 Konvertittforfølgelser i Iran og i Afghanistan:

Vi har for eksempel sett at UDI mener at Iranske myndigheter ikke har praktisert dødsstraff for frafalne helt siden midten av 1990-tallet. Ser man på andre kilder viser dette seg ikke å stemme. Flere kilder viser at grov mishandling, tortur, henrettelser og forfølgelse blir

praktisert på konvertitter i Iran, både av Iranske myndigheter, men også av enkelte individer og forskjellige grupper. Den 31.12.1990 ble Hossein Soodmand henrettet for apostasi i Iran. Ali Seyed Ali Gharabat ble dømt og henrettet i 2011 for apostasi, spredning av korrupsjon og apostasi på jorden. Ifølge Iranske medier, hadde Gharabat også hevdet å være Gud. I motsetning til Soodmand og Gharabat, har mange konvertitter sluppet unna dødsstraff og henrettelser på grunn av internasjonalt press. Hasan Yousefi Eshkevari, et tidligere medlem av det iranske parlamentet, ble dømt til døden for apostasi i 2000. Først etter å ha sonet et halvt års fengsel ble han frifunnet. Hashem Aghajari, en universitetsprofessor, ble dømt til døden for apostasi etter å ha gitt en tale i Hamedan i 2002. Han ble til slutt sluppet fri i 2004. Youcef Nadarkhani, en kristen konvertitt, ble dømt til døden i 2010 for apostasi. Han ble til slutt frikjent for apostasi og ble løslatt etter tre års fengsel. (Ireland: Refugee Documentation Centre, 12.09.2012 & Iran Human Rights Documentation Centre, 30.07.2014). Samme situasjon har man i Afghanistan. I 2006 ble fem afghanske menn som hadde konvertert til Kristendommen drept i separate hendelser i løpet av tre måneder i Afghanistan. Alle fem menn ble knivstukket eller slått i hjel av Taliban-tilhengere som anklaget dem for å ha sviktet Islam og deretter spredd Kristendommen i sine lokalsamfunn. Samme år ble en ung afghansk konvertitt kraftig banket opp utenfor sitt hjem av en gruppe på seks menn. Han ble funnet bevisstløs og våknet på sykehus to timer senere. (Worthy Christian News, 09.09.2004 & Jihad Watch, 29.03.2006). På samme måte som det stilles spørsmål om pålitelighet rundt informasjon Landinfo kommer med, må man alltid stille spørsmål når det gjelder andre kilder man bruker. For eksempel er det nettopp brukt Worthy Christian News og Jihad Watch for å vise at andre kilder har annerledes henvendelser enn det Landinfo kommer med, men det stilles samtidig spørsmål rundt disse kildenes pålitelighet da de virker å være lite nøytral.

7.3 Kriminalisering av apostasi i Iran og i Afghanistan:

Selv om de fleste muslimske samfunn ikke praktiserer dødsstraff på dem som forlater Islam, er det Sharias-, Bukharis- og Korans oppfordring at forlatelse av Islam skal bøttes med livet. I et hvert muslimsk samfunn vil frafall tas på alvor. I tillegg til å vite hva som skjer med konvertitter etter at de har blitt sendt tilbake til deres hjemland, er det av denne grunnen viktig at man har kunnskap om hvordan rettssystemer i konvertitters hjemland fungerer. Man har for eksempel ingen lov som direkte kriminaliserer apostasi, verken i Iran eller i Afghanistan. Likevel har noen domstoler funnet noen individer skyldig i apostasi. Dette kommer av at det er noen lovbestemmelser som gir dommerne mulighet til å finne tiltalte skyldig i apostasi og

disse bør man bli kjent med. Når det kommer til Iran for eksempel slås det fast i artikkel 167 av Irans grunnlov at en dommer er bundet til å dømme hvert enkelt tilfelle på grunnlag av den kodifiserte loven. Ved fravær av en slik lov må han eller hun levere sin dom på grunnlag av autoritative islamske kilder og autentisk fatwa. Han, under påskudd av stillhet eller mangel på lov i saken, eller sin kortfattetet eller motstridende natur, ikke kan avstå fra å innrømme eller undersøke saker og levere sin dom. (The Constitution of Islamic Republic of Iran, 1358 [1980]). Dette vil si at mens iransk lov ikke kriminaliserer apostasi, har dommere mulighet til å dømme og utmåle straff basert på deres tolkning av for eksempel Sharia og fatwaer for dem som forlater Islam. Dette gjelder også i Afghanistan. I Afghanistan regnes frafall fra Islam som en del av hudud-forbrytelser. Ifølge den afghanske straffeloven av 1976 artikkel 1 skal hudud-forbrytelser straffes i samsvar med bestemmelsene i ikke-kodifiserte islamske lover. (Penal Code, 1355 [1976]). Artikkel 130 av den afghanske grunnloven slår også fast at i behandling av en sak må domstoler dømme i henhold til Hanafi rettspraksis hvis det er ingen bestemmelse i grunnloven eller andre lover som regulerer dom om den konkrete saken. (The Constitution of Afghanistan, 1382 [ikke datert]). Hanafi rettsvitenskap som brukes i Afghanistan tillater dødsstraff på apostasi. (Global Legal Research Directorate & Goitom, mai.2014).

7.4 H1 versus H2:

I tillegg til at staten ofte finner ut at konvertering hos de fleste konvertitter ikke er reell, er det statens mening om at det generelt ikke er så farlig å returnere konvertitter til deres hjemland som fører til de fleste avslag i konvertittsaker. I motsetning til staten har vi sett at kristne ledere mener at det er farlig å returnere konvertitter til landene som Iran og Afghanistan. Ifølge dem, er staten opptatt av å beskytte egne innvandringspolitiske interesser og at den bryr seg lite om hva som skjer med konvertitter når de blir sendt ut av Norge. Det er som vi allerede har sett at kristne ledere er bekymret over at hvis religiøse eller andre ikke-statlige aktører ikke bidrar eller er med i behandlingsprosessen av konvertitters asylsøknader, får staten bedre mulighet til ikke å verne konvertitter mot forfølgelse for å beskytte dens egne innvandringspolitiske interesser. Grunn til det er at staten slipper press fra andre aktører når den sitter med hele ansvaret alene i behandlingen av konvertitters asylsøknader. Vi så at staten ikke er enig i dette og den mener at den tar konvertitter på alvor og vil beskytte dem mot forfølgelser dersom de faller under kriterier, med eller uten innblanding av andre aktører. Selv om det er en stor usikkerhet knyttet til hvordan konvertitter i Iran og i Afghanistan blir

behandlet når de returneres, vil det på bakgrunn av informasjonen i forrige avsnitt være riktig å forkaste hypotesen H2 som sier at funksjonell differensiering av det religiøse og det sekulære ikke har negativ implikasjon for konvertitters menneskerettighet om vern mot forfølgelse. Man kan med andre ord beholde hypotesen H1 som sier at funksjonell differensiering av det religiøse og det sekulære gir den norske staten mulighet til ikke å verne konvertitter mot forfølgelse for å beskytte egne interesser i innvandringspolitikk. Grunn til å trekke en slik konklusjon er at informasjon som ble lagt fram i forrige avsnitt om situasjon i konvertitters hjemland viser at det er like sannsynlig for en iransk eller afghansk kristen konvertitt å bli forfulgt som ikke å bli forfulgt. Med mindre den norske staten følger med på hva som skjer med konvertitter etter utsendelse, kan man på grunn av dette si at konvertitter i virkeligheten ikke blir vernet mot forfølgelse.

7.5 Kristendommen blir til:

Ser man litt langt tilbake i historien, har troende i noen religioner vært utsatt for alvorlige begrensninger i yringsfrihet. Forsøk på å bryte disse grensene førte ofte til alvorlige forfølgelser, herunder overgrep, tortur og henrettelser. En av religionene som gjennomgikk nettopp dette er Kristendommen. Kristendommens historie kan være et viktig verktøy å bruke i refleksjon om yringsfrihet i forhold til religion i vår moderne verden, og det viktigste spørsmålet å begynne med er hva selve Kristendommen egentlig er. Den danske religionsforskeren Per Bilde sier at «det var i Antiokia, at man første gang kaldte disiplene for kristne (christianoï). «...og Agrippa sagde til Paulus: Du er næsten ved at overtale mig til å blive krite (shristianos). (Apostlenes gjerninger, 2,28)»» (Bilde, 2001:321). Det vi ser her er at Kristendommen ikke er et navn kristne ga selv, men et navn de ble gitt på grunn av at de baserer sin tro på Jesus. Dette vil si at praksiser og doktriner i Kristendommen er basert og knyttet til Jesu liv, handlinger og lære. En gang mellom året 27 og 29 (ingen enighet) etter vår tidsregning, ble Jesus døpt av Johannes døperen og begynte sitt offentlige virke. (Evangeliet etter Matteus, kapittel 3 til 4). På grunn av blant annet undrer og helbredelser Jesus gjorde ifølge bibelen, spredde budskapet om ham seg veldig fort i Jødernes opprinnelige områder, og ikke minst i flere andre romerske og greske provinser. Jesus dannet seg et stort publikum, og ofte kom det mange mennesker for å høre ham forkynne. Nå var Kristendommen født, men den nye religionen var uorganisert og hadde verken kirke eller noen annen form for organisering. Av denne grunnen kalles Kristendommen på den tiden bare «Jesus-bevegelsen.» (Bilde, 2007:22). Den første personen i Kristendommens historie som ble henrettet for å bryte

grenser i ytringsfrihet er selve Jesus. Han ble anklaget for å kalle seg selv Guds sønn og jødernes konge. (Evangeliet etter Lukas, 23, 1-3). Kort tid (ett til tre år – varierer) etter at Jesu begynte å forkynne offentlig, ble han korsfestet. (Evangeliet etter Lukas, kapittel 23). På grunn av frykt for å bli drept på samme måte som Jesus, trakk de fleste tilhengere av Jesus seg fra bevegelsen. Bare de meste trofaste, først og fremst de elleve (ettersom Judas hadde begått selvmord) disiplene ble igjen, og de hadde isolert seg. (Evangeliet etter Johannes, 20,18).

7.6 Kristendommen organiseres:

Det var først etter at Jesus åpenbarte seg først til kvinnene og senere til disiplene at bevegelsen opplevde framgang igjen. I Johannes bok står det skrevet at det var bare de 11 som hadde låst seg inn. (Evangeliet etter Johannes, 20,18). 40 dager etter (fra Jesus viste seg for første gang til han steg opp), hadde antall tilhengere kommet opp til 120. (Apostlenes gjerninger, 1,16-21). Det var også etter at Jesus steg opp at disiplene begynte å betrakte ham som Gud i menneskekropp og hadde bodd blant dem. (ibid). Det er fra den tiden at man kan begynne å snakke om Kristendommen som en organisert religion fordi med den første isolasjon etter Jesu død, fortsatt disiplene og de troende å samle seg inn i husene. Disse kan omtales som de første organiserte møter av kristne. Som Per Bilde forklarer det, er det blant annet på grunn av at kristne følte seg ekskludert fra resten av samfunn. (Bilde, 2007:22). Den meste kjente og meste omtalte samlingen var samlingen på pinsedagen. På den dagen kom den hellige ånd og ga de troende evner til å tale på alle mål slik at alle de mange nasjonaliteter i Jerusalem kunne høre ordet på deres egne språk. De troende fikk ny energi til å forkynne. (Apostlenes gjerninger, kapittel 2.). Selv om mange vendte om ved å høre på forkynnelser, ble kristne mer og mer ekskludert og de fleste apostler og andre som forsøkte å bryte grenser ved å forkynne i det offentlige rom, ble enten steinet, hengt, fengselet eller torturert i en eller annen form. Dette førte til at kristne dannet egne kollektiver vi i dag vil kalle sekter. (ibid). Fra opprinnelige området Galilea, ble disse kollektivene raskt etablert i hele Judea og Samaria, og Kristendommen spredde seg videre. Så lenge kristne holdt seg i deres egne kollektiver, ble de ikke forfulgt. På grunn av dette, fortsatt kollektivene å være viktige elementer for deres trygghet og sosialt liv i de romerske og hellenistiske samfunnene. I Apostlenes gjerninger kommer det fram at «42 de holdt seg trofast til apostlenes lære og fellesskapet, til brødsbrytelsen og bønnene. 43 Hver og en ble grepet av ærefrykt, og mange under og tegn ble gjort av apostlene. 44 Alle de troende holdt sammen og hadde alt felles. 45 De solgte eiendommene sine og det de ellers eide, og delte ut til alle etter som hver enkelt

trengte det. 46 Hver dag holdt de trofast sammen på tempelplassen, og i hjemmene brøt de brødet og spiste sammen med oppriktig og hjertelig glede. 47 De sang og lovpriste Gud og var godt likt av hele folket. Og hver dag la Herren til nye som lot seg frelse.» (Apostlenes gjerninger, 2, 43-47). Det vi får inntrykk av her er at det ikke lenger ga kristne glede å være en del av det romerske og hellenistiske fellesskap. Istedenfor fikk de mer glede av å selge eiendommene sine og trekke seg vekk fra resten av befolkning på grunn av begrensninger i ytringsfrihet.

7.7 Ytringsfrihet i sterke islamske stater:

Bortsett fra de mange henrettelser, skiller ikke historien om Urkristendommen seg stort fra situasjonen man opplever i Iran og i Afghanistan i dag. Det er som det kommer frem av UDIs praksis notater at alle som ikke følger Islam i Afghanistan vil opptattes som frafalne og kan risikere utstøtelse og alvorlige overgrep fra familie og lokalmiljø dersom frafallet blir kjent. Når det gjelder Iran har vi sett at UNE mener at konvertitter risikerer forfølgelser dersom de lar seg ordinere til prester eller driver med misjonerende virksomhet med sikte på å omvende muslimer og at det da vil være viktig for konvertitter å tilpasse sin religionsutøvelse til de sosiale og kulturelle rammebetingelser ved en eventuell retur. I en liten landsby i det vestlige Kenya, er det en mann som kaller seg for Jehova Wanyonyi. Han har over 20 koner, ca. 100 barn og flere barnebarn. Han mener at han er den guden som omtales i bibelen. Han hevder også at han kan kurere aids og har advart kenyanske myndigheter om at han vil straffe Kenya hvis han ikke får tre milliarder kenyanske shilling av den kenyanske staten. Hans religion kalles Lost israelities. En av hans koner hevder å være den hellige ånden som omtales i bibelen. I tillegg til å kreve penger fra den kenyanske staten og å ha litt over 1000 tilhengere, er det ingen som forstyrrer Wanyonyi eller hans tilhengere. De er frie til å utøve deres religion på den måten de vil, så lenge kenyansk lov ikke er brøt. (Telewa, 12.11.2001 & Sitole, 15.08.2011 & <https://www.youtube.com/watch?v=Lb7yM6v6YaU> & <https://www.youtube.com/watch?v=cACjqEz5ans>). Hvis denne mannen bodde i Iran eller i Afghanistan, er det stor sannsynlighet for at han hadde blitt henrettet og hans tilhengere ville ha blitt fengslet. Dette viser hvor intolerante sterke islamske stater er mot dem som praktiserer andre religioner. Slike stater respekterer ikke at for noen går religiøs utøvelse så langt som å kalle seg gud slik som Wanyonyi gjør. Det er mange slike personer som Wanyonyi i subsahara-landene. I de landene, men også i Norge vil en person som Wanyonyi bli oppfattet som psykisk syk, men kan også tas på alvor av andre. Ingen ville ha forfulgt vedkommende eller brydd seg for hardt om vedkommende. Grunn til det er at det finnes ytringsfrihet om

religiøse ytringer i Norge og i subsahara-landene. Hvis Wanyonyi for eksempel må reise til Iran, er han nødt til å begrense sin religionsutøvelse ved å slutte å kalle seg gud dersom han skal overleve. Det er ikke akkurat dette som karakteriserer ytringsfrihet slik som vi har sett dens definisjon. Dette minner heller om situasjonen tidlige kristne befant seg gjennom i den romerske og hellenistiske sivilisasjonen.

7.8 H3 versus H4:

Det vi ser her er at i likhet med urkristne i den romerske og hellenistiske sivilisasjonen, er kristne konvertitter i Iran og i Afghanistan utsatt for begrensninger i religiøse ytringer. De opplever på lik linje som urkristne opplevde, utstøtelser, overgrep og henrettelser fra ulike grupper i samfunnet, herunder myndigheter, militante, militser, familier, klaner, enkeltindivider, osv. Å misjonere og å leve eller utøve religion offentlig er blant de viktigste delene av det å være en religiøs person. Ved at konvertitter møter negative reaksjoner når de lever eller utøver sin religion offentlig eller driver med evangelisering, befinner de seg i den samme situasjonen som urkristne i kollektiver. Verken nasjonale eller lokale myndigheter bryr seg om hvordan kristne som en minoritetsgruppe kan få fram sine meninger offentlig eller leve og utøve sin religion offentlig. Ved at den norske staten anbefaler konvertitter som returneres om å tilpasse seg denne situasjonen heller enn å beskytte dem mot den, undergraver den norske staten konvertitters menneskerettighet om ytringsfrihet i religion ved at den ikke tar nok hensyn til det i behandlingsprosessen av deres asylsøknader der religion er grunnen. Siden kristne ledere i motsetning til staten er bekymret over nettopp dette, er det en god grunn til å mene at staten ville ha vært under press til ikke å undergrave konvertitters menneskerett til å ytre seg offentlig om sin religion og utøve den offentlig. Det vi har kommet med her viser at man kan forkaste hypotesen H4 som sier at funksjonell differensiering av det religiøse og det sekulære ikke har negativ implikasjon for konvertitters menneskerettighet om ytringsfrihet. Man kan med andre ord beholde hypotesen H3 som sier at funksjonell differensiering av det religiøse og det sekulære gir den norske staten mulighet til å undergrave konvertitters ytringsfrihet for å beskytte egne interesser i innvandringspolitikk.

7.9 Konvertitter og religionsfrihet:

Vi har sett at den norske staten som nasjonale og lokale myndigheter der konvertitter kommer fra ikke bryr seg nok om hvordan kristne som en minoritetsgruppe kan få fram sine meninger offentlig. Når det gjelder Iran, har vi for eksempel sett at staten anbefaler konvertitter å

tilpasse seg de begrensningene de måtte møte i deres hjemland når de returneres. Når det gjelder Afghanistan, har vi sett at staten mener at konvertitter kan returneres til Afghanistan hvis man finner ut at konvertering ble foretatt for å oppnå oppholdstillatelse i Norge for da kan man forklare nettopp det at konverteringen ble foretatt for å oppnå oppholdstillatelse slik at man unngår forfølgelser. Det er som allerede nevnt at en person kan for eksempel konvertere for å oppnå oppholdstillatelse, men at man velger å fortsette med den troen man har konvertert til av helt andre grunner. Troverdighet i konvertering og troverdighet i det å være kristen eller religiøs er med andre ord ikke det samme. Om staten finner ut at en person foretok konvertering for å oppnå oppholdstillatelse i Norge og sender vedkommende ut av landet slik at vedkommende innrømmer dette når han eller hun ankommer Afghanistan, har staten da sendt vedkommende tilbake til sitt hjemland slik at vedkommende benekter sin religion. Grunn til det er at selv om vedkommende foretok konvertering for å oppnå oppholdstillatelse, betyr det ikke at vedkommende utøver sin religion for å oppnå oppholdstillatelse. I det man forklarer at motiv for konvertering var å oppnå oppholdstillatelse ved adkomst til Afghanistan, er det naturlig å tenke at man videre blir bedt eller presset til å konvertere tilbake til Islam for å bevise at dette faktisk stemmer. Staten har da på en eller annen måte vært med å begrense vedkommendes frihet til å velge religion. I vurdering av troverdighet kan det av denne grunnen være viktig å skille mellom troverdighet i konvertering og troverdighet i trosutøvelse. Det er troverdighet i trosutøvelse som egentlig bør være med i avgjørelse om innvilgelse eller ikke-innvilgelse av asyl da konvertering skjer en gang og slutter der, noe trosutøvelse ikke gjør.

7.10 H5 versus H6:

Det man ser i de to forrige avsnittene er at den norske staten bryter flere punkter i definisjonene om religionsfrihet. Rett til å skifte og utøve religion offentlig er blant punktene som blir brutt. Med tanke på at det heter i FNs verdenserklæringen om menneskerettigheter og i norsk lov at en person har rett til å utøve sin religion privat eller offentlig, kan man på grunn av den norske statens anbefalinger til konvertitter si at den norske staten ikke tar nok hensyn til konvertitters religionsfrihet når den behandler deres asylsøknader. Siden ledere av kristne trossamfunn i motsetning til staten er bekymret over nettopp dette, er det en god grunn til å mene at staten ville ha vært under press til ikke å undergrave konvertitters religionsfrihet dersom den måtte samarbeide med ledere av kristne trossamfunn i behandlingsprosessen av konvertitters asylsøknader. Dette vil klart si at vi kan forkaste hypotesen H6 som sier at

funksjonell differensiering av det religiøse og det sekulære ikke har negativ implikasjon for konvertitters menneskerettighet om religionsfrihet. Vi kan med andre ord beholde hypotesen H5 som sier at funksjonell differensiering av det religiøse og det sekulære gir den norske staten mulighet til å undergrave konvertitters religionsfrihet for å beskytte egne interesser i innvandringspolitikk.

DEL 8 – STUDIENS FUNN: DEN NORSKE STATEN OG EGNE INTERESSER

8.1 Hypotesene H1, H3 og H5:

Refleksjonen som så langt er gjort viser at funksjonell differensiering av det religiøse og det sekulære gir staten mulighet til ikke å verne konvertitter mot forfølgelse og til å undergrave konvertitters ytringsfrihet og religionsfrihet. Selv om funnene virker veldig sannsynlige, er det ennå ingen grunn til å mene at funnene ligger i en relevant sammenheng med de hypotesene. Grunn til det er at det hevdes i de hypotesene at staten handler på den måten den gjør for å beskytte egne innvandringspolitiske interesser. Det er refleksjon rundt denne påstanden som kan fortelle oss om funnene ligger en relevant sammenheng eller ikke for hvis ikke den norske staten oppnår noen som helst interesse i innvandringspolitikken, må man anta at det er noe galt med funnene som støtter en slik påstand. Dette kommer av at den norske staten har som formål å fremme menneskerettslige prinsipper. (Pressemelding, 12.12.2014). Hvis den norske staten bryter disse prinsippene, må det være en god grunn til det. Det vil i dette tilfelle være logisk å mene at den norske staten oppnår et eller annet ved å handle på den måten den gjør, men gjør den det? Til sitt forsvar har vi sett at staten frykter at konverteringssystemet kan misbrukes til å oppnå oppholdstillatelse, spesielt hvis kristne ledere får ha det avgjørende ordet i religiøse spørsmål i behandlingsprosessen av konvertitters asylsøknader.

8.2 Teorien om rasjonelle valg:

Statens syn på både konvertitter og kristne ledere minner om menneskesynet man har i teorien om rasjonelle valg og Goffmans dramaturgiske metafor. Ifølge Ritzers fremstilling, ble teorien om rasjonelle valg utviklet på 60- og 70-tallet i USA. De viktigste teoretikerne innenfor denne retningen er Jon Elster og James S. Coleman. Ifølge teorien om rasjonelle valg er aktører, altså mennesker, rasjonelle og handler rasjonelt. Mennesker er bevisste på de ulike mulighetene de har rundt seg og at de bruker de mest effektive midler de har til rådighet for å benytte seg av disse mulighetene og realisere deres ønsker. Dette vil si at mennesker ville ikke prøve å oppnå et mål de vet det ikke finnes mulighet til å oppnå. Mennesker tar valg på

bakgrunn av den informasjonen de har til forskjellige tider. I teorien om rasjonelle valg bruker man begrepene «ønsker, oppfatninger og valg» som tre hovedelementer for å forstå en aktør og dens handling fordi aktørens ønsker og oppfatninger påvirker valg aktøren tar og dermed aktørens handling. Ønsker foreligger forut for situasjonen en befinner seg i, og bestemmer ens handlinger i en gitt situasjon. Ønsker må være komplette og alle alternativer må kunne rangeres i forhold til hverandre. Ønsker må være logisk realiserbare. Oppfatninger er ens oppfatninger av en situasjon, kunnskapen man har om situasjonens handlingsalternativer og konsekvenser basert på all tilgjengelig informasjon. Handlingsvalg er det som utløser handlingen og er en bevisst og overveid beslutning om å iverksette det beste eller mest effektive av tilgjengelige alternativer med mål om å realisere ønsker, i lys av oppfatninger. (Ritzer, 2011:444-452). Det som kommer frem her viser at klart det alltid finnes motiverende faktorer, ofte knyttet til personens ønsker, som gjør at en velger å handle på en bestemt måte. Man kan med dette si at det er langt fra å være rart at den norske staten er bekymret for misbruk av konverteringssystemet i å oppnå oppholdstillatelse.

8.3 Erving Goffmans dramaturgiske metafor:

I sin såkalte teatermetafor eller dramaturgiske metafor, har den symbolsk interaksjonisten Erving Goffman samme menneskesyn man har i teorien om rasjonelle valg. Goffman mener at hverdagen er som dramaturgi fordi mennesker oppfører seg som skuespillere på en scene. Deres setting og inntrykksstyring er avgjørende for hvordan de forstår hverandre, hvordan de presenterer seg selv, hvilke inntrykk de gir og hvordan de vil bli oppfattet. (Ritzer, 2011:373-382). La oss bruke en forelesningssal som eksempel. Det at en person har mikrofon, står foran alle andre i salen og snakker høyt, er avgjørende for at noen som kommer i salen får inntrykk av at det er vedkommende som er foreleser. Mennesker er med andre ord kalkulerende og tenkende når de skal presentere seg selv, dette for å gi et spesielt inntrykk. Menneskers strategier for inntrykksstyring går på å skjule svakheter, skjule forberedelser og bare vise frem resultater. (Ritzer, 2011:373-382). For eksempel vil ikke en gitarproff vise publikum når han eller hun øver. Han eller hun spiller bare det han eller hun kan best for å vise at han eller hun er proff. I en slik situasjon vil proffen unngå å spille låter han eller hun ikke mestrer godt for dette kan svikte det inntrykket han eller hun vil gi, nemlig å være proff. All forberedelser på hvordan man skal styre inntrykk skjer i skjul (backstage), mens resultater vises for verden (outside). (Ritzer, 2011:373-382). For eksempel kan man gå naken i hjemmet sitt eller gjøre alt som går an å gjøre, men dette kan man ikke gjøre på andre plasser. Det vi ser her er at

teorien om rasjonelle valg og Goffmans dramaturgiske metafor forklarer og støtter den norske statens syn, synet som er avgjørende for hvorfor den holder kristne ledere utenfor behandlingsprosessen av konvertitters asylsøknader. Synet går ut på at konvertitter som alle andre mennesker har evner til å lure når de vil oppnå dets ønsker, og kan være en fare eller et problem for samfunnets orden.

8.4 Staten som et system:

I motsetning til teorien om rasjonelle valg og Goffmans dramaturgiske metafor, har Casanovas sekulariseringsteori, Luhmanns systemteori og Beyers funksjonssystemteori helt andre forklaringer på hvorfor Norge som andre moderne stater handler på den måten den gjør i konvertittsaker. Det er som allerede nevnt at staten er representert ved Utlendingsdirektoratet (UDI) og Utlendingsnemda (UNE) i denne debatten som gjelder behandlingsprosessen av konvertitters asylsøknader. Grunn til det er at det er UDI som har ansvar for å gjennomføre statens innvandringspolitikk. UDI kan da sies å være politisk avhengig. Utlendingsnemda (UNE) er som allerede nevnt et politisk uavhengig organ under forvaltning av Justis- og beredskapsdepartementet. UNE kan i motsetning til UDI sies å være jus avhengig. Både politikk, jus og religion er det den tyske sosiologen Niklas Luhmann kaller funksjonssystemer. Et funksjonssystem er ifølge ham et system for kommunikasjon som oppfyller en funksjon i samfunn. Ifølge Luhmann, driver hvert funksjonssystem seg gjennom ulike operative koder som har grenser med andre funksjonssystemers koder. (Luhmann, ikke datert [2012]:ix-xvi). Av alle funksjonssystemer, mener Luhmann at det er kun politikk som håndhever kollektive og bindende beslutninger, men i henhold til dens lov for kodifisering og håndheving. (Luhmann, ikke datert [2012]:20). Religionssosiologen Peter Beyer som aktivt bruker Luhmann i sin bok *Religion in Global Society* mener at funksjonssystemer er opptatt av å trekke skiller mellom seg, og at de konkurrerer med hverandre om å etablere virkelighet samfunn og individer skal reguleres etter. (Beyer, 2006:85-97). Statens utøvende makt er regjering og det er kun staten som har monopol på bruk av tvangsmakt. (Berg, 23.05.2014 & Østerud, 2007:44-46). Siden en hver regjering baserer sine praksiser på politikk, vil politikk alltid komme ut som vinneren eller den sterkeste av alle funksjonssystemer ved at den, i tillegg til å ha tilgang til tvangsmakt, håndhever kollektive og bindende beslutninger gjennom lover og regler. (Luhmann, ikke datert [2012:20]). Når det gjelder det å beskytte funksjonssystemer den baserer seg på, har en stat altså mulighet til å kunne straffe andre funksjonssystemer og individer som ikke kaster seg

under dens regler og normer. Det er nettopp dette som skjer i konvertittsakene. Det er som vi har sett at uavhengig av hva konvertitter mener om sin tro og frykt for forfølgelse, blir man sendt ut av landet dersom staten mener at vedkommendes forklaringer er usannsynlige i forhold til statens egendefinerte regler for å gi en beskyttelse, og dens meningssystemer om begreper religion og konvertering.

8.5 Den såkalte statsorganisasjonen:

Luhmann mener at et samfunn er preget av samspill mellom sosiale systemer, og at det er disse systemene som styrer måten vi kommuniserer på. Et system kan ifølge Luhmann være enten interaksjon, organisasjon eller funksjonssystem. Vi har allerede sett hva et funksjonssystem er ifølge Luhmann. Når det kommer til interaksjon, mener Luhmann med dette de vanlige samtaler som oppstår mellom to eller noen få individer. Vi snakker altså om interaksjon når det oppstår en fysisk tilstedeværelse av partner i en samtale. Når Luhmann snakker om en organisasjon, snakker han om en gruppe individer som samarbeider for å oppnå et bestemt formål. Organisasjoner reproducerer eller driver seg selv gjennom beslutninger og en spesifikk form for kommunikasjon. Beslutningene og kommunikasjonen i en organisasjon tas og gjøres i referanse til tidligere vedtak. Ifølge Luhmann, skaper hvert sosialt system sin egen virkelighet gjennom type kommunikasjon det selv har etablert. Sosiale systemer er etter Luhmann operativt lukket. Dette vil si at operasjoner og kommunikasjon knyttet til systemet skjer i systemforhold og i henhold til logikken i systemet. (Luhmann, ikke datert [2012]:ix-xvi). Hvis vi skal klassifisere en stat i henhold til Luhmanns systemteori, er en hver stat en organisasjon. Som et sosialt system og en organisasjon, skjer operasjoner og kommunikasjon knyttet til den norske staten i henhold til dens egen logikk. Den norske staten er med andre ord operativt lukket. Hvilke følger har dette for behandlingsprosessen av konvertitters asylsøknader?

8.6 Statens meningssystemer om religion og konvertering:

Beyer mener at det har vært en veldig nær tilknytning mellom protestantiske kirker og oppstandelse av nasjonale stater i Europa. Spesielt på attende og nitende århundre ble mange kirker viktig for nasjonale kulturer i mange land. I visse tilfeller, i de nordiske landene og i Nederland for eksempel, forble dette forholdet mellom nasjonal stat og kirke lenge. (Beyer, 2006:124). Selv om det sies at skille mellom stat og kirke i Norge blir større og større, kan man se at den norske kirken og den norske staten fremdeles har den nære tilknytningen Beyer

snakker om, spesielt når det kommer til meningssystemer om religion og religiøse fenomener. Forståelse av begreper konvertering og religion er eksempler på det. Det er som vi har sett av Anonym 4 som en kristen leder i et kristent trossamfunn basert på den lutherske troen mener at dåpsattest er en viktig dokumentasjon å vise i vurdering av troverdighet hos konvertitter. Anonym 3, som er leder i en pinsemenighet mener derimot at det viktigste er å vite om en konvertitt har mottatt Jesus som sin frelse. Det vi ser her er at den norske kirken og den norske staten har det samme synet om konvertering. Dette vil si at den norske staten har tatt den lutherske troens praksiser og syn i dens kodifisering av hva som skal forstås som konvertering, og har lukket seg med disse meningene. For konvertitter i pinsemenigheter blir dette uheldig når den norske staten skal vurdere troverdighet hos dem. Hvis mangel på en attest for eksempel blir blant avgjørende faktorer på en pinsevenn konvertitt å bli sendt ut av landet, har konvertitten blitt straffet fordi han eller hun ikke har de samme meningssystemene som staten om konvertering. Utsendelse av pinsevenn konvertitt blir altså ikke fordi vedkommende ikke er en reell konvertitt. Man kan på bakgrunn av dette nesten tørre å si at det er statens egendefinerte religion og ikke konvertitters religion i behandlingsprosessen av konvertitters asylsøknader.

8.7 Konvertitters meningssystemer om religion og konvertering:

Det som kommer frem i forrige avsnitt forteller oss at den norske staten er nødt til å ha kjennskap til hva konvertitters menigheter forbinder med det aktuelle området staten skal vurdere. Grunn til det er at det å være kristen betyr ikke at man tror på den samme makten og på den samme måte som alle andre kristne. Det bør også tas hensyn til at ikke alle kristne har de samme praksiser og høytider. For eksempel mens katolske og lutherske kristne mener at gud, Jesus og den hellige ånd er den samme guden, altså gud far, gud sønn og gud den hellige ånd, mener kristne Jehovas vitner at disse tre er forskjellige figurer, altså gud, hans sønn Jesus og hans krefter for å handle som heter den hellige ånd. (Den norske kirken, 14.08.2014 & Den katolske kirken, 18.04.2001 & Jehovas vitner, ikke datert). Når det gjelder det å utstede dåpsattester for eksempel, er det som Anonym 2 sier det at noen menigheter utsteder mange attester at man ikke tror at det ligger troverdighet i dem. Men det Anonym 2 ikke har prøvd å finne ut er hvorfor det er akkurat slik. For eksempel kan pinsemenigheter utgi mange dåpsattester. For det første kan det være fordi disse menighetene opplever en større vekst i medlemmer i forhold til for eksempel den norske kirken som opplever svekkelse. (Taule, 25.02.2014). Som andre grunn kan det være fordi pinsemenigheter

praktiserer troendes dåp og ingen formell undervisning er påkrevd bortsett fra at man har valgt å ta imot Jesus. Dette vil da føre til at slike menigheter utsteder veldig mange attester i motsetning til for eksempel den norske kirken som har formell undervisning før dåpen finner sted og som i tillegg opplever svekkelse istedenfor vekst. Overraskende nok referer de alle til den samme bibelen når det gjelder troen på gud, Jesus, den hellige ånd og dåpspraksisen. For eksempel hevdes det flere plasser i bibelen at Jesus er gud, men også at Jesus er guds sønn. Se for eksempel Jesaja 9:6 kontra Evangeliet etter Lukas 3:38. Når det gjelder feiring av når Jesus ble født, holder Jehovas vitner og andre protestantiske retninger stor avstand fra både å tro og feire at Jesus ble født den 25. desember. (Våkn opp! desember.2008). Hvis staten for eksempel skal vurdere troverdighet i konvertering og i trosutøvelse av en som har konvertert i Jehovas vitner, må staten ha kunnskap om hva Jehovas vitner forbinder med det som står i bibelen. Grunn til det er det vi nettopp ser her at selv om Jehovas vitner bruker den samme bibelen som andre kristelige retninger, er det ikke korrekt å bruke andre retningers tolkninger av bibelen i vurdering av troverdighet hos en som har konvertert til Jehovas vitner. Det vi har kommet med her viser at den norske staten klart blir en feil aktør til å vurdere troverdighet i konvertering og i trosutøvelse hos konvertitter. La oss ta Akbari-saken som et eksempel.

8.8 Statens manglende kunnskap:

Ifølge Vårt Land, undret UNE seg over Akbaris forklaring om at ankomsten til Jesus Kristus er fra jødernes bok, og at det er skrevet om Jesus åpenbaring i Moses bok. For en som har studert Kristendommens og jødedommens historie er ikke dette noe å undre seg over fordi noen kristne og kristelige retninger tror på nettopp det UNE undrer seg over. I fjerde Moses bok, en av de fem bøker i Tora (jødernes bok), står det at «8 Da sa Herren til ham: «Lag deg en serafslange og sett den på en stang! Alle som blir bitt, skal se opp på den. Da skal de leve.» 9 Moses laget en kobberslange og satte den opp på stangen. Og når noen ble bitt av en slange og så på kobberslangen, fikk han leve.» (Fjerde mosebok, 21, 8-9). Det er noen kristne som tror på at denne hendelsen i ørken var åpenbaring om Jesus fordi å henge slange på stangen i ørken viste eller åpenbarte hvordan også guds sønn skulle bli hengt på korset slik at alle som ser opp på ham blir helbredet slik som hebreerne ble helbredet ved å se på slangen. (Christianity, 2010). I evangeliet etter Johannes står det at «14 og slik Moses løftet opp slangen i ørkenen, slik må Menneskesønnen bli løftet opp, 15 for at hver den som tror på ham, skal ha evig liv.» (Evangeliet etter Johannes 3, 14-15). Nå vet man ikke hvilken kristelig retning Akbari tilhørte, men om en kristen sier at ankomsten til Jesus Kristus er fra jødernes

bok, og at det er skrevet om Jesus åpenbaring i Moses bok, vil det for en som har kunnskap om Kristendommen og jødedommen ikke være overraskende. Nå har man ikke tilgang til hele Akbari-saken, men på akkurat dette punktet burde Akbari ha fått lov til å forklare hva han mener med dette. Videre burde UNE ha spurt ledere av menigheter der Akbari går hva de mener om Akbaris påstand. Istedenfor å gjøre slik som det foreslås her, undret UNE seg fordi Akbaris påstand ikke stemte med meningssystemer UNE allerede bygger sin forståelse om Jesus åpenbaring på. Det samme gjelder spørsmålet om når Jesus blir født. Noen kristelige retninger - ortodokse retninger i Øst-Europa for eksempel følger den gregorianske kalender. De feirer jul den 07. januar. Deres julaften er altså den 06.januar. Enkelte kristne i andre ikke-østeuropeiske land, i USA og I Canada for eksempel, velger å feire jul den 07.januar. (Timeanddate.com, ikke datert). Det blir på en måte ikke overraskende om Akbari hevder at Jesu fødsel i Iran feires den 06.januar. Når det gjelder når Jesus ble født, er det en veldig stor uenighet blant kristne og det finnes ikke et svar på dette spørsmålet. Det UNE ville ha gjort i møte med Akbari er å prøve å forstå enn å si at dette ikke stemmer. Det som kommer frem her viser det klart at staten mangler kunnskap som trengs for å vurdere troverdighet i konvertering og i trosutøvelse hos konvertitter. At tolkninger, forståelser og meninger knyttet til konvertering og trosutøvelse varierer stort fra retning til retning, gjør at kristne ledere er nødt til å bli kontakt av staten slik at de kan si sine meninger om konvertitters påstander. Disse meningene fra kristne ledere bør dessverre være bindende for staten dersom staten skal fatte beslutninger basert på konvertitters religiøst ståsted og ikke statens eget religiøst ståsted.

8.9 Staten beskytter egne interesser:

Med tanke på at det er noen som faktisk misbruker konverteringssystem slik som Mosavi, er det klart at det er bekymringsverdig og man må handle på en måte som fører til at dette blir unngått. Spørsmålet man da kan spørre videre er hvordan staten er i stand til å vite om en konvertitt misbruker systemet eller ikke når den ikke har kunnskap eller grunnlag til å vurdere dette. Staten bør altså ikke være operativt lukket og den bør invitere kristne ledere i arbeid mot misbruk av konverteringssystemet og i vurdering av troverdighet i konvertering og trosutøvelse hos konvertitter. Det er som vi har sett at staten blir bedt om et slikt samarbeid, men kristne ledere får nei. Dette viser at staten ønsker å være operativt lukket. Det er nettopp ved å være operativt lukket at staten får bedre mulighet til å beskytte egne interesser. Dette skjer ved at staten ikke tar nok hensyn til menneskerettslige prinsipper da den slipper press fra andre aktører som ikke har de samme interesser som den og som ikke har de samme

meningssystemer om religion og konvertering som den. Dette vil si at funksjonell differensiering av det religiøse og det sekulære gir staten mulighet til ikke å verne konvertitter mot forfølgelse og til å undergrave konvertitters ytringsfrihet og religionsfrihet. Refleksjonen i denne delen av dette verket viser at staten ikke bare beskytter sine innvandringspolitiske interesser ved å gjøre dette, men den vil også styrke posisjonen av funksjonssystemer den fungerer med i samfunn. Politikk og jus er eksempler på slike funksjonssystemer. Som konklusjon på denne delen kan man si at funnene i del 7 ligger i en relevant sammenheng med påstander i hypotesene H1, H3 og H5. Med en slik konklusjon, må vi igjen tilbake til teorien om rasjonelle valg og Goffmans dramaturgiske analyse. Grunn til dette er at som konvertitter, viser konklusjonen og refleksjonen i den delen at den norske staten også har motiver knyttet til dens egne ønsker som gjør at den velger å handle på den måten den gjør i behandlingsprosessen av konvertitters asylsøknader. Man kan med dette si at det er langt fra å være rart at kristne ledere er bekymret for den norske statens utelukkelse i behandlingsprosessen av konvertitters asylsøknader. Det er som vi allerede har sett at noen få asylsøkere blir innvilget asyl med samme grunner som andre asylsøkere blir nektet asyl med. Rent hypotetisk, men også på grunn av funnene kan det på bakgrunn av dette sies at den norske staten oppfører seg som en skuespiller på en scene ved at den velger å innvilge noen få asylsøkere asyl for å vise at den tar nok hensyn til konvertitters menneskerettigheter mens den i virkelighet ikke tar nok hensyn i den forstand at mange konvertitter får avslag. På samme måte som det fryktes at konvertitter kan misbruke systemet, kan man også frykte at den norske staten kan misbruke dens makt for oppnå egne ønsker.

DEL 9 – STUDIENS FUNN: DET FUNKSJONELLE DIFFERENSIERINGSPROBLEMET

9.1 Funksjonell differensiering i moderne samfunn:

Funksjonell differensiering er ett blant viktigste kjennetegnene ved moderne samfunn og den kan fra flere hold bli opplevd som positiv og en blant betingelser for demokrati. For eksempel ble den norske kirkens ledelse fornøyd med å bli uavhengig av staten. Det som glemmes er at funksjonell differensiering trenger nødvendigvis ikke å være en fordel eller positiv i alle saker og på alle områder. Det vi ser i denne saken som gjelder konvertitter er at funksjonell differensiering faktisk er et problem, men trenger det å være slik? Funksjonell differensieringsteoriens far er som allerede nevnt sosiologen Casanova. Etter 13 år med troen

om at funksjonell differensiering faktisk er der og blir sterkere og sterkere, snudde han på tanken. I 2011 ga Casanova ut et essay der han mener at han kanskje tok feil i sitt verk av 1994 når det gjelder funksjonell differensiering. Når det gjelder skille mellom religion og politikk for eksempel mener Casanova at han ikke lenger er sikker på at funksjonell differensiering på de to områdene er universal leveregel i den forstand at både de sekulære og de ikke-sekulære sfærer er nødvendige betingelser for demokrati. I de nordiske landene der den lutherske troen står sentralt er man opptatt av demokratiske verdier, herunder å beskytte rettigheter til religiøse minoriteter. (Casanova, 2011:22). Casanova mener da at på empiriske grunnlag er det gode grunner til at å forvente at religion og moral forblir stadig mer omstridte offentlige emisjoner i demokratisk politikk. På grunn av trender som økt globalisering, transnasjonale vandringer, økende multikulturalisme, den biogenetiske revolusjonen og kjønnsdiskriminering, kommer antall omstridte offentlige religiøse spørsmål til å øke heller enn å avta. Resultatet blir da et kontinuerlig avhengighetsforhold mellom religiøse og sekulære sfærer i å finne svar på disse spørsmålene. Å tro eller mene at stater og kirker blir mer funksjonelt differensiert, blir etter Casanova naivt. Utviklingen man opplever i de fleste moderne samfunn er at statlige og kirkelige institusjoner går fra å være skilt og bevege seg mot samarbeid, spesielt på grunn av at samfunn blir stadig mer og mer mangfoldig og fragmentert. Inntrengning av alle områder av livet, inkludert i offentlig politikk, moralsk pluralisme som synes å være iboende i multikulturalisme - alle disse uendelige problemene vil fortsette å engasjere religion og provosere fram religiøse spørsmål og svar. (Casanova, 2011:22). Det vi ser her er at funksjonell differensiering ikke er nødvendig på alle områder, i alle temaer eller saker. For at den norske staten skal sikre at konverteringssystemet ikke blir misbrukt, er ikke funksjonell differensiering med kristne ledere nødvendig eller en fordel. Det er heller unødvendig og en ulempe.

9.2 Bruk av kristne ledere i behandlingen av konvertitters asylsøknader:

Religionssosiologen Peter Beyer sier at funksjonssystemer setter grenser med andre funksjonssystemer i kodifisering av språk. I boka snakker Beyer om både Primary, Secondary og Binary Codes og programs. Interessen rettes imidlertid mot binary codes. Binary codes er de kodene som brukes av funksjonssystemer for å beskrive, vanligvis hvordan en handling/ting sees på eller konsekvenser av en handling. De heter binary codes eller binære koder på norsk fordi de ofte eller alltid er to koder i kontrast. (Beyer, 2006:85-97). Som eksempel, kan vi ta en situasjon der en har handlet og det skal kommenteres om handlingen

var eller ikke var i strid med regulering. I funksjonssystemet politikk kan man for eksempel kommentere med at handlingen var politisk korrekt eller ikke politisk korrekt. I vitenskap kan man kommentere med at handlingen var tillatt eller ikke tillatt. I jusen kan man si at handlingen var lovlig eller ulovlig. I religion kan man si at handlingen var en velsignelse eller en forbannelse, synd eller ikke synd. Som alle andre funksjonssystemer operer politikk med sine egne koder ifølge Luhmann, men at politikk, i motsetning til andre funksjonssystemer, ikke er et overlegent funksjonssystem fordi politikk skal forstå samfunn fra sin helhetlig. (Luhman, ikke datert [2012]:20). Statens utøvende makt bruker som vi har sett funksjonssystemet politikk. Siden staten skal forstå samfunnet fra sin helhet, vil ikke politikk alene være nok. Staten vil da ha bruk og behov for kunnskaper om hvordan andre funksjonssystemer fungerer og kommuniserer i dens styring og regulering av samfunn, herunder i behandlingsprosessen av konvertitters asylsøknader. Det man ser i denne saken som gjelder konvertitter er at staten ikke gjør det og grunn til det er at staten har sekularisme som ideologi når den først er opptatt av funksjonell differensiering. Hva vil dette si?

9.3 Bodins suverenitetsprinsipp:

Vi har sett at Casanova mener at sekularisme er en type sekulære livssyn der man bevisst inviterer sekulære ideer til konstruering av moderne virkelighet. (Casanova, I Calhoun & Juergensmeyer & VanAntwerpen, 2011:54-74). Bodins oppfinnelse av suverenitetsprinsippet er kanskje det beste eksempelet å bruke for å illustrere Casanovas poeng. Jean Bodin var en fransk filosof og jurist. Han regnes som oppfinneren av suverenitet. Med suverenitet mener Bodin den absolutte og evige makten til staten, altså den største styremakten i et samfunn. Hos Bodin er det selve statsforfatningen som er bærer av suvereniteten, så selv om de som innehar denne makten byttes ut utfordrer dette ikke statens suverenitet. Den suverene stat tolererer ingen konkurranse fra andre autoriteter, og det er nettopp dette som gjør statens suverenitet absolutt. Denne sammenhengen mellom kongelig suverenitet og statsoppbygging var nye politiske tanker, på denne måten markerer Bodins maktanalyse et vendepunkt i europeisk politisk tenkning. Suvereniteten til staten var i Bodins samtid truet av store imperier og den sterke kirken. I 1648 ble suvereniteten det rådende prinsippet i internasjonal politikk mellom statene etter freden i Westfalen. Selv om Bodin aldri fikk oppleve at suverenitetsprinsippet ble internasjonalt anerkjent, er det ikke tilfeldig at han utviklet det når han gjorde. I Bodins tid holdt Frankrike på å utvikle de nødvendige juridiske, administrative og lovgivende institusjoner som senere skulle betegne den moderne statens oppstandelse.

Bodin er også den første (av de store betydningsfulle politiske filosofer) som løsriver staten fra religionen. Grunn til det er at Bodin mente at der en suveren konge styrer, er det religionsfrihet og kongen er pliktet til å akseptere og anerkjenne forskjellige religioner. (Lindfors, ikke datert).

9.4 Den tapte orden:

Det man ser i samfunnet i dag er at moderne stater nå sørger for at dette suverenitetsprinsippet blir opprettholdt. Moderne stater har faktisk dette som et prosjekt. Prosjektet går blant annet på å fjerne religionsherredømme over politikk og bevisst å invitere sekulære ideer til konstruering av moderne virkelighet slik som Casanova har vist oss. Casanova mener at grunn til dette er at vesteuropeere har et stegvis/gradvis syn på historien. Ofte går dette på at å være moderne betyr å legge religion bak, å frigjøre seg fra religion, å overvinne irrasjonelle former for å være og å tenke på da disse forbindes med religion. Å være moderne for vesteuropeere betyr altså å vokse opp, å bli moden, å bli selvstendig, å tenke og å handle på egen hånd uten en skriftlig veiledning slik som bibelen. Det er nettopp dette synet som gjør at man i moderne Vesten ser på sekulære mennesker som frie rasjonelle autonome mens religiøse mennesker på en eller annen måte er ufrie og irrasjonelle. (Casanova, 2011:68). Ser man på Andersens uttalelse, har Casanova faktisk et viktig poeng. Andersen mener jo på en eller annen måte at prester liker å tro at de har forandret noen. Den påstanden er samme som å si at prester liker å lure seg selv slik som Anonym 3 mente, og en som lurer seg selv er jo irrasjonell. I motsetning til hvordan det er i Vesteuropa, er amerikanere mindre påvirket av dette stegvise synet på historien. Som en fordel, opplever de lite konflikt mellom religion og modernitet mener Casanova. (Casanova, 2011:68). Som konklusjon på denne delen, kan man si at så lenge den norske staten har sekularisme som ideologi, må man forvente at funksjonell differensiering forblir et samfunnsproblem og kommer til å skape flere andre problemer framover slik som vi ser det i denne saken som gjelder konvertitter.

DEL 10 – STUDIENS FUNN: RETTSIKKERHET

10.1 Rettssikkerhetsidealet:

Når det gjelder rettssikkerhet i behandlingsprosessen av konvertitters asylsøknader, er det viktig at man spør om rettssikkerhet stilles opp som et ideal i prosessen, og om dette gjøres uavhengig av hvilke motstridende hensyn som måtte gjøre seg gjeldende. Spørsmålet om rettssikkerhet stilles opp som et ideal i behandlingsprosessen av konvertitters asylsøknader er

knyttet til spørsmålet om konvertitter får en rettferdig saksbehandling eller ikke. Med en rettferdig saksbehandling i dette verket tenker man blant annet på om det er riktige personer som vurderer konvertitters asylsøknader og om behandlingsprosessen skjer på en riktig og forsvarlig måte. Når det gjelder spørsmål om det er eller ikke er riktige personer som vurderer konvertitters asylsøknader, må man først begynne med å definere hva religion er. Grunn til det er at det er den forståelsen man har av hva religion er som er avgjørende for om man er kvalifisert til å forstå eller ikke forstå den, og ved hvilken metode skal man forstå den fra dersom man er kvalifisert til å forstå den. La oss bruke religionsforståelse hos religionssociologene Meredith B. McGuire og Jeppe S. Jensen som eksempler.

10.2 McGuires religionsforståelse:

McGuire antok som de fleste sosiologer at enkelt menneskes religiøse verden var knyttet til de faste moralske normene som er bestemt av trosretningens institusjoner. Hun innså at hun tok fullstendig feil etter å ha utført intervjuer med folk som Peter og andre respondenter som man kan se det i boka hennes *Lived Religion*. Hun innså at hva religion er og praksiser knyttet til den er en individuell sak. Selv om en person tilhører en trosretning, er det den levde religionen (personlig tro) som spiller rolle og ikke trosretningens faste normer. Av denne grunnen forstår McGuire den levde religionen som den virkelige religionen. På grunn av dette sier hun seg enig med Asad som mener at vi ikke skal betrakte religion som transhistorisk essens, eksisterende som en tidløs og enhetlig fenomen. Siden religion og det religiøse er en individuell sak til tross for organiserte trosretninger og endrer seg med tid, bør også vi som studerer religion akademisk og forsker på den vitenskapelig endre vår forståelse for religion med tid. Dette er blant annet grunnen for at McGuire er misfornøyd med måten begreper religion og religiøsitet blir definert og forsket på i dag. (McGuire, 2008:3-5, 17 & 43-44). McGuire har et viktig poeng her. Det er som det kommer frem i boka hennes *Religion: the social context* at selv om religionsforskning ofte tar for seg religiøse grupper og sosiale uttrykk for religion, er det viktig å huske at medlemmene av en religion er individer med egne motiver og meninger. Selv om et individ kan formes sterkt av en gruppe, er ikke gruppens meninger på noen måte deterministiske for individet som er medlem av gruppen. Det er gruppen som lanserer religiøse meninger og ritualer for individet, men individet får en subjektiv opplevelse av dem, og former betydningen av inntrykkene. For eksempel er individer i et lukket samfunn mer eller mindre nødt til å ta samfunnets verdensbilde for gitt, og etnisitet, religion og kultur som oftest er den samme hos medlemmer. I et samfunn med

konkurrerende verdensbilder vil det imidlertid være flere andre påvirkninger på verdensbildet til individet. Som barn får man ofte inntrykk av at man tilhører en spesifikk gruppe, enten det er religion, etnisk gruppe eller nasjon. Identiteten man opparbeider seg er i stor grad sosial da den skapes gjennom gjentatt interaksjon med andre mennesker. Selv om innflytelser som foreldre, ektefeller og nære venner er viktige, er de likevel ikke deterministiske for hvordan individet utvikler seg. (McGuire, 2002: 51-52 & 95-96).

10.3 McGuire om den vitenskapelige studien av religion:

På grunn av den religionsforståelse hun har, mener McGuire at hvis sosiologer av religion fortsetter å legge vekt på det hun kaller organisasjoner og institusjoner, er de langt fra det å studere religion. Hun nekter ikke helt at den nåværende måten å studere religion på er feil. Hun erkjenner heller at enhver som studerer religion kommer med en delvis sannhet om religion. For at vi skal forstå eller studere religion bedre, foreslår McGuire som vi har sett at forskere av religion bør være nærmere sannheter og betydninger folk gjør seg med religion. Det vil si at det ikke holder bare nok med å observere religioner fra avstand og påstå at man har forstått dem. Å generalisere eller studere religion komparativt med kvantitative data er en oppgave vitenskapen bør holde seg langt unna mener McGuire. (McGuire, 2008:3-5, 17 & 43-44). Når det kommer til metode, har vi sett at McGuire mener at selv om religiøse fenomener kan være gitt eller forstått i bestemte sammenhenger etter institusjoners definisjoner, praksiser og normer, kan de være forstått i en annen sammenheng på individnivå. På grunn av denne forståelsen McGuire har om religion, mener hun at man i studiet av religion må undersøke antagelser om religion og det religiøse ved å se på enkeltpersoners religiøse liv. Dette vil si at vi går inn for å studere enkeltpersoners forståelse av religion og det religiøse istedenfor å se på deres retningstilhørighet eller de faste normene bestemt av religiøse institusjoner. I dette tilfelle er det enkeltpersoners erfaring med religion, hva de anser som mest viktig med religion og de konkrete praksisene som utgjør deres personlige religiøse opplevelser som skal fokuseres på. For McGuire er dette viktig fordi hva som forstås som religion er skiftende, mangefasettete, rotete og varierer med tid og sted. På grunn av dette mener McGuire at vi bør se bort fra den post-opplysningstidens måten å studere eller forstå på ved bruk av kvantitative data fordi disse ikke klare å forstå eller fange opp kompleksiteten i folks levde religion. (McGuire, 2008:5). McGuire er en tilhenger av deduktiv forskningsmetode når det kommer til forhold mellom metode og teori og det er her det ligger et stort skille mellom henne og Jensen som vi kommer til å se det litt lengre ned i teksten.

10.4 McGuire om metode i den vitenskapelige studien av religion:

Når det kommer til hvordan man skal forstå, vurdere eller forske på religion, så vi at McGuire stiller seg tvilende over de mengdene kvantitative dataene man har laget i sosiologiske undersøkelser. Ifølge henne klarer ikke slike metoder å fange opp mangefasetterte, varierte og formbare holdninger, verdier og praksiser som utgjør enkeltpersoners religion. Av denne grunnen, er hennes meninger at sosiologer av religion risikerer å ende opp med en feilaktig oppfatning av religion og de bør derfor historisere/legge vekk, ikke bare debatter om sekularisering, men også bruken av sentrale begreper om religions og religiøsitetens definisjoner. Den nye måten å studere religion på McGuire foreslår er ved blant annet å være på plassene der vi får stemning av religion. Eksempler på slike plasser er i kirker, bedehus, synagoger og templer fordi det er på disse ikke-institusjonelle religiøse og åndelige stedene man kan se de troendes atferd, holdninger og praksiser i virkelighet. (McGuire, 2008:3-5). I vurdering av troverdighet i konvertering og i trosutøvelse hos konvertitter har vi sett at UNE forventer at en konvertitt kan gi opplysninger som underbygger slik at konvertering har funnet sted. Kunnskap om religion og hvordan denne utøves i et organisert kristent miljø der klageren måtte være medlem av er eksempler på dette. En konvertitts egen refleksjon og aktivitet er som vi har sett blant andre viktige momenter i vurderingen. I motsetning til McGuire, legger den norske staten altså vekt på både den levde religionen (personlig tro) og trosretningens faste normer. Vil man følge McGuires oppskrift i vurdering av troverdighet hos konvertitter, må man glemme å legge vekt på trosretningens faste normer. Dette vil si at det ikke er nødvendig at kristne ledere er med i vurdering av konvertitters asylsøknader. Dette kommer av at staten vil etter McGuires oppskrift vurderer den personlige troen som ikke har noen som helst sammenheng med religiøse institusjoners definisjoner, praksiser og normer. Dette vil med andre ord si at på samme måte som staten kan få vanskeligheter med å forstå konvertitters personlig tro, konvertitters levde religion med andre ord, vil også kristne ledere slite med det samme fordi den kompetansen de har om religiøs praksis ikke har noen som helst betydning for troendes (konvertitters) personlig tro.

10.5 Staten versus kristne ledere:

Den religionsforståelsen McGuire har diskvalifiserer som man kan se det både staten og kristne ledere fra å vurdere troverdighet hos konvertitter. Når det kommer til metode, er situasjonen litt annerledes. Det er som vi har sett at McGuire mener at for at vi skal studere, vurdere eller forstå religion på en best mulig måte, er det viktig å være nær sannheter og

betydninger folk gjør seg med religion. Dette vil si at den som skal studere, vurdere eller forstå religion bør møte opp i kirker, bedehus og synagoger, dette for å være nærmest mulig enkeltindividers personlig tro. (McGuire, 2008:4-5). Metoden for å vurdere troverdighet hos konvertitter ville etter det McGuire hevder ha begynt med åpne samtaler med konvertitter og besøk i deres hjem og kirker for å få inntrykk av hvordan de lever deres religiøse liv. Om man måtte velge en som skal vurdere troverdighet hos konvertitter mellom den norske staten og kristne ledere, blir det mer korrekt å velge kristne ledere enn å velge staten. Det er ikke på grunn av at kristne ledere har kunnskap om konvertitters personlig tro slik som de selv hevder, men fordi de står konvertitter nær gjennom bønn, samtaler og undervisning at de har en bedre innsikt i deres personlig enn staten. For McGuire handler det med andre ord om å øke sannsynlighet og sikkerhet for den viten vi får gjennom forskning og undersøkelser, noe som skjer når vi er i nærheten av det objektet som skal studeres, forstås eller vurderes.

10.6 McGuires oppskrift - H7 versus H8:

Et godt eksempel som viser at kristne ledere har bedre innsikt i konvertitters personlig tro i forhold til staten er historien Anonym 4 fortalte om to personer som henvendte seg til en menighet. De syntes at ting gikk for langsomt fordi de ikke ble så raskt døpt som de hadde forventet. De trodde at dåpsattesten skulle være fribilletten til oppholdstillatelse, men presten i menigheten konvertittene gikk tok ting på alvor. Konvertittene henvendte seg til en pinsemenighet der de fort ble døpt og kom tilbake igjen. I vurdering av troverdighet hos slike konvertitter, ville staten for eksempel ha forholdt seg til dåpsattest og eventuelt kunnskap og refleksjon. I denne historien her ser vi faktisk at selv om konvertitter kunne ha hatt dåpsattester, kunne ha reflektert godt og vist kunnskap om Kristendommen at de hadde fått oppholdstillatelse, ville de likevel ha vært langt fra å være troverdige kristne da de tydelig var ut etter å lure systemet. Staten som prøver å forstå konvertitters personlig tro fra avstand ville ikke ha fått innsikt i denne historien og ville bare ha tatt konklusjon fra dåpsattester, refleksjon og kunnskap. Denne refleksjonen som er gjort ved hjelp av McGuires religionsteori viser at vi kan forkaste hypotesen H8 som sier at funksjonell differensiering av det religiøse og det sekulære ikke har negativ implikasjon for konvertitters menneskerettighet om rettssikkerhet i saksbehandling av deres saker. Vi kan med andre ord beholde hypotesen H7 som sier at funksjonell differensiering av det religiøse og det sekulære svikter rettssikkerhet i saksbehandling av konvertitters saker. Refleksjonen viser også at uten å bruke kristne ledere,

kan det bli lett for dem som ikke er kristne, men har kunnskap om Kristendommen å lure konverteringssystemet for å oppnå oppholdstillatelse.

10.7 Jensens religionsforståelse:

En annen oppskrift vi har som på en eller annen måte motsetter seg McGuires oppskrift er Jensens oppskrift. Jensen mener at uansett hva man vil tenke, er det et faktum at det er religion i verden og at religion har vært en integrert del av menneskers kulturhistorie. I motsetning til McGuire som mener at hva som er religion og religiøs er en individuell sak, mener Jensen at til tross for alle åpenbare forskjeller, er det meningsfullt å snakke om religion generelt. Han bruker begrepet religion som etiketten av en abstrakt kategori som dekker et bredt spekter av menneskelig atferd. På samme måte som det finnes en felles forståelse for hva sport, kunst, språk eller økonomi er, finnes det også en felles forståelse for hva religion er til tross for forskjeller innen religioner mener Jensen. Jensen illustrer dette med at ikke alle religioner deler de samme funksjonene, men at de vanligvis inkluderer ideer om overmenneskelige agenter, menneskenes skjebne etter døden, moral, ideer om naturens orden og kosmos, forestillinger om en annen verden, og ikke minst - hvordan mennesker oppfører seg og tenker i denne verdenen.

10.8 Jensen om metode og kvalifisering i studie av religion:

På grunn av denne religionsforståelse, mener Jensen at vi kan studere, forstå, vurdere eller forske på religion fra et ikke-religiøst ståsted. Grunn til det er ifølge Jensen at selv om religion kan oppfattes som et urent emne for vitenskap på grunn av at religion ikke er et vitenskapelig objekt, kan vi likevel studere religion. Han illustrerer dette med at det finnes fjell og giraffer der og at de heller er ikke riktige vitenskapelige objekter, men at det er kun viktige aspekter ved dem som er interessant for vitenskap. Vitenskap kan altså studere interessante og relevante religiøse fenomener. På grunn av dette støtter Jensen den komparative måten å studere og generaliseres religion på fordi disse er ifølge ham viktige verktøykasser for å forstå religion mer fullstendig som en av de mest gjennomgripende og universelle kjennetegn ved menneskeheten. Det er derfor ifølge ham mulig å studere religion ved å generalisere den og studere den komparativt ved blant annet bruk av kvantitative dataene. (Jensen, 2013:2-3 & 11). Hvordan skal man så studere religion etter Jensen? Jensen sier at han vet at det er ganske vanlig for tilhengerne/troende av en trosretning eller en religiøs organisasjon å sammenligne deres religion med andres. Til forskjellen fra akademi og vitenskap, er det vanlig at

tilhengerne/troende å konkludere med at deres religion er bedre enn andres eller at andres religion er falsk. Det er ikke en slik ekskluderende holdning man skal ha i studiet av religion. Jensen anbefaler at vi som studerer eller tilnærmer oss religion vitenskapelig må forlate politiske, religiøse eller fordømmende side og heller fokusere på vitenskapelige undersøkelser som gjør det mulig å sammenligne religion. Hvis vi ikke gjør det, vil vi ikke være i stand til å produsere noen vitenskapelige beviser eller vitenskapelige kunnskaper om religion. (Jensen, 2013:10-11).

10.9 Jensens oppskrift - H7 versus H8:

Som allerede nevnt, legger staten vekt både på den levde religion (personlig tro) og trosretnings faste normer. Har man den samme forståelse av religion som Jensen eller skal man følge hans oppskrift, må man glemme å legge vekt på den levde religionen (personlig tro) fordi den ikke kan vurderes, studeres eller forskes på fra et generelt grunnlag eller komparativt ved siden av andre religiøse meningssystemer. Man må legge vekt kun på de faste normer som forbindes med en bestemt religion. Med Jensens oppskrift, blir det igjen kristne ledere som er bedre egnet til å vurdere troverdighet hos konvertitter fordi det er kristne ledere som tolker, lærer og legger til rette for faste praksiser og normer for deres religiøse retninger. Når det kommer til Kristendommen, er kontakt med hver enkelt trosretning innen Kristendommen altså viktig i behandlingsprosessen av konvertitters asylsøknader fordi det er som vi allerede har sett at selv om alle kristne baserer sin tro på den samme guden, samme Jesus eller samme hellige tekster, gjøres ikke dette på den samme måte. Som i akademi og i vitenskap, kan det være viktig for staten å følge Jensens anbefaling om ikke å ha en ekskluderende, politisk og fordømmende holdning i behandlingsprosessen av konvertitters asylsøknader. Utsagnet av seksjonssjef i UNE Lars Erik Andersen om at en prest eller menighet har et sterkt ønske om å tro at de har omvendt en person er eksempel på slike holdninger Jensen snakker om. Jensens oppskrift støtter også hypotesen H8 og forkaster H7.

DEL 11 – STUDIENS FUNN: RETTSSIKKERHET I BEHANDLING AV KONVERTITTERS ASYLSØKNADER

11.1 Akseptabilitetsvurdering i behandlingsprosessen:

For å gi konvertitter en rettferdig saksbehandling og dermed ivareta deres rettssikkerhet, bør UDI og UNE ha indikatorer eller kriterier for å kontrollere godhet eller akseptabilitet av

fremgangen som er gjort i vurdering av troverdighet i konvertering og i trosutøvelse. Når man snakker om religionsvitenskap, snakker man om den vitenskapelige studie av religion. At en studie er vitenskapelig vil si at den er systematisk, metodisk og kritisk og er på grunn av vitenskapelig krav om bevis eller begrunnelse basert på forskning. (Strausberg & Engler, 2011:3 & Gilhus & Mikaelsson, 2001:7-12 & Vitenskap, 15.02.2009). I enhver vitenskapelig studie av religion har man kriterier for å kontrollere akseptabilitet av et forskningsdatum og en forskningsprosess. De samme kriteriene kan være gjeldende i saksbehandling av konvertitters asylsøknader fordi selv om man i behandlingen av konvertitters asylsøknader ikke driver med forskning, er man på samme måte som i vitenskapelige studier av religion ute etter å forstå religion og religiøse fenomener, om det er på et individ eller et samfunnsnivå. I vitenskapelige studier av religion kan indikatorer eller kriterier for å sjekke akseptabilitet av et datum og en forskningsprosess variere med retning, tid og sted, men i moderne vitenskap er det reliabilitet (pålidelighet) og validitet (gyldighet) som er de to meste kjente og brukte kriteriene. De samme kriteriene kan man bruke i behandlingsprosessen av konvertitters asylsøknader.

11.2 Pålidelighet (reliabilitet):

Når vi snakker om reliabilitet, snakker vi om intern logikk gjennom hele forskningsprosjektet. I hvilken grad ville funnene ha vært annerledes hvis dataene var samlet inn på en annen måte, tid og fra et annet sted? Kan de resultatene gitt ved den samme data tolkes på samme måte dersom to personer ser på dem uavhengig av hverandre? Det er slike spørsmål man spør når man skal reflektere over reliabilitet av et forskningsdatum og en forskningsprosess. Dette er viktig fordi en forsker ofte har et engasjement for tema det forskes på. Den positivistiske tradisjonen har nøytrale eller objektive observatører som ideal, men innen kvalitativ forskning har man erkjent at fullstendig nøytralitet er urealistisk, og at forskerens engasjement kan heller brukes som en ressurs. Dette forutsetter at man klargjør hvordan forskerens posisjon kan påvirke forskningsarbeidet. I mange tilfeller er forskerens engasjement og forhåndskunnskap om det man forsker på viktig for forskningen, og kan påvirke flere ledd i forskningsprosessen. Det er viktig at forskeren er tydelig på hvilken informasjon som kommer gjennom datagenerering og hva som er forskerens egne analyser. Dette bidrar til å styrke pålideligheten til forskningen. Det er også viktig å vise hvordan perspektiver eller teorier kan ha formet forskingsdesign og analyser. Man må også huske at utvelgelsen av informanter og relasjonen mellom informant og forsker kan påvirke pålideligheten. Noen ganger kan personlig kjennskap være eneste mulighet for å gjennomføre forskning. Da må man redegjøre

for disse relasjonene. Man kan også spørre seg selv om resultatene ville blitt de samme om en annen forsker gjorde den samme jobben og på samme måte. (Stausberg & Engler, 2011:7-8 & Tjora, 2012:203-206).

11.3 Pålitelighet i vurdering av konvertitters asylsøknader:

Når det gjelder denne saken som gjelder konvertitter, er det for eksempel viktig at man spør seg selv spørsmål om i hvilken grad funnene ville ha vært annerledes hvis informasjon var samlet inn på en annen måte eller om den konklusjonen trukket ved den samme informasjonen ville ha blitt den samme om en annen saksbehandler fikk trekke konklusjon. Slike spørsmål er viktig fordi noen ganger kan informasjon fra en konvertitt være gitt, tolket, vurdert eller behandlet av en som har personlig engasjement, holdninger, meninger og fordommer om konvertitters religion, bakgrunn, farge eller etnisitet at konvertitten som vurderes ikke er beskyttet dersom disse engasjementene, holdningene, meningene og fordommene er negative. I slike tilfeller, er det viktig at den som vurderer konvertitter er nøytral, men det er som vi har sett at innen kvalitativ forskning har man erkjent at fullstendig nøytralitet er urealistisk, og at forskerens engasjement heller kan brukes som en ressurs. Det samme gjelder også i vurdering av konvertitters asylsøknader. Engasjement av den som vurderer kan brukes som en viktig ressurs i vurdering av troverdighet og det vil på grunn av dette være en fordel for prosessen at den som vurderer har kunnskap om konvertitters religiøse liv og har kunnskap innen konvertitters religiøs retning, dette i tillegg til ikke å være drevet av egne interesser og subjektivitet. Det som kommer frem krever at den som vurderer troverdighet hos konvertitter redegjør eller viser i et eget avsnitt i saksdokumentet hvordan hans posisjon, holdning, engasjement, erfaringer eller kunnskaper har påvirket vurderingen. Det er heller ikke mindre viktig at den som har vurdert en konvertitt tydeliggjør hva som er den konkrete informasjonen han eller hun har fått av konvertitten og hva så som er analyser eller vurderinger som ble foretatt og ved bruk av hvilke strategiske verktøy, kilder, dokumenter og utaleleser for eksempel, disse analysene eller vurderingene ble foretatt.

11.4 Gyldighet (validitet):

Gyldighet eller validitet er en annen viktig indikator. Når vi snakker om validitet, snakker vi om logisk sammenheng mellom prosjektets utforming og funn, og de spørsmål man søker å finne svar på. Er de samlede dataene tilstrekkelige og relevante for studieobjektet? I hvilken grad kan funnene generaliseres på tvers av sosiale settinger som er studert? Det er slike

spørsmål man kan spørre når man skal reflektere over gyldighet av et forskningsdatum eller en forskningsprosess. Gyldighet må vurderes fra en kommunikativ og pragmatisk vinkel. Å vurdere gyldighet fra en kommunikativ vinkel vil si at gyldighet må testes i dialog med forskersamfunnet. Å vurdere gyldighet fra en pragmatisk vinkel vil si at gyldighet må testes ved spørsmålet om forskningen fører til endring eller forbedring. Gyldighet av forskning styrkes ved at man er åpen om hvordan man praktiserer forskningen med tanke på alle valg man tar i løpet av forskning. (Stausberg & Engler, 2011:7-8 & Tjora, 2012:206-207).

11.5 Gyldighet i vurdering av konvertitters asylsøknader:

På samme måte som i forskning, er det viktig at den som vurderer troverdighet hos konvertitter spør seg selv hva som er logisk sammenheng mellom de spørsmålene han eller hun spør i forhold til det han eller hun ønsker å kartlegge. I konvertittsaker er det ofte troverdighet i konvertering og i trosutøvelse man ønsker å kartlegge. Det er som vi har sett i Akbarisaken og av den informasjonen som er lagt fram at spørsmålene man ofte blir spurt og som blir lagt vekt på er spørsmålene som går på kunnskap og refleksjon om religion en har konvertert til. Det UDI og UNE bør huske er at det blir mer vanlig å studere religion på universitet uten at man selv er religiøs. Da vil man sitte med mye kunnskap om religion, selv om man ikke er religiøs. Kanskje ligger det ikke noen logisk sammenheng mellom det å være en reell troende og det å ha kunnskap om en religion? Som Anonym 4 nevner, doper de ikke folk uten å gi dem undervisning. Hvis en konvertitt er døpt i den norske kirken, vil altså kunnskap man har rundt dåpsundervisning være betydelig å spørre om for å vite om en er reell konvertitt eller ikke. Siden dette ikke gjelder alle kristne retninger, vil det alltid være viktig at den som vurderer en konvertitt hører med ledere i menigheten vedkommende er medlemmer i for å høre hvilke praksiser de har rundt overføring av kunnskap før dåp. Å generalisere informasjon på tvers av sosiale settinger som skal studeres kan altså føre til feil resultater og kan i flere saker føre til at konvertitter ikke får en rettferdig behandling av sine saker. På samme måte som reliabilitetsvurdering og validitetsvurderinger bidrar til å sikre kvalitet av vitenskapelighet i studier av religion, kan de også sikre kvalitet og rettferdighet i vurdering av konvertitters asylsøknader slik at deres rettsikkerhet og rettssikkerhetsidealet generelt blir ivaretatt. Dette er viktig fordi det er som det kommer frem i NOU 2009:15 at rettsikkerhet er faktisk et hovedelement i ivaretagelse av enkeltindividets menneskerettigheter og er på mange måter en menneskerett i seg selv. (NOU 2009:15, s.63).

KONKLUSJON:

Spørsmålet som ble behandlet i dette verket er *hvilke implikasjoner funksjonell differensiering av det religiøse og det sekulære har for menneskerettslige prinsipper i behandlingsprosessen av konvertitters asylsøknader*. Menneskerettslige prinsipper som ble fokusert på i dette verket er konvertitters rett til vern mot forfølgelse, deres rett til å ytre seg offentlig om sin religion, deres rett til fritt valg av religion eller livssyn, og deres rett til en rettferdig saksprosess (rettssikkerhet). Ifølge studiens funn, anbefaler UDI og UNE konvertitter om å tilpasse seg begrensninger de måtte møte i hjemlandet ved en eventuell retur når det gjelder offentlig religionsutøvelse, dette for å slippe å bli forfulgt. En slik anbefaling viser at den norske staten representert ved UDI og UNE ikke tar nok hensyn til artikkel 18 i FNs verdenserklæring for menneskerettigheter som sier at en har rett til privat eller offentlig å gi uttrykk for sin religion eller tro gjennom undervisning, utøvelse, tilbedelse og ritualer. Dette betyr også at konvertitter bes om å verne seg selv mot forfølgelse, noe som igjen vil si at deres religionsfrihet ikke vektlegges. På samme måte som ytringsfrihet og religionsfrihet, sviktes også rettssikkerhet i behandlingen av konvertitters asylsøknader når det er folk som mangler formell kunnskap om religion og den kristne tro som behandler konvertitters asylsøknader. Det man ser her er at menneskerettslige prinsipper i behandlingsprosessen av konvertitters asylsøknader undergraves og sviktes. Den norske staten har blitt kritisert for dette, men den har ikke gjort noe og går ikke med på at kristne ledere får ha det avgjørende ordet på religiøse spørsmål. Som konklusjon kan man si at funksjonell differensiering av det religiøse og det sekulære har undergraving og svikt som implikasjoner på menneskerettslige prinsipper i behandlingsprosessen av konvertitters asylsøknader. Refleksjon som er gjort i dette verket viser at den norske staten svikter og undergraver disse menneskerettslige prinsippene i behandlingsprosessen av konvertitters asylsøknader for å beskytte egne interesser i innvandringspolitikken. I tillegg til dette er det på grunn av at den norske staten har som mange andre moderne land i Vesten et sekularisert syn på religion. Dette synet sier på en eller annen måte at religion er irrasjonell og at religiøse mennesker og meningssystemer må da være irrasjonelle.

ENGLISH SUMMARY:

UDI and UNE treats annually asylum applications where asylum seekers claim to have converted from Islam to Christianity. They seek asylum in Norway because leaving Islam puts their lives in danger if they get returned to their home countries. Most of such cases end

with rejections and deportments because the UDI and UNE often find out that the conversion is not credible and it is only a strategic tool most converts are using for obtaining a residence permit. Christian leaders do not agree with this and they believe that converts are not getting a fair treatment process of their applications because those who treat their asylum applications do not have, in contrast to Christian leaders, knowledge about converts' religious life and formal knowledge about religion and the Christian faith. This work is a religion sociological study of this debate and is based on qualitative data and an interpretive approach. The data were obtained through online articles that are relevant for the topic, narrative interviews and email exchanges with parties in the debate. José Casanova's functional differentiation theory which shows how social spheres in modern society are keen of being functionally differentiated with each other is the main religious sociological theory that is used in analyzing the data. With focus on protection from persecution, freedom of expression, religious freedom and due process of law, it is «what are the implications functional differentiation of religious and secular has to human rights principles in the treatment process of converts' asylum applications» that is the topic question of this work. According to the study's findings, UDI and UNE recommend converts to adapt constraints they might face in their home countries at a possible return when it comes to public religious practice in order for them to avoid being persecuted. Such recommendation shows that the Norwegian state represented by the UDI and UNE in this debate do not sufficiently take into account the UN Declaration of Human Rights Article 18 which says that one has the right to privately or publicly express his religion or belief in teaching, practice, worship and rituals. This means also that converts are being requested to protect themselves against persecution, which also means to say that converts' religious freedom is not seriously emphasized. Like freedom of speech and freedom of religion, due process of law in the treatment process of converts' asylum applications is being failed when people who are treating converts' asylum applications do not have formal knowledge about religion and the Christian faith. What we see here is that human rights principles in the treatment process of converts' asylum applications are being undermined and failed. The Norwegian state has been criticized for this, but it has not done anything and it does not accept that Christian leaders should have the final word on religious questions. As conclusion one can say that the functional differentiation of the religious and the secular have subversion and failure as implications on the human rights principles in the treatment process of converts' asylum applications.

KILDER

Bokkilder:

Beyer, Peter. (2006). Religions in Global Society. New York&London: Routege, 2006.

Bilde, Per. (2007). En religion bliver til: En undersøgelse af Kristendommens tilbrivelse indtil år 110. 2.utgave, 3.oppslag. København: Forlaget Anis, 2007.

Calhoun, Craig & Juergensmeyer, Mark & VanAntwerpen, Jonathan. (2011). Rethinking Secularism. New York: Oxford University Press, USA, 2011.

Casanova, José. (1994). Public Religions in the Modern Word. 1.utgave. Chicago: University Of Chicago Press, 1994.

Casanova, José. (2011). Rethinking Secularism. Edited by Calhoun, Craig & Juergensmeyer, Mark Juergensmeyer & VanAntwerpen, Jonathan. New York: Oxford University Press, 2011.

Flick, Uwe. (2009). An Introduction to Qualitative Research. 4.utgave. Sage Publications, 2009.

Gilhus, Ingvild S.. & Mikaelsson, Lisbeth. (2001). Nytt blikk på religion: Studiet av religion i dag. Oslo: Pax forlag, 2011.

Jensen, Jeppe S.. (2013). What is this thing called religion? Kommende lærebok. Til salg og utlån nå som Jensen, Jeppe S. (2014). What is religion? London: Routledge, 2014.

Kristen, Ringdal. (2013). Enhet og Mangfold: Samfunnsvitenskapelig forskningsmetode. 3.utgave. Bergen: Fagbokforlaget, 2013.

Luhmann, Niklas. (Ikke datert [2012]). Introduction to systems theory. 1.utgave. Edited by Baecker, Dirk & translated by Gilgen, Peter. Bristol: Policy Press, 2012.

McGuire, Meredith B.. (2002). Religion: The social context. 5.utgave. Belmont: Wadsworth Thomson Learning, 2002.

McGuire, Meredith B.. (2008). Lived Religion: Faith and Practice in Everyday Life. New York: Oxford University Press, 2008.

Norris, Pippa & Inglehart, Ronald. (2004). Sacred and Secular: Religion and Politics Worldwide. Cambridge: Cambridge University Press, 2004.

Ritzer, George. (2011). Sociological Theory. 7.utgave. Singapore: The McGraw-Hill Companies, 2011.

Stausberg, Michael & Engler, Steven. (2011). The Routledge Handbook of Research Methods in the Study of Religion. London and New York: Routledge, 2011.

Tjora, Aksel. (2012). Kvalitative forskningsmetoder i praksis. 2.utgave. Oslo: Gyldendal Norsk forlag As, 2012.

Østerud, Øyvind. (2007). Statsvitenskap: innføring i politisk analyse. 4.utgave. Oslo: Universitetsforlaget, 2007.

Nettkilder:

Abdli, Maria A.. (30.11.2013). «Konvertitter blir ikke trodd eller sendes ut av landet uansett.» I NRK. Hentet den 11.09.2014 fra <http://www.nrk.no/ostlandssendingen/konvertitter-blir-ikke-trodd-1.11382349>

Apostlenes gjerninger. I nettbibel. Hentet den 15.02.2015 fra <http://www.bibel.no/Nettbibelen?query=u46EQKsNUcEG/f2rVZAmyEX8H0KcZfl+0+cpwUcQAQTrA3QYIdtejg==>

Berg, Ole T.. (23.05.2014). «Statsmaktene.» I Store norske leksikon. Hentet den 24.10.2014 fra <https://snl.no/statsmaktene>.

Blystad, Stig-Øyvind. (13.03.2014). «Konvertitter blir ikke trodd på troen.» I Vårt Land. Hentet den 12.09.2014 fra <http://www.vl.no/troogkirke/konvertitter-blir-ikke-trodd-p%C3%A5-troen-1.55374>

Blystad, Stig-Øyvind Blystad. (19.06.2014). «Kristne konvertitter returneres til torturfare.» Hentet den 24.09.2014 fra <http://www.vl.no/troogkirke/kristne-konvertitter-returneres-til-torturfare-1.85849>

Blystad, Stig-Øyvind. (28.02.2014). «De kaller seg kristne, men 2 av 3 blir ikke trodd.» I Vårt Land. Hentet den 02.01.2015 fra <http://www.vl.no/mobile/troogkirke/de-kaller-seg-kristne-men-2-av-3-blir-ikke-trodd-1.65786>

Christianity. (2013). «How does the Snake in the Desert foreshadow the coming of Jesus?» I StackExchange. Hentet den 20.02.2015 fra <http://christianity.stackexchange.com/questions/7026/how-does-the-snake-in-the-desert-foreshadow-the-coming-of-jesus>

Den norske kirken. (14.08.2014). «Trosbekjennelsen.» Hentet den 20.02.2015 fra <http://kirken.no/nb-NO/kristen-tro/kristen-tro/trosbekjennelser/>

Den katolske kirken. (18.04.2001). «Gud - én og treénig.» Hentet den 20.02.2015 fra <http://www.katolsk.no/tro/tema/treenighet/artikler/gud3og1>

Den norske kirken. (Ikke datert). «Menighetsråd.» Hentet den 24.10.2014 fra <http://www.gammel.kirken.no/?event=dolink&famID=242>

Eliassen, Ingeborg. (02.10.2014, oppdatert den 06.10.2014). «Eks-muslim i skjul for å slippe tvangsutsendelse.» I Aftenbladet. Hentet den 21.10.2014 fra <http://www.aftenbladet.no/nyheter/lokalt/Kristen-eks-muslim-i-skjul-for-a-slippe-tvangsutsendelse-3524971.html>

Eliassen, Ingeborg. (07.10.2014). «Tvangssendt til Iran. Fengslet og torturert. Tilbake som kvoteflyktning.» I Aftenbladet. Hentet den 21.10.2014 fra <http://www.aftenbladet.no/nyheter/lokalt/Tvangssendt-til-Iran-Fengslet-og-torturert-Tilbake-som-kvoteflyktning-3526572.html>

Evangeliet etter Johannes. I nettbibel. Hentet den 15.01.2015 fra <http://www.bibel.no/Nettbibelen?query=JSK6x8syuEKxdo1RTixwmRsySbeLJtEOThkatX6jgRMnqVWdyeqcBg==>

Evangeliet etter Lukas. I Nettbibel. Hentet den 20.02.2015 fra <http://www.bibel.no/Nettbibelen?query=c6r4KKs2UzZErQ+MjbmZ66Ov/iElNKS14ORHMnDLj71Q6xWNzS3cTg==>

Fjerde Mosebok. I Nettbibel. Hentet den 20.02.2015 fra <http://www.bibel.no/Nettbibelen?query=ozc/N/tofgpSf9048fH09l/UwvINcg+508wY7gdb3HXbs+tEgK1wNRND2PuY/fcRX0ODO2xUods=>

FN. (10.12.1948). «Verdenserklæring for menneskerettigheter.» I Fn-sambandet. Hentet den 20.02.2015 fra <http://www.fn.no/Tema/Menneskerettigheter/FNs-verdenserklæring-for-menneskerettigheter>

Global Legal Research Directorate & Goitom, Hanibal. (mai.2014). «Laws Criminalizing Apostasy.» I Library of Congress. Hentet den 19.02.2015 http://www.loc.gov/law/help/apostasy/index.php#_ftnref3

Global Policy Forum. (Ikke datert). «What is a state?» Hentet den 24.10.2014 fra <http://www.globalpolicy.org/nations-a-states/what-is-a-state.html>

Globalis. (Ikke datert). «Hva er et land?» Hentet den 24.10.2014 fra <http://www.globalis.no/Om-Globalis/Innhold-paa-Globalis/Hva-er-et-land>

Grimen, Bjørn. (30.01.2015 kl.15:14). «Jamal tapte konvertitt-saken i Oslo Tingrett.» Hentet den 06.02.2015 fra <http://www.nrk.no/rogaland/jamal-tapte-i-oslo-tingrett-1.12181597>

Holbek, Jan A.. (14.02.2014). «Justisministeren nekter å gi kirken asyl-veto.» Hentet den 11.09.2014 fra <http://www.vl.no/troogkirke/justisministeren-nekter-%C3%A5-gi-kirken-asyl-veto-1.44830>

Iran Human Rights Documentation Centre. (30.07.2014). «Apostasy in the Islamic Republic of Iran.» Hentet den 19.02.2015 fra <http://www.iranhrdc.org/english/publications/reports/1000000512-apostasy-in-the-islamic-republic-of-iran.html>

Ireland: Refugee Documentation Centre. (12.09.2012). «Iran: Reports of convictions for apostasy in Iran within the last 5 years.» I refword.org. Hentet den 19.02.2015 fra <http://www.refworld.org/docid/50571e162.html>

Jihad Watch. (29.03.2006). «Afghanistan: More Christians Arrested In Wake of «Apostasy».» Hentet den 19.02.2015 fra <http://www.jihadwatch.org/2006/03/afghanistan-more-christians-arrested-in-wake-of-apostasy-1>

Jehovas vitner. (Ikke datert). «Sannheten om Fadderen, Sønnen og den hellige ånden.» I jw.org. Hentet den 20.02.2015 fra <http://www.jw.org/no/publikasjoner/boker/bibelen-laerer/sannheten-om-faderen-sonnen-og-den-hellige-and/>

Kværne, Per. (19.02.2015). «Konvertere: religion.» I Store norske leksikon. Hentet den 26.02.2015 fra <https://snl.no/konvertere%2Freligion>.

Landinfo. (16.10.2014). «Landinfo.» Hentet den 19.02.2015 fra <http://www.landinfo.no/id/1901.0>

Lindfors, Tommi. (Ikke datert). «Jean Bodin (c. 1529 – 1596).» I Internet Encyclopedia of Philosophy. Hentet den 29.11.2014 fra <http://www.iep.utm.edu/bodin/#SH3a>

Malt, Ulrik. (12.02.2013). «Strukturert Intervju.» I Store medisinske leksikon. Hentet den 20.10.2014 fra https://sml.snl.no/strukturert_intervju

Menneskerettigheter. (14.08.2014). «Hva er menneskerettigheter?» I FN-sambandet. Hentet den 18.02.2015 fra <http://www.fn.no/Tema/Menneskerettigheter/Hva-er-menneskerettigheter>

NOAS. (2014). «Tro, håp og forfølgelse.» NOAS' rapport om kristne konvertitter fra Iran. Hentet den 21.10.2014 fra http://www.noas.no/wp-content/uploads/2014/06/Tro-haap-og-forfolgelse.-NOAS-rapport-om-kristne-konveritter-fra-Iran_web1.pdf

Nordahl, Bjørn O.. (26.02.2011). «UNE mangler kompetanse på religion.» I Vårt Land. Hentet den 21.10.2014 fra <http://www.vl.no/samfunn/une-mangler-kompetanse-p%C3%A5-religion-1.73040>

Norheim, Astrid D. (01.03.2011). ««Jeg følte jeg skrev ut en dødsdom».» I Vårt Land. Hentet den 21.10.2014 fra <http://www.vl.no/mobile/samfunn/jeg-f%C3%B8lte-jeg-skrev-ut-en-d%C3%B8dsdom-1.41748>

Norheim, Astrid D. & Rognsvåg, Silje. (04.02.2015 kl. 17:35, oppdatert 04.02.2015 kl.18:06). «Sjokk i Stavanger etter retur av Reza.» I Dagen. Hentet den 06.02.2015 fra <http://www.dagen.no/Nyheter/tvangsreturnert/Sjokk-i-Stavanger-etter-retur-av-Reza-164656>

Norheim, Astrid D.. (04.10.2014). «Giftet seg med muslim – mistet oppholdstillatelsen.» I Vårt Land. Hentet den 21.10.2014 fra <http://www.vl.no/samfunn/giftet-seg-med-muslim-mistet-oppholdstillatelsen-1.39986>

NOU 1995:3. «Mangfold i media.» Utredning fra Eierskapsutvalget oppnevnt ved kongelig resolusjon 29.oktober.1993 og avgitt til Kulturdepartementet 21.februar.1995. I regjeringen.no. Hentet den 19.02.2015 fra <https://www.regjeringen.no/contentassets/8051378de32e4cec8ebf76136431dbf6/no/pdfa/nou199519950003000dddpdfa.pdf>

NOU 2009:15. «Skjult informasjon - åpen kontroll.» Utredning fra utvalg oppnevnt ved kongelig resolusjon 15. februar 2008. Avgitt til Justis- og politidepartementet 26. juni 2009. I regjeringen.no. Hentet den 02.03.2015 fra <https://www.regjeringen.no/contentassets/ac3de9f4288f481e8d6b7971a82310d1/no/pdfs/nou200920090015000dddpdfs.pdf>

NRK. (31.01.2015 kl.18:52). «Kristen-ledere kjemper for konvertitt.» Hentet den 08.02.2015 fra <http://www.nrk.no/rogaland/kristen-ledere-kjemper-for-konvertitt-1.12183114>

Penal Code. (1355 [1976]). «Official Publication of the Government of the Republic of Afghanistan.» I unodc.org. Hentet den 19.02.2015 fra <https://www.unodc.org/tldb/showDocument.do?documentUid=2100>

PN 2010-009. (Siste endret 29.01.2014). «UDIs praksis notater: Asylpraksis - Iran.» I udi.no. Hentet den 08.02.2015 fra http://www.udiregelverk.no/no/rettskilder/udi-praksisnotater/pn-2010-009/#_Toc246928272

PN 2014-004. (Siste endret 19.05.2014). «UDIs praksis notater: Asylpraksis - Afghanistan.» I udi.no. Hentet den 08.02.2015 fra http://www.udiregelverk.no/no/rettskilder/udi-praksisnotater/pn-2014-004/#_Toc387926089

Pressemelding. (12.12.2014). Regjeringen styrker arbeidet for menneskerettighetene. I regjering.no. Hentet den 09.02.2015 fra https://www.regjeringen.no/nb/aktuelt/pm_mr/id2350967/

Rasmussen, Tarald. (14.10.2013). «Kristendom.» I Store norske leksikon. Hentet den 12.02.2015 fra <http://snl.no/kristendom>.

Religionsfrihet. (14.02.2009). I Store norske leksikon. Hentet den 20.02.2015 fra <https://snl.no/religionsfrihet>.

Risholm, Torill. (09.03.2013). «De var blitt «kristne nok» til å få opphold.» I Dagbladet. Hentet den 06.10.2014 fra <http://www.aftenbladet.no/nyheter/lokalt/ryfylke/De-var-blitt-kristne-nok-til-a-fa-opphold-3137529.html>

Rosenberg, Matt. (Ikke datert). «Country, State, and Nation: Defining an Independent Country.» I about.com. Hentet den 24.10.2014 fra <http://geography.about.com/cs/politicalgeog/a/statenation.htm>

Sitole, Daniel. (15.08.2011). «In Jehovah's village.» I newhumanist.org.uk. Hentet den 20.02.2015 fra <https://newhumanist.org.uk/articles/2638/in-jehovahs-village>

Statistisk årbok. (2013). «94 Asylsøkere, kommet til Norge, etter statsborgerskap.» I ssb.no. Hentet den 02.02.2015 fra <http://www.ssb.no/a/aarbok/tab/tab-094.html>

Svartdal, Frode. (22.10.2013). «Feilkilde.» I Store norske leksikon. Hentet den 20.10.2014 fra <https://snl.no/feilkilde>.

Taule, Liv. (25.02.2014). «Norge - et sekulært samfunn?» I ssb.no. Hentet den 26.10.2014 fra <http://www.ssb.no/kultur-og-fritid/artikler-og-publikasjoner/norge-et-sekulaert-samfunn>

Telewa, Muliro. (12.11.2001). «Kenyan 'God' sent Aids as 'punishment.'» I bbc.co.uk. Hentet den 20.02.2015 fra <http://news.bbc.co.uk/2/hi/africa/1651884.stm>

The Constitution of Afghanistan. (1382 [ikke datert]). «Gouvernement&politics.» I Afghanistan online. Hentet den 19.02.2015 fra http://www.afghanweb.com/politics/current_constitution.html

The Constitution of Islamic Republic of Iran. (1358 [1980]). «Iranian Laws & Government.» I Iran Chamber Society. Hentet den 19.02.2015 fra http://www.iranchamber.com/government/laws/constitution_ch11.php

Timeanddate.com. (Ikke datert). «Orthodox Christmas Day.» Hentet den 20.02.2015 fra <http://www.timeanddate.com/holidays/common/orthodox-christmas-day>

Tvedt, Knut A. (18.10.2013). «Utlendingsdirektoratet.» I Store norske leksikon. Hentet den 22.10.2014 fra <https://snl.no/Utlendingsdirektoratet>.

Trossamfunn. (15.02.2014). I Store norske leksikon. Hentet den 24.10.2014 fra <https://snl.no/trossamfunn>.

UNE. (Ikke datert). «Iran.» Hentet den 06.02.2015 fra <http://www.une.no/no/Praksis2/Praksisrapporter/Asia/Asia-siste/Iran/>

UNEs praksisnotat. (09.10.2009). «Anførsler om forfølgelse på grunn av religion.» Hentet den 06.02.2015 fra <http://www.une.no/no/Praksis2/Notater/Anforsler-om-forfolgelse-pa-grunn-av-religion/#Konvertering>

Utlendingsloven kapittel 4 paragraf 28. «Lov om utlendingers adgang til riket og deres opphold her (utlendingsloven): Kapittel 4. Beskyttelse.» I lovdata.no. Hentet den 06.02.2014 fra <http://lovdata.no/lov/2008-05-15-35/§28>

Utlendingsloven kapittel 4 paragraf 30. «Lov om utlendingers adgang til riket og deres opphold her (utlendingsloven): Kapittel 4. Beskyttelse». I lovdata.no. Hentet den 06.02.2014 fra <http://lovdata.no/lov/2008-05-15-35/§30>

Utlendingsnemnda. (22.10.2013). I Store norske leksikon. Hentet den 22.10.2014 fra <https://snl.no/Utlendingsnemnda>.

Vitenskap. (15.02.2009). I Store norske leksikon. Hentet den 06.05.2014 fra <http://snl.no/vitenskap>.

Våkn opp!. (desember.2008). «Når ble Jesus født?» I jw.org. Hentet den 20.02.2015 fra www.jw.org/no/publikasjoner/blad/g200812/jesus-fodt/

Worthy Christian News. (09.09.2004). «Five Afghan Christians Martyred.» I [worthynews.com](http://www.worthynews.com/91-five-afghan-christians-martyred?wpmp_switcher=mobile). Hentet den 19.02.2015 fra http://www.worthynews.com/91-five-afghan-christians-martyred?wpmp_switcher=mobile

Andre kilder

E-post fra UDI

Samtaleintervju med Anonym 1, UNE-ansatt

Samtaleintervju med Anonym 2, UNE-ansatt

Samtaleintervju med Anonym 3, kristen leder

Samtaleintervju med Anonym 4, kristen leder

ILLUSTRASJONSFORKLARING

Dette bildet ble tatt den 02.juni 2014 i landsbyen Kenya som ligger i Sør-Kivu fylket i Den Demokratiske Republikken Kongo. Bildet ble tatt av Macumbe Abe'a Eninga. Damen på bildet heter Anna Bisoci og er Eningas mormor. Bildet er brukt som forsidebilde på masterverket med tittelen Religiometer. Bildet kan kun brukes eller publiseres sammen med verket. Annen type bruk eller publisering av dette bildet er ikke tillatt.

Anna er kristen, men ikke en vanlig kristen. I motsetning til mange kristne, mener Anna at den hellige ånden kan tale gjennom henne og hun kan dermed snakke et himmelsk lignende språk. Anna er en ivrig bibelleser og det er gud som muliggjør at hun kan lese da hun ikke satt på skolebenken, mener hun. Når Anna fylles med den hellige ånden, mener hun at hun kan drive ut onde ånder fra en person som har dem. Annas historie minner om problematikken alle ikke-religiøse aktører møter når de skal forsøke å forstå eller studere religion. Problematikken er hvordan man skal forstå eller studere de mystiske og overnaturlige sidene ved religion. For eksempel er det vanskelig å tro på Annas påstander, men enda vanskeligere er det ikke å tro på henne når hun godt kan forklare hvordan det hele fungerer.